

Groene Agenda 2021 - 2025

Gemeente **Woensdrecht**

Voorwoord

De groene gemeente op de Brabantse Wal, zo mag Woensdrecht zich met recht noemen. Niet alleen vanwege de unieke ligging ín en tegen hoogwaardige natuurgebieden en op het scheiden van zand en klei, maar ook vanwege haar groenvoorziening binnen de kernen.

Het afgelopen jaar heeft eens te meer aangetoond hoe waardevol deze groene omgeving is. In toenemende mate maken inwoners en bezoekers dan ook dankbaar gebruik van wat de natuur in en rondom onze kernen te bieden heeft. De betrokkenheid die dat heeft genereert is zeer waardevol. Datzelfde groen draagt namelijk bij aan de gezondheid, de leefbaarheid en de algehele waarde van het vestigingsklimaat van de gemeente Woensdrecht. Hoe meer mensen dit inzien hoe beter we als samenleving er samen zorg voor kunnen dragen.

Ons groen biedt namelijk niet alleen ruimte voor ontspanning en plezier, het stelt ons evenzeer voor uitdagingen. Uitdagingen die we graag als gemeente samen met de inwoners aangaan! Zo zet de gemeente in op het behoud en versterken van de biodiversiteit, ofwel de soortenrijkdom, en hebben we in toenemende mate aandacht voor, en het beperken van, de gevolgen van klimaatverandering. Inwoners kunnen daar op ieder schaalniveau in positieve zin hun steentje aan bijdragen waartoe de gemeente ze van harte uitnodigt.

Vanwege de actualiteiten rondom klimaat, biodiversiteit en duurzaamheid heft het college van Woensdrecht het wenselijk geacht het groenbeleid hierop aan te passen. Zodoende ligt thans voor u de Groene Agenda 2021-2025 waarin deze thema's de absolute basis vormen voor de groene beleidskaders. De Groene Agenda is allereerst een visie en stelt daarnaast kaders zowel als richtlijnen van hoe de gemeente om zal gaan met de voornoemde thema's. Het proces rondom het groenbeleid is volcontinu, vandaar dat de gemeente vanuit de ambities actief aan de slag gaat met vervolgacties.

Dit document is mede tot stand gekomen met inbreng van terreinbeheerders, belangenorganisaties, de Provincie, raadsleden en andere betrokken partijen, waarvoor hartelijk dank. We hopen samen met u de vervolgacties en geformuleerde ambities te kunnen realiseren.

Jeffrey van Agtmaal, wethouder

Samenvatting

Voor u ligt de Groene Agenda 2021-2025, de opvolger van het gemeentelijk Groenbeleidsplan uit 2017. Dit plan heeft destijds geen vaste looptijd gekregen, actualisatie zou indien nodig plaats vinden. Aangezien natuur, groen en landschap wezenlijke onderdelen in de fysieke leefomgeving van Woensdrecht zijn, is het zaak om de beleidskaders met enige regelmaat te toetsen op actualiteit en effect.

Zodoende continueert deze Groene Agenda de kaders vanuit het vorige beleidsplan en zet daarbij steviger in op de actuele thema's biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Er is oog voor de toenemende meerwaarde van groen voor het gemeentelijke woon- en leefklimaat.

Klimaatbestendigheid

Dit onderdeel is vanwege de extreme weersomstandigheden van de laatste jaren urgenter dan voorheen. Binnen deze Groene Agenda is omwille van die reden gevolg gegeven aan de uitkomsten van de klimaatstresstest en de klimaatdialoog. Zo wordt gestreefd naar een aangenaam leefklimaat wat bestand is voor de uitdagingen van de toekomst zoals hittestress en extreme neerslag.

Biodiversiteit

Binnen de groene openbare ruimte zal op het klimaat geanticipeerd worden. In de communicatie naar inwoners en bedrijven wordt actief aangestuurd op het klimaatbestendig en divers inrichten van terreinen. Binnen deze aanpak wordt gestreefd naar een versterking van de biodiversiteit. Dat wil zeggen ruimte bieden aan een diverse beplanting en het geleidelijk aan omvormen van monoculturen.

Duurzaamheid

In 2017 is de gemeentelijke duurzaamheidsvisie vastgesteld welke een voorschot heeft genomen op onder andere een duurzamere inrichting van onze openbare ruimte. De Groene Agenda borduurt voort op dit uitgangspunt. Een groene inrichting die anticipeert op klimaatextremen is een logisch gevolg van dit uitgangspunt.

Onderhoud gemeentelijk groen

Binnen het onderhoud van het gemeentelijk groen wordt gestreefd naar een acceptabel niveau. Doordat onkruidbestrijding inmiddels door de buitendienst uitgevoerd wordt ontstaat een grotere mate van flexibiliteit. Verbondenheid met de kernen wordt vastgehouden door de continuering van wijkteams. Er wordt actief gevolg gegeven aan het principe van burgerparticipatie door groeninitiatieven.

Boombeleid

Binnen het boombeleid is er ook meer aandacht voor de eerdergenoemde thema's biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Bomen vertegenwoordigen belangrijke functies als het gaat om tegengaan van hittestress en wateroverlast en maken de leefomgeving aantrekkelijker. Het kapbeleid wordt herzien door het overzicht van waardevolle houtopstanden te herijken.

Natuur en landschap

De gemeente blijft actief deelnemers van het Bijenlandschap West-Brabant en zoekt via meekoppelkansen, samen met gebiedspartners, naar inrichtingsmogelijkheden voor het Natuurnetwerk Brabant en de ecologische verbindingzones. Het buitengebied wordt verrijkt met groene elementen door deelname aan de Stimuleringsregeling Landschap.

Inhoud

Voorwoord	2	3 Groenbeleid.....	18
Samenvatting.....	3	3.1 Groenstructuur.....	18
1 Inleiding en omgevingsanalyse.....	7	3.1.1 Huidige groenstructuur	18
1.1 Inleiding	7	3.1.2 Groenstructuur van de toekomst.....	18
1.2 Terugblik en evaluatie	7	3.1.3 Plagen, ziektes en exoten.....	18
1.3 Woensdrecht, groene gemeente op de Brabantse Wal.....	8	3.1.4 Verkoop snippergroen	19
1.4 Leeswijzer	9	3.2 Planmatig Groenbeheer	20
2 Groenvisie en uitgangspunten	11	3.2.1 Bomen	20
2.1 Relevante, visies en strategieën	11	3.2.2 Plantsoen en hagen.....	21
2.1.1 Europa	11	3.2.3 Bermen en gazon	21
2.1.2 Rijk	11	3.2.4 Onkruidbestrijding	21
2.1.3 Provincie	12	3.2.5 Bossen en bosplantsoen.....	22
2.1.4 Gemeente.....	13	3.3 Inzet op natuur en landschap.....	22
2.1.5 Regionale samenwerking	13	3.3.1 Natuurnetwerk Brabant en EVZ's.....	22
2.2 Pijlers voor de toekomst.....	14	3.3.2 Bijenlandschap West-Brabant.....	23
2.2.1 Biodiversiteit.....	14	3.3.3 Stimuleringsregeling landschap	23
2.2.2 Duurzaamheid	14	3.3.4 Landschapsvisie	24
2.2.3 Klimaatbestendigheid.....	15	4 Boombeleid	26
2.3 Natuurinclusiviteit	15	4.1 Bomenvisie.....	26
2.4 Burgerparticipatie.....	16	4.2 Richtlijnen aanplant	27
2.5 Educatie en bewustwording.....	16	4.2.1 Algemene richtlijnen	28
		4.2.2 Ruimtelijke richtlijnen	30

4.2.3	Technische richtlijnen.....	30	Bijlage 8: Kaart met uitsluitingen	65
4.3	Bescherming en kapbeleid	32	Bijlage 9: Boomwaarderingssysteem	66
4.3.1	Algemene plaatselijke verordening.....	32	Bijlage 10: Boombeschermingsvoorschriften	67
4.3.2	Waardevolle bomenlijst	34	Bijlage 11: Meldingenmatrix	68
4.3.3	Kaart met uitsluitingen	34	Bijlage 12: Ingekomen reacties op concept	69
4.3.4	Landelijke Register van Monumentale Bomen	36		
4.3.5	Overige bescherming.....	36		
4.3.6	Uitzonderingen	37		
4.3.7	Herplant en compensatie	38		
4.3.8	Boombeschermingsvoorschriften	39		
4.3.9	Boomveiligheidscontroles	39		
4.4	Klachten en overlast	40		
4.4.1	Belemmeringen	40		
5	Vervolg.....	41		
	Bijlagen	43		
	Bijlage 1: Cultuurhistoriekaart Woensdrecht.....	44		
	Bijlage 2: Groenstructuur per kern.....	45		
	Bijlage 3: Verkoop-/verhuurbaar areaal.....	52		
	Bijlage 4: Beeldkwaliteitsniveaus per kern.....	53		
	Bijlage 5: Landschapsvisie 'Van A naar B'	57		
	Bijlage 6: Richtlijnen bomen straatprofiel.....	58		
	Bijlage 7: Waardevolle bomenlijst per kern	59		

Inleiding & omgevingsanalyse

1 Inleiding en omgevingsanalyse

1.1 Inleiding

In 2017 is het vorige Groenbeleidsplan van de gemeente Woensdrecht vastgesteld. Dit plan heeft geen vaste looptijd gekregen, actualisatie zou indien nodig plaats vinden. Aangezien natuur, groen en landschap wezenlijke onderdelen in de fysieke leefomgeving van Woensdrecht zijn, is het zaak om de beleidskaders met enige regelmaat te toetsen op actualiteit en effect.

1.2 Terugblik en evaluatie

Bij de vaststelling van het vorige Groenbeleidsplan is een ambitieniveau bepaald dat bij de opstelling van dit plan opnieuw tegen het licht gehouden is. Het is zaak om te blijven toetsen of de realiteit nog steeds overeenkomt met de ambitie. Daarbij komen zaken uit de actualiteit naar voren die, binnen hetzelfde ambitieniveau, meer inzet van ons vergen als gemeente. Denk hierbij aan een thema als biodiversiteit dat in het nieuwe groenbeleid niet meer weg te denken zal zijn.

Er is daarnaast gebleken dat op het gebied van bescherming van het groen, de koppeling tussen verschillende juridische en beleidsmatige instrumenten van de gemeente onvoldoende is. Dit kan de algehele kwaliteit van ons groene karakter schaden. In het Groenbeleidsplan 2017 zijn veel groene cultuurhistorische elementen aangewezen als landschapselement op de zogenaamde kaart met beschermd groenstructuren. Deze kaart dient geactualiseerd te worden, net zozeer als de lijsten met waardevolle bomen per kern moeten worden herzien.

Een van de speerpunten uit het vorige groenbeleidsplan was burgerparticipatie. In de afgelopen periode zijn dan ook tal vanuit groene initiatieven uit de samenleving aangedragen en opgepakt. Deze participatie varieerde van het betrekken van inwoners bij groene renovaties tot de realisatie van bijvoorbeeld een bijenlandschap aan toe. Burgerparticipatie draagt actief bij aan de betrokkenheid van inwoners bij hun omgeving. Het is logisch om hier gevolg aan te geven in het nieuwe groenbeleidsplan.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren hebben thema's biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid aan belang en urgentie gewonnen. Natuurinclusiviteit, waarbij natuur een grotere rol krijgt binnen allerlei ruimtelijke ontwikkelingen, is evenzeer een actueel thema wat sinds de afgelopen jaren een toevlucht heeft genomen.

Overheden worden vanuit de Rijksoverheid geacht na te denken over hoe om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. Klimaat en groen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, daarom zijn de uitkomsten van de gemeentelijke klimaatstresstest en klimaatdialoog meegenomen in deze *Groene Agenda*.

Hoewel ook de problematiek rondom de *eikenprocessierups* niet nieuw is, is de impact ervan op onze omgeving het afgelopen jaar groter dan ooit tevoren geweest. Het is dan ook goed om, naast korte termijn maatregelen in het dagelijks beheer, te kijken naar lange termijnoplossingen. In het verlengde van vermelde thema's en actualiteiten zijn de uitdagingen binnen de stikstofcrisis onlosmakelijk verbonden met groen.

1.3 Woensdrecht, groene gemeente op de Brabantse Wal

De gemeente Woensdrecht is een *groene gemeente*. Deze titel heeft zij hoofdzakelijk te danken aan haar ligging in en naast beschermde natuurgebieden. Circa 65% van de oppervlakte van onze gemeente bestaat uit Natura 2000-gebied. Ook direct buiten onze gemeentegrenzen bevinden zich verschillende beschermde natuurgebieden. De westzijde van de gemeente ligt gesitueerd op de kenmerkende steilrand van de Brabantse Wal met weids uitzicht over de polders terwijl de oostzijde van de gemeente wordt omzoomd door talrijke bossen met daarin vennen, heidevelden en stuifduinen. Die verscheidenheid aan typologieën landschap op zo'n korte afstand van elkaar is uniek en maakt de gemeente niet alleen fijn als woongebied maar ook erg aantrekkelijk voor bezoekers.

Ook binnen de kernen is er volop groen. Met haar aandeel plantsoenen en groenvoorzieningen bleek de gemeente in 2017 de meest groene gemeente binnen West-Brabant. De voordelen van wonen in een groene omgeving worden de laatste jaren steeds duidelijker, zo zijn mensen over het algemeen gelukkiger en gezonder wanneer ze groen direct voor de deur of in de directe omgeving hebben.

Die waardering voor ons groen stijgt volgens de meest recente Lemon-enquête. Groen biedt schaduw en daarmee verkoeling, een eigenschap die in de nabije toekomst alleen maar meer gewaardeerd zal worden. Buiten dat wordt steeds vaker aangetoond dat kwalitatief groen voor een hogere vastgoedwaarde zorgt en binnen Woensdrecht is groen een van de meest bepalende factoren van het aantrekkelijke vestigingsklimaat.

Woensdrecht is groen, en nu?

De omgeving is in hoge mate gecultiveerd, dat wil zeggen door mensenhanden gevormd. Door de eeuwen heen zijn het steeds de inwoners geweest die het landschap hebben gevormd en bepaald. Van de groenvoorziening in de kernen tot de polders onder aan de wal en de bossen boven op diezelfde wal. Het is daarom geen vanzelfsprekendheid een 'groene' gemeente te zijn. De kostbare groene uitstraling is een uitvloeisel van aandacht, inzet en betrokkenheid vanuit de Woensdrechtse samenleving. Van individuele inwoner tot terreinenbeheerders, en dat feitelijk al eeuwenlang. Ook de toekomst vraagt dit van de samenleving, want groen mag dan een groot goed zijn, er komen ook tal van uitdagingen op de gemeente af. Op groter schaal is dat bijvoorbeeld de klimaatverandering en de achteruitgang van de biodiversiteit. En wat te denken van de relatie tussen natuur en stikstof. Op kleinere schaal, maar daardoor niet minder van belang, heeft de gemeente te maken met plaagdieren als eikenprocessierups en invasieve exoten als de Japanse Duizendknoop. Door de extreme weersomstandigheden zal er ook steeds meer uitval zijn van groen omdat niet alle beplanting kan omgaan met de nieuwe standaarden. Grotere uitval betekent ook méér vervangen of renoveren. Veel van deze processen laten zich moeilijk voorspellen, vooral qua omvang en ontwikkelingen in de toekomst. Er kan enkel naar gelang de huidige mogelijkheden en inzichten op geanticipeerd worden.

Groen biedt uitdagingen zowel als talloze mogelijkheden, deze wil de gemeente ook de komende periode verkennen en toepassen. We zien tegelijkertijd de meerwaarde van een groene leefomgeving stijgen, ook die meerwaarde willen de gemeente vasthouden en benutten samen met haar gebiedspartners. Deze doelstellingen vormen de basis onder deze Groene Agenda. Los daarvan anticipeert

dit nieuwe plan op de implementatie van de nieuwe Omgevingswet en de daaronder liggende gemeentelijke Omgevingsvisie.

1.4 Leeswijzer

De Groene Agenda is uit verschillende delen opgebouwd. Allereerst worden de visie en de uitgangspunten besproken in hoofdstuk 2. Binnen dit hoofdstuk wordt aandacht geschonken aan relevante kaders en worden de pijlers voor het toekomstige beleid benoemd. Hoofdstuk 3 vertaalt de visie en de uitgangspunten naar concreet beleid op vlak van groen waarna in hoofdstuk 4 speciale aandacht wordt geschonken aan het boombeleid. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op het vervolg.

Groenvisie & uitgangspunten

2 Groenvisie en uitgangspunten

De gemeentelijke groenvisie en uitgangspunten zijn gebaseerd op enerzijds relevante beleidskaders en anderzijds op ervaringen, ontwikkelingen en actualiteiten zoals die de afgelopen jaren naar voren zijn gekomen. Daarop gebaseerd vormen biodiversiteit, klimaatbestendigheid en duurzaamheid de basis binnen deze Groene Agenda. Burgerparticipatie blijft een speerpunt om betrokkenheid onder inwoners te vergroten en vast te houden.

2.1 Relevante, visies en strategieën

Er is voor de Groene Agenda een verkenning gemaakt van welke relevante kaders er te benoemen zijn die op basis van de actualiteit en nieuwste inzichten kaders en richting bieden. Naast dat het logisch is om te anticiperen op kaders en richtlijnen van hogerhand bieden ze de gemeente perspectief als het gaat om het aanspraak maken op eventuele subsidiestromen. Sommige kaders zijn bindend, zoals het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, anderen bieden een richtlijn in de vorm van een visie of strategie. Per kader of visie is het voor dit beleidsplan meest relevante onderdeel benoemd.

2.1.1 Europa

Biodiversiteitsstrategie 2020

De Europese biodiversiteitsstrategie komt voort uit de Europese Greendeal en helpt de biodiversiteit in Europa op weg naar herstel tegen 2030. Biodiversiteit en ecosysteemdiensten krijgen betere bescherming door onder meer het stimuleren van biologische landbouw en agrarische landschappen met een rijke biodiversiteit. Europa stuurt aan op het afremmen en omkeren van de daling van de populatie van bestuivers door onder meer het halveren van het

gebruik van pesticiden vóór 2030. Verder is volgens de strategie het herstel van bossen en meer groen in steden essentieel om de klimaatverandering zoals gepland tegen 2030 af te remmen.

2.1.2 Rijk

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2018

De in hoofdstuk een genoemde klimaatstresstest en klimaatdialoog zijn de eerste twee van in totaal zeven ambities vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Het DPRA heeft als doel om iedere gemeente klimaatbestendigheid in beleid en handelen verankerd te hebben. Het streven is om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te hebben. Het vervolg bestaat uit het opstellen van een uitvoeringsagenda waarbij de inrichting en het gebruik van groen een nadrukkelijke rol zal krijgen.

De inzet van het DPRA is om bij álle ruimtelijke ontwikkelingen meekoppelkansen voor een klimaatbestendige inrichting te gebruiken. Verdere stappen zien toe op het stimuleren van kennis en het faciliteren van instrumenten. Daarnaast is het zaak om ruimtelijke adaptatie in het beheer, het onderhoud en de inrichting van de leefomgeving te borgen. De groene agenda benut de uitkomsten van zowel de stresstest als de dialoog en sorteert alvast voor op de vervolgstappen.

Klimaatakkoord 2019

Het klimaatakkoord zet in op het benutten van bomen, bossen en natuur als het gaat om het vastleggen van CO₂. Natuurlijke koolstofvastlegging is een proces van lange adem waardoor vroeg initiëren noodzakelijk is om aan de doelstellingen voor 2030 en 2050 te kunnen voldoen. Partijen werken daarom actief aan een klimaatinclusief natuurbeleid en beheer door het voorkomen van

ontbossing, het vergroten van de vastlegging van koolstof, en uitbreiding van bos en landschap. Dit laatste gebeurt door de aanplant van extra bomen en de aanleg van bos- en natuurgebieden binnen en buiten het Natuurnetwerk, in de openbare ruimte, bij infrastructuur en op landbouwgrond. Hierbij worden nationale parken en doelen voor onder andere biodiversiteit, ruimtelijke kwaliteit, verstedelijkingsopgaven en recreatie maximaal mee gekoppeld. Het Rijk heeft €51 miljoen aan klimaatmiddelen gereserveerd voor onder andere de aanpak van ontbossing in Natura 2000 en het herstel van landschapselementen inclusief het stimuleren van agroforestry en subsidieregelingen voor agrariërs die bos planten op hun gronden. Het VNG adviseert, in lijn van deze afspraken, haar leden te streven naar 1% meer bomen per jaar.

Bossenstrategie 2019

De huidige omvang en kwaliteit van bossen en bomen staat onder druk. Bijkomende knelpunten volgens ministerie van LNV en de gezamenlijke provincies zijn onder andere de stikstofneerslag, de verdroging en de versnippering van gebieden. De bossenstrategie voorziet in een toename van het areaal aan bos maar ook een toename van het aantal bomen in het landelijk gebied en de stedelijke omgeving. In 2030 moet het areaal aan bos met 10% zijn toegenomen naar 407.000 hectare. Het streven van de bossenstrategie is daarnaast meer samenhang en afstemming te creëren tussen natuur-, klimaat- en bosbeleid.

Uitvoeringsagenda Natuurlijk kapitaal 2013

Deze uitvoeringsagenda richt zich – nationaal en internationaal – op behoud én duurzaam gebruik van biodiversiteit. Onderliggend streven is een groene circulaire economie. Het verantwoordelijk ministerie stelt dat het noodzakelijk is om het natuurlijk kapitaal

voor toekomstige generaties zeker te stellen en daarmee de basis te verschaffen voor welvaart en welzijn: groene groei in ecologisch, economisch en sociaal opzicht.

2.1.3 Provincie

Omgevingsvisie

De Brabantse Omgevingsvisie is een samenhangende visie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie bevat de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. De Omgevingsvisie licht toe dat dankzij investeringen in natuur, verdrogingsbestrijding, bodem, waterkwaliteit, een groene (natuurrijke) inrichting van woon- en werkgebieden en het terugdringen van emissies uit landbouw en industrie zowel de menselijke leefomgeving als die voor flora en fauna verbeterd is. Dit leidt tot een goed welbevinden en een grote soortenrijkdom. In 2050 functioneert het robuuste natuurnetwerk uitstekend. Grote opgaven, zoals klimaatadaptatie en energietransitie hebben natuurlijk impact gehad op het landschap, maar door een ontwerpende aanpak hebben die een nieuwe identiteit toegevoegd aan het Brabantse landschap. Brabant behoort daardoor – ook qua biodiversiteit, natuur- en landschapsbeleving tot de Top van Europa. Kortom: milieu, water, bodem, natuur en landschap zijn op orde. De Brabantse leefomgeving gaat daarnaast goed om met de effecten van klimaatverandering. Gezond en klimaatbestendig bouwen is de standaard. In steden en dorpen is er voldoende ruimte om water op te vangen en vast te houden voor tijden van hitte en droogte.

Brabantse Bossenstrategie

De Brabantse Bossenstrategie is de provinciale vertaling van landelijke bossenstrategie, waarbij Brabant de ambitie heeft om in de komende 10 jaar tijd circa 40 miljoen bomen planten in Brabant. Dit

komt overeen met 13.000 hectare, waarvan 8.000 hectare binnen bestaande natuurgebieden gevonden moet worden en 5.000 hectare daarbuiten. Binnen dat laatste onderdeel wordt nadrukkelijk gezocht naar functioneel bos (bijvoorbeeld voedselbos, productiebos of recreatiebos) en samenwerking met ondernemers. De nadruk bij de nieuwe bossen, maar ook bij de omvorming van bestaande bossen ligt op inheems, divers en klimaatbestendig bos.

2.1.4 Gemeente

Duurzaamheidsvisie

De gemeentelijke duurzaamheidsvisie 2017-2035 richt zich onder andere op ‘*De bloeiende Brabantse Wal*’ als een van de vijf thema’s. Binnen dit thema wordt onderstreept dat natuur en groen hoog in het vaandel staan en dat het unieke landschap behouden en bewaakt moet worden, inclusief de biodiversiteit. De bloeiende Brabantse Wal richt zich op natuurontwikkeling, het bevorderen van de biodiversiteit en de waterhuishouding op de lange termijn. Het buitengebied kan werken als buffer tegen de effecten van klimaatverandering, maar ook in stedelijk gebied moet er groen worden aangebracht volgens de visie, om zo extreme hitte en overmatige neerslag aan te kunnen. De visie haalt hierbij het advies van het RIVM uit 2016 aan dat gemeenten: ‘*met maatregelen voor meer openbaar groen en waterbergend vermogen moeten aanhaken bij beleidsterreinen als infrastructuur, volksgezondheid, veiligheid en duurzaamheid*’.

Omgevingsvisie

Vanaf 2022 moeten alle overheden gaan werken volgens de Omgevingswet, hun kader hiervoor is de gemeentelijke Omgevingsvisie. De nieuwe Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

Integraliteit vormt de basis van de wetgeving. Deze Groene Agenda sorteert hier op voor door verschillende gemeentelijke opgaven aan elkaar te koppelen. Daarnaast is het plan gestoeld op uitgangspunten die moeiteloos overgaan in de gemeentelijke omgevingsvisie.

Cultuurhistorie en erfgoed

In 2018 is de nieuwe erfgoedverordening van de gemeente Woensdrecht vastgesteld. Binnen deze verordening wordt het behoud en beheer van ons cultureel erfgoed geregeld. De verordening is nu ook voorzien van een archeologische en cultuurhistorische waardekaart. Deze laatste kaart biedt een overzicht van het bovengronds cultuurhistorisch erfgoed van de gemeente. De kaart bevat onder andere groene structuren, zichtrelaties, landschapselementen en landschappelijke gebieden met cultuurhistorische waarde. De kaart vormt tevens een kader voor deze Groene Agenda en is als bijlage 1 toegevoegd.

Landschappen van Allure

Het provinciale investeringsprogramma ‘*Landschappen van Allure*’ is in 2019 afgerond. Het bidbook van de gemeente Woensdrecht en haar partners kwam in 2014 niet in aanmerking voor financiering vanuit dit programma, echter heeft de gemeente, zich steeds met haar partners ingezet om onderdelen op andere wijze alsnog uit te kunnen voeren. Ook nu na afronding van het programma zal de gemeente verkennen welke mogelijkheden er zijn om de resterende planonderdelen op te pakken voor zover deze nog relevant zijn.

2.1.5 Regionale samenwerking

Een groot deel van het Woensdrechtse grondgebied ligt binnen de contouren van *grenspark de Kalmthoutse Heide*. Het grenspark zelf maakt onderdeel uit van Natura-2000 gebied de *Brabantse Wal*.

Zowel het grenspark als het bredere gebied van de Brabantse Wal zijn enorm bepalend voor zowel het Woensdrechts toeristisch-recreatief product als het vestigingsklimaat. Voor deze gebieden bestaan verschillende samenwerkingsverbanden waarin partners gezamenlijk zorg dragen voor behoud en versterking van de kwaliteiten en identiteit van het gebied. Dat betekent ook dat er gezamenlijk met deze partners op opgaven voor de toekomst geanticipeerd kan worden waarbij biodiversiteit en klimaat de twee voornaamste thema's vormen.

2.2 Pijlers voor de toekomst

Onder het gemeentelijke groenbeleid valt een verscheidenheid aan elementen. Van onze groenstructuur tot ons kapbeleid, van onkruidbestrijding tot landschapselementen. Deze elementen staan in feite op zichzelf maar er is voor deze Groene Agenda gezocht naar een uniforme benadering vanuit gemene delers, of *pijlers*. De pijlers zijn geselecteerd op basis van de actualiteit, op basis van relevante beleidsstukken en ontwikkelingen vanuit de gemeente zelf, vanuit andere overheden (zie paragraaf 2.1), en op basis van input van belanghebbenden. De pijlers zijn daarnaast geselecteerd op basis van raakvlakken met facetten buiten het groen. Ze zijn daarom goed toepasbaar in een integrale gebiedsbenadering. De onderstaande pijlers zijn gedefinieerd en vormen een belangrijke basis voor dit beleidsplan. Er zit geen specifieke hiërarchie binnen de toepassing van de pijlers en onderling zijn ze sterk met elkaar verweven.

2.2.1 Biodiversiteit

Wereldwijd neemt de biodiversiteit (verscheidenheid aan levensvormen binnen een ecosysteem) af. Ook binnen Nederland neemt de rijkdom aan soorten door intensief en eenzijdig

grondgebruik in hoog tempo af. Hierdoor verdwijnen uiteindelijk veel soorten, maar dat niet alleen: door deze afname ontstaat een verschraving van de natuur en wordt groen kwetsbaarder voor plagen en ziekten. Binnen alle verschillende facetten van groen valt dit proces voor zover het onze gemeente betreft aan te pakken. Een (te) eenzijdige inrichting van de openbare ruimte zal in toenemende mate kwetsbaar worden. Denk aan monoculturen met eiken die een ideale voedingsbron voor eikenprocessierups vormen of aan dennen die ten prooi vallen aan de dennenprocessierups. Maar ook aan dennen die aangetast worden door insecten als houtparasitaire kevers, zoals de letterzetter. Het *versterken van de biodiversiteit* is de meest duurzame wijze om te anticiperen op deze ontwikkelingen. Buiten dat is de bestuiving van de gewassen in het landelijke gebied voor een groot deel afhankelijk van de insectenwereld. Ook binnen Woensdrecht zijn verschillende mogelijkheden te definiëren die de biodiversiteit versterken.

2.2.2 Duurzaamheid

Binnen deze pijler wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de duurzaamheidsvisie van de gemeente (zie *Duurzaamheidsvisie 2017-2035*) waarin wordt ingezet op de rol van natuur c.q. groen als het gaat om het verduurzamen van de gemeente. Het begrip duurzaamheid is onlosmakelijk verbonden met biodiversiteit. Enerzijds kan een verduurzaming van de openbare ruimte c.q. groen de biodiversiteit versterken. Anderzijds zorgt een sterke biodiversiteit voor weerbaar groen. Uitval of overlast door ziekten en plagen worden hierdoor beperkt en de onderhouds- en renovatiekosten worden beperkt. In relatie tot duurzaamheid heeft groen in de openbare ruimte tevens een rol als het gaat om waterberging. Duurzaamheid binnen het facet groen betekent; groen voor de lange termijn. Een invulling van groen waarbij geanticipeerd

wordt op de gevolgen van de klimaatverandering. De soort beplanting, bodem en de locatie van de beplanting worden daarbij steeds belangrijker. Bij de inrichting maar ook bij het beheer van ons groen is duurzaamheid daarom een bepalende factor.

2.2.3 Klimaatbestendigheid

Het klimaat verandert, de afgelopen jaren hebben laten zien welke gevolgen dit kan hebben. Niet alleen extremen als langdurige droogte en piekbuien bepalen het karakter van het weer, ook gemiddeld genomen ‘verzacht’ het klimaat voor zover we nu kunnen zien. Het klimaat is bepalend voor groen. Weerbaarheid tegen extremen wordt daarmee steeds meer een bepalende factor, of het nu gaat om plantsoenen, gazon, bomen of bos. Klimaatbestendigheid hangt nauw samen met duurzaamheid, door het groen klimaatbestendig in te richten heeft het immers een langere levensduur. Groen kan tegelijkertijd oplossing bieden voor de gevolgen van klimatologische extremen zoals hittestress en extreme neerslag. Bomen zorgen bijvoorbeeld voor een lagere temperatuur door hun schaduw. Groenstroken en grasland bieden ruimte aan onder andere beplanting en wadi’s die belangrijk zijn om water tijdelijk vast te kunnen houden bij piekbuien. Binnen de pijler klimaatbestendigheid wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de uitkomsten van de klimaatstresstest, de klimaatdialog, de facetten water en rioolbeheer en de gemeentelijke duurzaamheidsvisie. Zo verbindt groen meerdere doelen in één.

2.3 Natuurinclusiviteit

Het geven van een meer vooraanstaande rol voor natuur c.q. groen binnen ruimtelijke ontwikkelingen noemen we *natuurinclusiviteit*. Natuurinclusiviteit vormt geen pijler omdat dit thema niet voor alle

facetten van de Groene Agenda relevant is, echter brengt het de verschillende pijlers wel bij elkaar.

Vooraf in de bouw is het natuurinclusief bouwen in opkomst, denk hierbij aan groene gevels, groene daken en gevels met nestgelegenheden. Zo neemt de bebouwde omgeving een rol op zich als het gaat om het ondersteunen van de biodiversiteit. Tegelijkertijd maakt het de bebouwde omgeving klimaatbestendiger en duurzamer. Door op een dergelijke manier te bouwen worden problemen op de langere termijn (zoals hittestress en wateroverlast) zoveel mogelijk voorkomen. Buiten dat komt natuur binnen dit principe vóóran in het planproces te staan en wordt voorkomen dat ‘groen’ en ‘rood’ twee losse elementen binnen plantontwikkeling zijn die op termijn elkaar verstoren.

Natuurinclusiviteit is niet enkel een toepassingsvorm binnen de manier van bouwen. Ook in het planologische proces voorafgaande aan ruimtelijke ontwikkelingen kan natuurinclusief te werk gegaan worden. Hierbij wordt niet ‘in plaats van’ natuur gepland en ontwikkelt maar in symbiose c.q. samenhang mét de natuur. Ook hierbij geldt dat tegelijkertijd een groener, duurzamer en klimaatbestendiger en daarmee fijner leefklimaat gerealiseerd kan worden. Ook natuurinclusief ondernemen is in opkomst, hierbij ontwikkelt een ondernemer een verdienmodel mét en of ín de natuur in plaats van dat het ondernemen ten koste gaat van natuur. Dit is lang niet alleen relevant voor de recreatiesector ook agrarische vormen als *voedselbossen* en *agroforestry* zijn hier goede voorbeelden van.

Natuurinclusief plannen en bouwen past in de afspraken van het Klimaatakkoord van het Rijk uit 2019 waarin provincies en

gemeenten regelen dat bij de herziening van hun omgevingsvisies in hun ruimtelijke beleid bij de realisatie van nieuwe wijken bijvoorbeeld direct ook bos wordt gerealiseerd.

2.4 Burgerparticipatie

De gemeente Woensdrecht denkt graag mee met haar inwoners en dat doen zij andersom ook. Zo ook op vlak van groen. In de afgelopen beleidsperiode is er dan ook veel gebeurd door de inzet van talloze inwoners van onze kernen, soms door de adoptie van een plantsoen of boomspiegel en soms door een groter project te initiëren zoals een groenplan voor een hele wijk of het inrichten van bijenlandschap.

Groeninitiatieven

In de vorige beleidsplanperiode is actief ingezet op groeninitiatieven. Het restantbudget zal worden aangewend om ook in de nieuwe beleidsplanperiode ruimte te bieden aan groene initiatieven. De initiatieven worden voorgedragen bij het gemeentelijk initiatieventeam. Deze bekijken of initiatieven in aanmerking komen voor een financiële ondersteuning. Niet alleen inwoners kunnen initiatieven ontplooien, ook bijvoorbeeld verenigingen en ondernemers kunnen groene ideeën aandragen.

Initiatieven die vanuit inwoners ontstaan zorgen voor betrokkenheid en bewustwording bij en ván het groen en de daaraan gerelateerde opgaven zoals anticiperen op het veranderende klimaat. Soms kunnen dergelijke projecten ook een educatief karakter hebben. Ook in de toekomst wil de gemeente daarom door actieve ondersteuning ruimte bieden aan groene burgerinitiatieven. Soms zullen deze zich

toespitsen op biodiversiteit, soms op een aantrekkelijke uitstraling. Daar waar mogelijk wordt gezocht naar meekoppelkansen op basis van andere opgaven en samenwerking met bijvoorbeeld de dorpsplatforms. De gemeente hanteert bij advies en toetsing steeds de pijlers zoals die in dit plan zijn benoemd zodat de algehele doelstellingen versterkt worden.

2.5 Educatie en bewustwording

Om draagvlak te creëren voor de uitdagingen en oplossingen waar onze gemeente en ook andere overheden aan werken is communicatie van groot belang. Klimaatbestendigheid en biodiversiteit zijn voor de gemiddelde inwoner geen alledaagse termen. Toch is het van groot belang dat inwoners samen met de gemeente bijdragen aan uitdagingen binnen deze thema's, het overgrote merendeel van de grondoppervlakte is immers particulier terrein. De gemeente ziet bewustwording en begrip kweken daarom als essentiële elementen om burgers zélf aan te zetten tot veranderingen. Heldere en transparante communicatie over hetgeen wat de gemeente doet maar ook over wat inwoners zelf kunnen is daarom erg belangrijk. Het voordeel hiervan is, naast begrip voor wat de gemeente doet op dit vlak, dat inwoners er makkelijker toe bewogen kunnen worden om actief bij te dragen door het realiseren van groene daken, het planten van extra bomen of bijvoorbeeld het inzaaien van bloemenmengsels. Het *vergroenen* van particuliere grond heeft als bijkomend voordeel dat water langer wordt vastgehouden en afvoersystemen ontlast worden. Door daarnaast actief in te zetten op educatie via bijvoorbeeld het Natuurpodium en via basisscholen zorgen we ervoor dat onze jongste inwoners meer oog en interesse krijgen voor hun omgeving om daar op latere leeftijd actief hun steentje aan bij te kunnen dragen.

Groenbeleid

3 Groenbeleid

De uitgangspunten en de visie uit hoofdstuk twee zijn bepalend voor de inrichting van de groenwerkzaamheden zowel in het dagelijks beheer als bij projecten en renovaties. Er komt meer aandacht voor het ‘nieuwe’ groen waarmee geanticipeerd wordt op veranderende weersomstandigheden en de meerwaarde van groen voor het leefklimaat. Binnen maar ook buiten de kernen wordt ingezet op het borgen en stimuleren van biodiversiteit en andere natuurwaarden.

3.1 Groenstructuur

Deze paragraaf geeft weer wat de status is van onze huidige groenstructuur, waar de toekomstige groenstructuur aan zou moeten voldoen en voor welke uitdagingen deze komt te staan.

3.1.1 Huidige groenstructuur

De gemeente kent een hoog aandeel van groen in haar kernen. In 2017 resulteerde dit in de verkiezing tot de meest groene gemeente in West-Brabant. De groenstructuur is per kern vastgelegd op kaart (zie bijlage 2) die dient als leidraad bij het dagelijks beheer en onderhoud zowel als bij nieuwe ontwikkelingen.

3.1.2 Groenstructuur van de toekomst

De gemeente wil de kwaliteit en omvang van haar groenstructuur behouden. Interezen op kwaliteit en omvang gaat immers ten koste van leefomgeving en leidt tot kapitaalsvernietiging. Het vergt immers vaak meer middelen om het kwaliteitsniveau weer op peil te brengen. De meerwaarde van groen stijgt, van onze laanbeplanting langs wijkontsluitingswegen tot smalle gras en groenstroken die als levensaders door wijken, buurten en kernen lopen. Door tijdig te

anticiperen op de klimatologische ontwikkelingen ondervangen we zoveel mogelijk uitval en beheerskosten in de toekomst. Er kan echter niet voorkomen worden dat het bestaande groen te lijden zal krijgen onder de weersextremen. Weersextremen zijn nu nog incidenteel maar lijken een meer structurele vorm aan te nemen. Om de kwaliteit en omvang van het groen op peil te houden zijn zodoende voldoende structurele middelen nodig voor duurzame aanplant, vervanging en renovatie. Door het instellen van een (structureel) renovatiebudget kan de kwaliteit van de groenstructuur in stand worden gehouden en tegelijkertijd worden overgeschakeld naar het ‘nieuwe groen’. Het nieuwe groen is klimaatbestendig, plaag en ziekte-bestendig, versterkt de biodiversiteit en eist weinig onderhoud. Wadi's en andere groene toepassingsvormen van bergen, vasthouden en infiltreren zullen in toenemende mate onderdeel gaan uitmaken van onze groenstructuur. De groenstructuur verbindt de verschillende type groenelementen van onze kernen met het buitengebied.

3.1.3 Plagen, ziektes en exoten

De laatste jaren zijn bepaalde beplantingsvormen in toenemende mate kwetsbaar gebleken voor plagen. Vaak is dit te wijten aan monoculturen (beplanting van één enkele soort). Monoculturen kennen geen uitgebalanceerd ecosysteem waarbinnen natuurlijke bestrijding wordt gestimuleerd. Buiten dat zijn monoculturen extra kwetsbaar wanneer er een ziekte optreedt. De meest bekende monoculturen binnen de gemeente zijn die van eiken (hoofdzakelijk in laanbeplantingen) en die van dennen (hoofdzakelijk in bossen en bosplantsoen). Eiken zijn zeer gevoelig voor de eikenprocessierups die zich door het ontbreken van natuurlijke bestrijding intensief kunnen vermenigvuldigen en verspreiden. Dennen kennen door de weersextremen een lage weerstand (verminderde aanmaak van hars)

wat ze extra kwetsbaar maakt voor houtparasitaire kevers zoals de *letterzetter*.

Het is van groot belang om diverse beplanting toe te passen waarmee ook de biodiversiteit en het natuurlijke afweersysteem versterkt wordt. Dit zijn ingrepen die in veel bestaande situaties pas op de lange termijn effect sorteren, tussentijds zal door middel van alternatieven de plaag (of plagen) beheersbaar gehouden moeten worden. Bestaande monoculturen zullen langzamerhand getransformeerd worden naar een meer diverse beplanting. Bij de aanplant van bomen zijn ziektegevoeligheid en resistentie belangrijke keuze-factoren. Het valt niet uit te sluiten dat, zeker gezien het veranderende klimaat, de gemeente in de toekomst voor nieuwe plagen en ziekten in het groen komt te staan. De Dennenprocessierups lijkt bijvoorbeeld de komende decennia naar Nederland op te rukken.

Eikenprocessierups

Los van investeren in de biodiversiteit voor natuurlijke bestrijding (bijvoorbeeld door kruidenmengsels en vogelhuisjes) zullen de komende jaren extra beheersmaatregelen moeten worden toegepast. Alleen dan kan de plaagdruk en de overlast tot een acceptabel niveau worden teruggedrongen. Een structurele aanpak is hierbij een vereiste.

Exoten

Buiten plagen en aantastingen hebben ook exoten hun weg gevonden naar de gemeente, in beperkte mate zijn bijvoorbeeld Japanse Duizendknoop en Reuzenbalsemien aanwezig. Wanneer exoten te

zeer uitzaaien zijn aanvullende bestrijdingsmaatregelen noodzakelijk en zullen hiertoe middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

3.1.4 Verkoop snippergroen

De gemeente Woensdrecht voert het beleid om snippergroen te koop aan te bieden aan inwoners. Welk groen hiervoor in eerste instantie in aanmerking komt is op kaart vastgelegd. Er kunnen beperkingen op gronden liggen zoals de aanwezigheid van kabels en leiding. Het is buiten dat van belang om bij het te verkopen areaal rekening te houden met de meerwaarde van groene elementen en hun functie in het bestrijden van enerzijds hittestress en droogte en anderzijds wateroverlast.

Snippergroen

Het aanbod snippergroen is bij aanvang van het afstoot-/verkoopbeleid gebaseerd op groenelementen die hoofdzakelijk buiten de groenstructuur vielen. Verkoop van snippergroen mag immers niet ten koste gaan van de algehele groene structuur van de kernen. Secundair doel was een besparing op onderhoud. Die benadering hield destijds in principe geen rekening met het feit dat ieder groenelement in het kader van biodiversiteit en klimaatbestendigheid een rol speelt of kan spelen. Hierdoor kunnen inkomsten op de korte termijn op de lange termijn worden ingehaald door hogere kosten als het bijvoorbeeld gaat om waterafvoer. Door de nieuwe benadering kunnen deze thema's worden meegenomen in de overweging.

De klimaatstresstest toont aan dat bepaalde plekken in de kernen in toenemende mate gevoelig zullen zijn voor deze aspecten. Het is op die plekken onwenselijk om extra verharding toe te staan. Verkoop

van grond vindt in eerste instantie in aaneengesloten blokken plaats waardoor nieuwe hoeken e.d. (en daarmee arbeidsintensiever onderhoud en onaantrekkelijke openbare ruimte) voorkomen wordt. De gemeente behoudt zich het recht voor om op basis van deze thema's te besluiten af te zien van de verkoop van aangewezen snippergroen. Verder worden potentiële kopers geadviseerd om hun aangekochte grond groen en klimaatbestendig in te richten. Welke gronden in aanmerking komen voor verkoop dan wel verhuur is vastgelegd op kaart (zie bijlage 3).

3.2 Planmatig Groenbeheer

Het planmatige groenbeheer berust op beeldkwaliteitsniveaus conform de bepalingen vanuit het kennisplatform Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). De CROW voorziet in standaardbepalingen voor alle onderdelen van het groenbeheer (*hoofdstuk 51, Groenvoorzieningen*). De vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus zijn bepalend voor zowel de reguliere werkzaamheden van de eigen buitendienst als voor werken die worden uitbesteed. Afhankelijk van locatie binnen de gemeente wordt een beeldkwaliteitsniveau vastgesteld. De beschrijving van de beeldkwaliteitsniveaus alsmede de financiële onderbouwing worden opgenomen in het Beheerplan Openbare Ruimte (BOR). Om te toetsen of de niveaus gehaald worden wordt er geschouwd. Hierdoor wordt snel inzichtelijk of niveaus worden gehaald en of er eventueel moet worden bijgestuurd. In het totaaloverzicht in bijlage 4 is weergegeven welk kapitaal het totale openbaar groen vertegenwoordigt.

3.2.1 Bomen

De gemeente beschikt over circa 11.000 individueel geregistreerde bomen. De bomen worden op basis van hun paspoort in het digitale beheersysteem beheerd. Regelmatig en structureel onderhoud is nodig om de kwaliteit van de boom te kunnen waarborgen. Zo wordt tevens voldaan aan de gemeentelijke zorgplicht en wordt zo veel mogelijk voorkomen dat er gevaarlijke situaties ontstaan. De bomen worden beheerd op basis van de RAW-bepalingen (Rationalisatie en Automatisering Grond-, Water- en Wegenbouw). Gemiddeld genomen vindt iedere drie jaar een Visual Tree Assessment (VTA) plaats, voor attentielocaties en bomen geldt een hogere controlefrequentie van eenmaal per jaar. Verschillende boomsoorten, op met name de hogere zandgronden, kunnen slecht tegen het veranderende klimaat.

Summer-branch-drop

Bij dit fenomeen, ook wel plotselinge-zomer-takbreuk genoemd, werpen bepaalde bomen ogenschijnlijk spontaan takken af. Op het eerste gezicht bestaat geen aanleiding om te vermoeden dat een boom dit gedrag zal gaan vertonen, oudere en grotere bomen lijken echter kwetsbaarder dan jonge en kleine bomen. Ondanks dat een compleet beeld van oorzaak en aanleiding nog steeds niet wetenschappelijk is vastgesteld, lijkt het fenomeen verder sterk samen te hangen met weersextremen. Anders dan andere vormen van takbreuk is er bij deze vorm geen storm nodig, het fenomeen lijkt eerder verband te houden met extreme droogte en hitte.

Een verslechterde weerbaarheid van bomen doet hun kwetsbaarheid voor ziektes en andere aantastingen toenemen. De komende decennia zal de gemeente daarom een verhoogde mate van uitval kennen.

De verhoogde kwetsbaarheid van onze bomen door de weersextremen vraagt om extra inzet op controle en in toenemende mate nader onderzoek. Met nieuwe aanplant wordt zoveel mogelijk geanticipeerd op de nieuwe omstandigheden, zie hiervoor het *hoofdstuk 4 Boombeleid*. Binnen de Groene Agenda wordt gestreefd naar een behoud van het huidige areaal aan bomen en bos met mogelijkheden om uit te breiden.

3.2.2 Plantsoen en hagen

De gemeente Woensdrecht beschikt over circa 112.000m² aan plantsoenen en hagen. Ook voor de plantsoenen en hagen geldt een hogere mate van kwetsbaarheid gezien de weersextremen. Ook binnen de plantsoenen moet rekening worden gehouden met een grotere mate van uitval en daarmee extra inboet. Voor duurzame plantsoenvakken is een goede bodemstructuur cruciaal, de grond moet immers zowel water door kunnen laten als vast kunnen houden. Het toepassen van snippers is een van de mogelijkheden om te anticiperen op langere periode van droogte.

De plantkeuze richt zich, afhankelijk van beeldkwaliteitsniveau en standplaats, op een hoge droogtetolerantie, eenvoudig onderhoud en een aantrekkelijk straatbeeld. Buiten dat is het voornamelijk om bij de plantkeuze, daar waar mogelijk te kiezen voor insectvriendelijke beplanting in het kader van biodiversiteit. Door plantsoenvakken goed dicht te planten of te kiezen voor beplanting die snel massa ontwikkelt ontstaat minder kans op verdamping via braakliggend bodemoppervlakte. Door dichte plantvakken wordt de kans op onkruid sterk gereduceerd, daardoor is minder beheer nodig. De periode van aanplant richt zich op minder afhankelijkheid van extra water geven, zo wordt op arbeid en kosten bespaard. Door binnen

plantsoenvakken vaker verschillende soorten toe te passen wordt kwetsbaarheid en uitval beperkt.

3.2.3 Bermen en gazon

De gemeente heeft circa 300.000m² aan gazon in eigendom en beheer. De gezamenlijke bermen hebben een oppervlakte van circa 600.000m². Afhankelijk van het beeldkwaliteitsniveau en verkeerskundige eisen worden zij beheert. De groene agenda zet in op het versterken van de biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Daarom zal gekeken worden waar (nader) ecologisch beheer kan worden toegepast. Ecologisch beheer houdt in dat er minder vaak gemaaid zal worden om kruidenrijkdom te stimuleren. Ook wordt zo min mogelijk geklepeld om zo de ondergrond te versralen. Het is van groot belang om burgers goed en regelmatig te informeren over waarom er meer ecologisch beheerd zou moeten worden. Bermen vormen bij uitstek een groen geraamte waarlangs insecten zoals wilde bijen kunnen migreren van de ene habitat naar de andere. Een kruidenrijke berm of gazon beschikt over talloze natuurlijke bestrijders van plagen zoals die van de eikenprocessierups.

3.2.4 Onkruidbestrijding

De gemeente bestrijdt sinds 2020 het onkruid op verhardingen zélf waarbij onder andere gebruik wordt gemaakt van hete lucht. De druk op onkruidbestrijding zal hierdoor toenemen. Door gewijzigde weersomstandigheden neemt de ontwikkeling van onkruid en snelheid toe. De komende jaren zullen moeten uitwijzen of en hoe deze trend zich doorzet en hoe hierop geschakeld dient te worden. De gemeente streeft naar een behoud van de huidige vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus (zie bijlage 4).

3.2.5 Bossen en bosplantsoen

De gemeente beschikt over verschillende bosplantsoenen verspreid over de kernen. Dit zijn meestal plantsoenvakken in bosrijke omgevingen. De waarde van bosplantsoenen neemt toe gezien hun functie op gebied van water vasthouden en de biodiversiteit. Het onderhoud van de bosplantsoenen richt zich op het vasthouden uitbouwen van natuurwaarden. Naast bosplantsoen is de gemeente ook eigenaar van verschillende bospercelen, zoals onder andere binnen het grenspark. Binnen de beplantingstype ligt de nadruk op diverse en inheemse beplanting. Monoculturen, zoals die met dennen, worden omgevormd naar klimaatbestendig bos met meer loofbomen. Door de toepassing van zogenaamde *rijkstrooiselsoorten* ontstaat een structuurrijke bodem die meer water kan vasthouden.

3.3 Inzet op natuur en landschap

Naast dat we als gemeente een taak hebben in het groen binnen de kernen, dragen we ook zorg voor onze bredere groene omgeving. Ook het buitengebied kent uitdagingen die we gezamenlijk met gebiedspartners willen op pakken. Enerzijds doen we dit door elementen te beschermen, via het kapbeleid of de cultuurhistorische-waardekaart bijvoorbeeld. Anderzijds neemt de gemeente actief deel aan samenwerkingsverbanden en regelingen zoals het bijenlandschap West-Brabant en de Stimuleringsregeling Landschap. Ook is de gemeente deelnemer van verschillende overlegorganen zoals bijvoorbeeld dat van het Grenspark. Bij groene opgaven in het buitengebied zoeken we nadrukkelijk naar meekoppelkansen, dat wil zeggen dat vanuit integrale opgaven kijken hoe er op vlak van doelstellingen op meerdere thema's (bijvoorbeeld vanuit zowel klimaat als groen) een koppeling gemaakt kan worden. De gemeente kan haar Groenfonds inzetten om groene ontwikkelingen mede

mogelijk te maken en zoekt actief naar de beschikbaarheid van subsidies.

3.3.1 Natuurnetwerk Brabant en EVZ's

Het Natuurnetwerk Brabant is de provinciale invulling van het landelijke netwerk van aaneengekoppelde natuurgebieden (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS). Er ontbreken nog gebieden en (onderdelen van) ecologische verbindingzones (EVZ's) die belangrijk zijn om het netwerk compleet te maken. Enkele voorbeelden van EVZ's die uitwerking vragen zijn de Calfvensche Bosloop, 't Spanjootje, Bleekloop, Overberg en Agger. Vanwege de klimaatverandering veranderen leefomstandigheden van planten en dieren en wordt het compleet maken van dit netwerk nóg urgenter. Zij moeten zich kunnen verplaatsen om genoeg voedsel te kunnen blijven vinden en zich voort te planten. Het Natuurnetwerk is er niet alleen voor planten en dieren, ook voor mensen is het van groot belang. Mensen genieten, recreëren en ontspannen in de natuur. Daarbij schept de natuur kansen voor ondernemers die natuur en hun bedrijf (natuur-inclusieve landbouw zoals voedselbossen en agroforestry) willen combineren en helpt duurzaam groen tegen de gevolgen van klimaatverandering.

De groene omgeving met hoge natuurwaarden is een van de grootste aantrekkingskrachten van de gemeente. Ze is daarom gebaat bij een robuuste, aantrekkelijke en toekomstbestendige natuur. De gemeente Woensdrecht maakt zich daarom samen met haar gebiedspartners hard voor het invullen van de laatste ontbrekende schakels van het Natuurnetwerk binnen haar gemeentegrenzen. Dit betreft het realiseren van verschillende (delen van) ecologische verbindingzones en de inrichting van nog om te vormen percelen binnen het netwerk. De gemeente hanteert in eerste instantie een

faciliterende rol waarbij actuele meekoppelkansen en potentiële partners worden verkend en bij elkaar gebracht.

3.3.2 Bijenlandschap West-Brabant

Bijen zijn essentieel voor het behoud van onze flora en fauna. Daarnaast is circa 70% van de voedselgewassen afhankelijk van bestuiving waarvan bijen een groot deel voor hun rekening nemen. Echter gaat het, net als met zoveel insecten, niet goed met de bij. De helft van de 360 soorten wilde bijen wordt bedreigd in hun voortbestaan. Reden voor een groep betrokken organisaties uit Brabant om het ‘Bijenlandschap West-Brabant’ te vormen. Ook de gemeente Woensdrecht is aangesloten bij dit netwerk en zet zich daarmee actief in om het leefgebied van honing- en wilde bijen en andere bestuivers te verbeteren. Eerder al realiseerde de gemeente bij- en insectvriendelijke berm en ook met haar ecologische bermbeheer draagt de gemeente actief bij aan een insectvriendelijke omgeving. Buiten dat stimuleert en ondersteunt de gemeente partners bij initiatieven die de biodiversiteit versterken. Projecten gericht op meer en beter leefgebied voor de bijen is in de regel ook goed voor het overige insectenleven maar ook voor bijvoorbeeld vogels en klein wild.

De gemeente wil haar deelname aan het netwerk actief gevolg geven. Ook de komende jaren zal de gemeente biodiversiteits-initiatieven, waaronder ingrepen voor de bij, actief ondersteunen. Los daarvan verkent de gemeente in samenwerking met het netwerk en andere gebiedspartijen op welke andere vlakken het bijenlandschap versterkt kan worden. Ook hier geldt dat binnen bestaande projecten (zoals bijvoorbeeld zonneparken) en toekomstige projecten zal worden gezocht naar meekoppelkansen.

De kansenkaart die in 2020 is opgeleverd vanuit het netwerk vormt hierbij één van de leidraden.

3.3.3 Stimuleringsregeling landschap

Niet alleen binnen het Natuurnetwerk zijn meer en hogere natuurwaarden te behalen, ook daar buiten bestaan volop kansen. Een groot gedeelte van ons buitengebied dat is ingericht op de landbouw kent vrij weinig natuurwaarden en een beperkte biodiversiteit. Hiertoe heeft de provincie Brabant de Stimuleringsregeling Landschap in het leven geroepen waarbij grondeigenaren een vergoeding krijgen voor bijvoorbeeld de aanleg en het beheer van landschapselementen, zoals bloemrijke akkerlanden, en wandelpaden over boerenland. Daarbij horen ook vergoedingen als tegemoetkoming voor de inbreng van landbouwgrond bij de aanleg van nieuwe landschapselementen. Dit kan bijvoorbeeld het in stand houden van groen erfgoed, het bergen van water of het versterken van biodiversiteit ten behoeve van boerenlandvogels en insecten inhouden. Iedere euro die wordt ingelegd door een deelnemende gemeente wordt verdubbeld door de provincie.

Deze regeling is de opvolger van de zogenaamde STIKA-regeling (Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader) waaraan de gemeente Woensdrecht met succes heeft deel genomen. Tijdens de afronding van deze regeling is gebleken dat de lokale animo voor de regeling het budget overschreed. Buiten dat is het poldergebied zeer arm als het gaat om ecologische waarde en staan de landschapselement in ons buitengebied onder druk. De gemeente Woensdrecht zal daarom ook aan de nieuwe regeling deelnemen waarmee ze terreineigenaren een alternatieve inkomstenbron biedt en tegelijkertijd natuurontwikkeling, het behoud van

landschapselementen en biodiversiteitsprojecten ondersteunt. Ontwikkelingen op vlak van bijen, vormen een apart thema binnen de regeling waarmee dit streven aansluit en invulling biedt aan het streven om actief vervolg te geven aan deelname aan het West-Brabantse bijennetwerk.

3.3.4 Landschapsvisie

Voor de bredere visie op het landschap zal o.a. het bidbook 'Van A naar B' in het kader van 'Landschappen van Allure' worden aangehouden (zie bijlage 5). Hoewel het investeringsprogramma 'Landschappen van Allure' vanuit de provincie Noord-Brabant inmiddels is afgerond geldt van 'A naar B' nog steeds als toepasbare gebiedsvisie. Met partners wordt afgewogen of projecten haalbaar en wenselijk zijn. In het kader van de gewijzigde doelstellingen vanuit deze Groene Agenda én de implementatie van de Omgevingswet is het noodzakelijk om deze landschaps- of gebiedsvisie in de komende jaren te herzien.

Boombeleid

4 Boombeleid

4.1 Bomenvisie

Bomen vormen de bepalende factor in de gemeentelijke groenstructuur en nemen vanwege allerlei redenen en ontwikkelingen in belang toe. Te denken valt aan hun functie in het beperken van hittestress en bij het vasthouden van water. Dit zijn twee zaken die volgens de voorspellingen alleen maar vaker zullen voorkomen. Bomen hebben tevens hun meerwaarde als het gaat om het afvangen van fijnstof en het vastleggen van koolstof en stikstofdioxide. Ook in het kader van het versterken van de biodiversiteit vormen bomen een bepalende factor, ze bieden bijvoorbeeld voedsel en huisvesting voor tal van insect- en vogelsoorten. Bomen spelen daarnaast een onmiskenbare rol als het gaat om de aantrekkingskracht van de leefomgeving. De aanwezigheid van bomen, of groen in algemene zin, draagt in positieve zin bij aan de waarde van vastgoed en van de leefbaarheid van hun omgeving.

Richtlijnen aanplant

Het is dan ook logisch dat ten aanzien van bomen een specifiek beleid wordt vastgelegd. Net zoals binnen de groenvisie spelen ook hier biodiversiteit, klimaatbestendigheid en bovenal duurzaamheid een grote rol. De duurzaamheid van een boom (of boomgroep) wordt voor een belangrijk deel bepaald door de manier waarop bij aanplant rekening is gehouden met de juiste soortkeuze, het beheer, de standplaats en de beschikbare ruimte. Bovenal wordt de meerwaarde van bomen groter naarmate ze ouder worden waardoor het zaak is de boom de tijd te geven om zich volledig te kunnen ontwikkelen. De

gemeente hanteert daarom richtlijnen voor aanplant, deze worden behandeld in paragraaf 4.2.

Bescherming

Niet alleen nieuwe bomen zijn belangrijk. Bomen die nu al een grote waarde vertegenwoordigen volgens het boomwaarderingssysteem worden in de huidige situatie beschermd door het kapbeleid. In de gemeente zijn op dit moment 116 particuliere bomen aangewezen als waardevol, ze staan vermeld op de waardevolle bomenlijsten per kern. Daarnaast is er sprake van beschermde groenstructuren zoals ‘landschapselementen’, ‘beschermde hoofdstructuren’, ‘groen’ en ‘uitgezonderde (bos)gebieden’. De waardevolle bomenlijsten, de kaart met uitsluitingen en de landelijke lijst van monumentale bomen vormen tezamen de basis van het kapbeleid. In paragraaf 4.3 zal verder worden ingegaan op dit kapbeleid. Hier zal ook worden toegelicht hoe de gemeente omgaat met illegale kap en herplant, maar ook wat de gemeente doet om aan haar zorgplicht omtrent bomen te voldoen.

Klachten en overlast

Naast dat bomen allerlei positieve functies bekleden staan ze ook vaak ter discussie in verband met overlast die ervaren wordt door inwoners. Vanwege hun beeldbepalendheid en impact op de woonomgeving zijn bomen belangrijke elementen in de openbare ruimte. Het plaatsen en vooral handhaven van bomen is daarmee een serieuze uitdaging voor veel gemeenten. Enerzijds zijn er tal van opgaven waaraan de gemeente wil en/of moet voldoen, anderzijds wil een gemeente flexibiliteit behouden en de inwoner ten dienste zijn. De meerwaarde van bomen is soms onzichtbaar of niet tastbaar voor inwoners. In sommige situaties ontstaat hierdoor bij bepaalde maatregelen (of juist het níet nemen van maatregelen) onbegrip. Het

is zaak om die meerwaarde als gemeente goed over het voetlicht te brengen om zo een breed draagvlak te creëren. Tevens kunnen veel meldingen voorkomen worden door aan de voorkant juiste keuzes te maken (zie paragraaf 4.2). Omdat meldingen nooit volledig voorkomen kunnen worden, hanteert de gemeente een meldingenmatrix om meldingen en mogelijke vervolgacties af te kunnen wegen.

Onderhoud en beheer

Afhankelijk van het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau zullen de bomen onderhouden en beheerd worden conform de standaard Rationalisatie en Automatisering Grond-, Water- en Wegbouw (RAW) bepalingen. Voor zover deze systematiek geen uitsluitel biedt zal worden teruggevallen op het handboek Bomen van het Norminstituut Bomen. Een uniforme manier van beheer en onderhoud vereenvoudigt de werkzaamheden en sluit relatief kostbaar maatwerk uit. Maatwerk dat bovendien precedentwerking kan veroorzaken. Bij nadere eisen en wensen vanuit meldingen van derden zal worden teruggevallen op de meldingenmatrix.

Terughoudendheid bij kap en renovatie is gewenst aangezien dit kostbare ingrepen zijn, nieuwe aanplant kwetsbaar is voor uitval en de meerwaarde van bomen (bijvoorbeeld als het gaat om schaduw) pas op latere leeftijd significant wordt.

4.2 Richtlijnen aanplant

Duurzame bomen, bomen die qua soort en standplaats een hoge leeftijd kunnen bereiken, hebben een hogere belevingswaarde en zijn daarnaast goedkoper in beheer. Doordat de vervangingskosten (aanplant en begeleidingssnoei) bij minder duurzame soorten relatief zwaar doorwegen in de totale beheerkosten zijn bomen met een langere levensduur op lange termijn gemiddeld per jaar goedkoper.

Om de beschikbare kennis op dit gebied optimaal te gebruiken en toegankelijk te maken, zijn in dit groenbeleidsplan richtlijnen opgenomen voor de aanplant van bomen. De richtlijnen zijn bedoeld als uitgangspunten voor het aanplanten van nieuwe bomen, maar kunnen tevens worden gebruikt bij de beoordeling van de duurzaamheid van bestaande bomen en bij de afhandeling van klachten. De richtlijnen worden als volgt gebruikt bij aanplant van bomen:

- als uitgangspunt voor uitvoering door het team Wijk- en dorpsbeheer (DV-WD);
- door de afdeling Ontwikkeling Beheer en Beleid (OBB-LO) bij de toetsing van inrichtingsplannen die door derden zijn opgesteld;
- voor de verschillende afdelingen en disciplines die werkzaam zijn in de openbare ruimte en dienen om problemen aangaande bomen in de toekomst te verminderen en de uitgangssituatie te verbeteren;
- als uitgangspunt mee te geven aan derden die in opdracht van de gemeente verantwoordelijk zijn voor planvorming en uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, architecten, projectontwikkelaars en aannemers;

De richtlijnen zijn gericht op het ontwikkelen van een duurzame groenstructuur. Hiertoe zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vitaliteit van de boom moet optimaal worden gegarandeerd. Een gezonde boom is over het algemeen veilig en duurzaam. Naast externe omstandigheden zijn standplaats,

groeiruimte, bodem en waterhuishouding essentieel voor een vitale boom.

- In toenemende mate zal ook het bestand zijn tegen *extreme regenval, langdurige hitte en droogte* bepalend zijn voor de soortkeuze. Variëren in soorten zorgt voor een *sterke biodiversiteit* die de vitaliteit van bomen ten goede komt. Bomen en boomgroepen zijn hierdoor beter bestand tegen ziekten en plagen.
- De boom moet kunnen uitgroeien tot de soorteigen groeivorm. Dat wil zeggen dat de boom zowel bovengronds als ondergronds de ruimte moet hebben om uit te groeien tot de vorm die de soort van nature ontwikkelt. Hierdoor wordt het beheer beperkt en ontstaat een fraaie verschijningsvorm van de boom.
- De eventuele overlast van bomen voor omwonenden moet zoveel mogelijk worden beperkt om draagvlak voor de instandhouding van de boom, ook bij het uitgroeien tot uiteindelijke omvang, te behouden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen natuurlijke verschijnselen als schaduw, blad en vruchtval enerzijds en overhangende takken of bijvoorbeeld worteldruk anderzijds.

4.2.1 Algemene richtlijnen

Voor de toepassing van bomen kunnen verschillende richtlijnen en aanbevelingen worden gehanteerd. Door alle plannen en studies vanaf de eerste schetsen hieraan te toetsen kan een betere boomstructuur worden bereikt.

Keuze van boomsoort(en)

De juiste soortkeuze voorkomt veel problemen. Kennis van boomsoorten, hun eigenschappen én hun potentiële standplaats is onmisbaar. Enkele belangrijke aandachtspunten bij soortkeuze zijn: de gevoeligheid voor strooizout (langs wegen), het passend zijn in het specifieke omgeving, de grondsoort, het opkronen (binnen de bebouwde omgeving moeten veel bomen opgekroond worden, diverse soorten zijn moeilijk op te kronen), het omgaan met ziekten en plagen (er zijn soorten die veelvuldig last hebben van ziekten of plagen) en de vruchtdracht. Ten aanzien van plagen en ziekten is het van belang om een diverse soortenrijkdom na te streven, op die manier ontstaat een groenstructuur die minder kwetsbaar is. In bijlage 6 is een tabel weergegeven met daarin welk type boom in welk type gevel-tot-gevel profiel past.

Klimaatbestendig

Klimaatbestendigheid is een ‘nieuwe’ factor van belang waarbij bomen (maar ook overig groen) bestand moet zijn tegen extreme regenval en langdurige droogte en hitte. Omgekeerd kan de soortkeuze juist een hulpmiddel zijn tegen wateroverlast en hittestress. Grote bomen nemen veel water op en bieden veel schaduw en daardoor verkoeling. In relatie tot de weersextremen is het van groot belang om een plantperiode te hanteren waarbuiten het sterk wordt afgeraden aan te planten. Deze plantperiode loopt van november tot uiterlijk eind januari. Aanplant welke na die periode wordt aangeplant, loopt een te groot risico om een extreem droge eerste voorjaars- en zomerseizoen niet te overleven.

Inheems, streekeigen of uitheems

Hoewel de focus bij soortkeuze lang heeft gelegen op streekeigen en inheemse boomsoorten kan vanwege de klimaatverandering niet worden uitgesloten dat hier in de toekomst van zal worden afgeweken. De klimaatverandering stelt namelijk andere eisen aan het groen en zorgt er tegelijkertijd voor dat bepaalde soorten (eerder) ten prooi vallen aan sterfte of aantasting door onder andere ziekte en plagen. Aanplant van niet-streekeigen (of 'ingeburgerde') soorten binnen de bebouwde kom kan daarom worden overwogen. Buiten de bebouwde kom of in bosgebieden binnen de bebouwde kom ligt nog steeds de focus op inheems en streekeigen vanwege hun functie op gebied van biodiversiteit.

Aantal bomen

Een boom(groep) die kan uitgroeien tot een grote en beeldbepalende boom(groep) heeft de voorkeur boven meerdere kleinere of matig groeiende bomen op dezelfde locatie. Bij aanplant wordt de grootte en het aantal bomen afgestemd op de mogelijkheden van de standplaats. De meest waardevolle bomen in de openbare ruimte zijn vaak oude en grote bomen. Om tot dergelijke proporties uit te kunnen groeien is een ruime standplaats nodig. Ook in straatprofielen wordt de voorkeur gegeven aan één rij grote bomen boven toepassing van twee rijen kleinere bomen.

Eindbeeld van de boom

Bij aanplant dient te worden uitgegaan van de eindfase van de boom, dat wil zeggen dat de boom zijn volledige levensduur gehandhaafd kan blijven op de betreffende standplaats. Hierbij dient, voor zover mogelijk, rekening gehouden te worden met eventuele toekomstige ontwikkelingen. Wanneer het toekomstbeeld van de standplaats ongewis is kan eventueel gekozen worden voor bomen met een

kortere omlooptijd. Dit is een bewuste investering voor de kortere termijn. In de ontwerpfase dient rekening te worden gehouden met de soort in relatie tot de beschikbare ruimte. Hiermee worden problemen in de toekomst zoveel mogelijk voorkomen.

Kandelaberen

Het extreem terugsnijden van bomen, het zogenaamde kandelaberen, om bomen ondanks omvang te kunnen handhaven, dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. Een dergelijke maatregel geeft een verkeerd precedent. Onevenredig snoeien zorgt daarnaast voor een afwijking van het beeldkwaliteitsniveau en hoge onderhoudskosten.

Aansluiten op groenstructuur

Alle kernen binnen de gemeente Woensdrecht kennen hun eigen groenstructuur, dit geldt net zozeer voor het buitengebied van de gemeente. Het is wenselijk nieuwe aanplant aan te sluiten op deze bestaande structuren of een bijdrage te leveren aan de versterking en uitbreiding van deze structuur. Hierdoor ontstaat een eenduidig en herkenbaar beeld. Het mixen van soorten in het kader van diversiteit vormt hier een uitzondering op.

Toepassing vormbomen

Vormbomen zoals leibomen, gekandelaberde bomen, knobomen en bomen hebben extra beheer nodig. Het snoeien en begeleiden van de groei veroorzaakt gedurende het hele leven van de boom een extra kostenpost. Daarom dienen deze vormbomen alleen te worden toegepast waar een dergelijk intensiever beheer verantwoord is, zoals bijvoorbeeld in centrumgebieden, bij monumenten of op specifieke locaties.

Bomen bij voorkeur in beplanting of gras

Ongeacht de groeiplaatsverbeteringen bij bomen in verhardingen blijven bomen beter groeien als ze in beplanting of gras staan. De betere vochthuishouding, beluchting van de wortels en het ontbreken van te grote druk zorgen voor betere groeiomstandigheden en bieden meer mogelijkheden tot het uitgroeien van een boom. Extra maatregelen treffen om bomen toch een goede standplaats te bieden op een verharde locatie zijn kostbaar.

4.2.2 Ruimtelijke richtlijnen

De richtlijnen zijn gebaseerd op bomen met een ovale of eironde kroonvorm. Voor bomen met afwijkende kroonvormen, zoals zuilvormige kronen of juist brede platte kronen, en voor bomen met bijzondere snoeivormen, zoals leibomen of knotbomen gelden afwijkende maten. Deze worden hier niet omschreven.

Boomhoogte

Bij de groeiplaatsvoorwaarden die afhankelijk zijn van de boomgrootte wordt onderscheid gemaakt in drie hoogtes:

- **Bomen van de 1^e grootte:** bomen die bij uitgroeï tot hun natuurlijke groeivorm hoger worden dan 15 meter
- **Bomen van de 2^e grootte:** bomen die bij uitgroeï tot hun natuurlijk groeivorm tussen de 8 en 15 meter hoog worden
- **Bomen van de 3^e grootte:** bomen die bij uitgroeï tot hun natuurlijke groeivorm niet hoger worden dan 8 meter

Doorrijhoogte

Per locatie is de minimale opkroonhoogte waaraan een boom moet voldoen verschillend. Bomen langs doorgaande wegen hebben een

minimale opkroonhoogte van 4,5 meter, bomen langs overige wegen hebben een minimale opkroonhoogte van 2 meter.

Bovengrondse ruimte

De kroonvorm, groeiwijze en soortspecifieke eigenschappen zijn mede bepalend of de boom kan uitgroeien zonder problemen te veroorzaken. De meeste bomen in een bebouwde omgeving worden opgekroond ten behoeve van voldoende doorrijhoogte. Ook bomen in gras moeten worden opgekroond zodat de maaimachine er onderdoor kan rijden. Hierbij is het beheer soortspecifiek. Wanneer de bovengrondse ruimte voor de boom niet toereikend is, kan dit leiden tot klachten van burgers. Veelal ontstaat overlast bij bomen in de volwassen fase. In die fase is het moeilijk en onwenselijk om een goede oplossing te zoeken door middel van snoemaatregelen. In de praktijk wordt vaak gekozen voor kleinschalige ingrepen als terugsnoeien of uitlichten. Deze zorgen vaak maar voor een tijdelijke oplossing, kosten relatief veel geld en zijn vaak slechts een poging de burger tijdelijk tevreden te houden. De juiste soortkeuze is dus van groot belang.

4.2.3 Technische richtlijnen

Wanneer bomen in de openbare ruimte worden aangeplant kan door het nemen van voorzorgsmaatregelen en het verbeteren van de groeiomstandigheden schade en groeiachterstanden van de boom worden tegengegaan. Bij alle nieuw aangeplante bomen zullen de onderstaande technische richtlijnen worden toegepast. *Groeiplaatsverbetering* kan ook toegepast worden bij bestaande bomen. Indien nodig wordt groeiplaatsverbetering toegepast om zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de ondergrondse groeiruimte te verbeteren.

Verdichting

Wanneer de ondergrond verdicht is (ofwel zeer moeilijk doorlaatbaar voor zuurstof, water en voedingsstoffen) moet dit voor de aanplant opgeheven worden door bijvoorbeeld te spitten. Hiermee wordt het 'bloempoteffect' voorkomen waarbij de boom slechts zeer beperkt de ruimte heeft zich ondergronds te ontwikkelen en nooit tot volledige wasdom zal komen. Spitten gebeurt op de dekzandgronden en Brabantse Wal tot 1,25 diepte en in de polder is dit afhankelijk van de grondwaterstand.

Gronduitwisseling of bodemverbetering

Wanneer de grondsoort niet geschikt is en men wil toch bomen aanplanten, dan is het noodzakelijk gronduitwisseling of bodemverbetering toe te passen. Als bomen in gras of beplanting komen te staan kan worden volstaan met een uitwisseling van de aanwezige grond door bomengrond. Voor bomen in verharding moet de ondergrond aan twee functies voldoen; de grond moet voldoende vocht, voeding, zuurstof en bewortelingsmogelijkheden hebben voor de boom én, de ondergrond moet voldoende dragend zijn voor de verharding. Voor gebruik onder verharding is het zogenaamde bomenzand ontwikkeld. Dit zand kan een belasting door verharding aan en zakt nauwelijks na. Daarnaast zijn de groeiomstandigheden voor de boom in bomenzand acceptabele. De aanwezige voedingsstoffen in bomenzand zijn na ongeveer tien jaar uitgeput. Na deze tijd zal gronduitwisseling of regelmatige bemesting noodzakelijk zijn. Bij voorkeur zijn boomspiegels verzonken in het maaiveld en vindt er in de bestrating afschot plaats richting de boom, hierdoor kan de boom maximaal gebruik maken van regenwater als voeding.

Mogelijkheid om jonge bomen water te geven

Na de aanplant van bomen moet er de mogelijkheid zijn om de bomen water te geven. Dit kan in beplanting en gras door een gietrand te plaatsen om afstroming te voorkomen of door het aanbrengen van drainage. Er bestaan gietranden van plastic maar een aarden wal volstaat net zozeer als rand. Gietranden hebben als voordeel dat snel en eenvoudig veel water gegeven kan worden. Drainage moet meermaals kort achter elkaar afgevuld worden om in dezelfde hoeveelheid water te voorzien maar hebben als voordeel dat zij de kluit tevens van zuurstof kunnen voorzien. Bomen in ruime boomspiegels kunnen op dezelfde wijze van water en zuurstof worden voorzien.

Voor een duurzame benadering van bomen in verharding is het treffen van specifieke maatregelen noodzakelijk, aangezien zij te maken hebben met forse belasting. Tegelijkertijd kan door worteldruk schade ontstaan aan de verharding. Door de toepassing van een boombunker of een watershell worden beide knelpunten aangepakt.

4.3 Bescherming en kapbeleid

Om de kwaliteit en kwantiteit van ons groen en meer specifiek bomen te borgen is een beschermingsbeleid en een daaruit voortvloeiend kapbeleid noodzakelijk. In dit hoofdstuk zal worden toegelicht hoe het beschermingsbeleid van Woensdrecht eruit ziet.

4.3.1 Algemene plaatselijke verordening

Het bescherming- en kapbeleid is opgebouwd vanuit verschillende elementen. Absolute basis vormt de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). In de APV is bepaald in welke gevallen het ‘vellen’ van een ‘houtopstand’ vergunningsplichtig is. De APV van de gemeente Woensdrecht hanteert de volgende begripsbepalingen:

Houtopstand	Hakhout, struweel, een houtwal of één of meer bomen
Vellen	Onder vellen wordt mede verstaan: rooien, met inbegrip van verplanten, alsmede het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben.

Het woord ‘houtopstand’ wordt gebruikt omdat groene elementen die bescherming nodig hebben niet uit een enkele boom hoeft te bestaan. Soms gaat het om de bescherming van een landschapselement of een specifiek gebied in hun totaliteit. Individuele bomen binnen een dergelijk gebied of landschapselement vertegenwoordigen niet altijd een hoge waarde maar het totaal wél. De inhoud van de APV is de vertaling van de beleidsuitgangspunten uit de Groene Agenda. De Groene Agenda

vormt daarmee de grondslag alsmede de toelichting van/op hetgeen wat in de APV is opgenomen.

De APV stelt dat het college van Woensdrecht een **Waardevolle Bomenlijst per kern** (zie bijlage 7) vaststelt alsmede een **Kaart met uitsluitingen** (zie bijlage 8) voor de totale gemeente, waarop de monumentale bomen en andere beschermingswaardige houtopstanden in de gemeente worden vermeld. De betreffende lijsten en kaart zijn aan mutaties onderhevig en zullen daarom met enige regelmaat worden herzien, het college is hiertoe bevoegd. Een dergelijke herziening heeft ten behoeve van het nieuwe Groenbeleidsplan plaats gevonden in 2020/2021. Naast de Waardevolle Bomenlijsten per kern en de kaart met uitsluitingen is ook de **Landelijk Register van Monumentale Bomen** van de Bomenstichting een beschermend element.

Het is verboden om zonder vergunning van het bevoegd gezag de houtopstanden te vellen of te doen vellen die op een van de overzichten met beschermende elementen voorkomt. Voor enkele elementen zal enkel in geval van zwaarwegende omstandigheden (zie hiervoor 4.3.6) een vergunning worden afgegeven. Voor deze elementen geldt in principe een kapverbod. De overige genoemde elementen kennen een vergunningsplicht en zullen getoetst worden of zij in aanmerking komen voor een vergunning. Voorheen werd hierbij gesproken over een *kapvergunning*, in het huidige vergunningenstelsel is deze vergunning opgegaan in de *omgevingsvergunning*.

Waardevolle Bomenlijst per kern	Kapverbod tenzij er sprake is van zwaarwegende omstandigheden, zie 4.3.6
Kaart met Uitsluitingen	
- Hoofdstructuren en lanen	Vergunningsplichtig, toetsing op basis van waarden genoemd in de APV
- Beschermde landschapselementen	Vergunningsplichtig, toetsing op basis van waarden genoemd in de APV
- Bos/groen	Vergunningsplichtig, toetsing op basis van waarden genoemd in de APV
- Uitgesloten gebieden	Vergunningsplichtig, toetsing op basis van waarden genoemd in de APV
Landelijk Register van Monumentale Bomen	Kapverbod tenzij er sprake is van zwaarwegende omstandigheden, zie 4.3.6

De APV schrijft de waarden voor die bij een vergunningsaanvraag zullen worden getoetst. Voor een aanvraag die meerdere bomen betreft kan in enkele gevallen een gedeeltelijke vergunning worden afgegeven. Hierna volgt een beschrijving per waarde:

De natuurwaarde van de houtopstand

- de houtopstand biedt huisvesting aan, of is een belangrijke voedselbron voor (beschermde) dieren en/of planten en/of insecten, vervult enig andere ecologische meerwaarde en/of;
- de houtopstand is een belangrijke zaadbron voor een autochtoon ras (vanwege genetische waarde), en/of;
- de houtopstand is een onderdeel van een reeks elementen die een ecologische verbindingzone vormen, hetzij als verbinding, hetzij als “*stepping stone*” (verblijfsgebied voor dieren en/of planten).

De landschappelijke waarde van de houtopstand

- de houtopstand accentueert een karakteristiek landschappelijk element of structuur of vormt een herkenningspunt in het landschap, en/of;
- de houtopstand vormt een herkenningspunt in het landschap en/of;
- de houtopstand vormt een onderdeel van een geheel intact zijnde boomgroep of uniforme laanbeplanting die een karakteristieke structuur in een stad of landschap zichtbaar maakt.

De waarde van de houtopstand voor stads- en dorpschoon

- de houtopstand vormt een onderdeel van een geheel intact zijnde boomgroep of uniforme laanbeplanting die een karakteristieke structuur in stad /dorp zichtbaar maakt en/of;
- de houtopstand draagt bij aan de stedenbouwkundige indeling en structuur.

De beeldbepalende waarde van de houtopstand

- de houtopstand is vanaf minimaal twee kanten duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg en heeft een voor de soort, of soorten, karakteristieke kroonvorm. De omtrek van de stam is minimaal 100 cm. Het zou als een gemis worden ervaren als de boom of bomen zou verdwijnen en/of;
- de houtopstand heeft een karakteristieke vorm of een zeldzame omvang of (bevat) een zeldzame soort of heeft een bijzondere standplaats en/of;
- de houtopstand heeft een uniforme laanbeplanting die een karakteristieke structuur zichtbaar maakt.

De cultuurhistorische waarde van de houtopstand

- de houtopstand heeft een herdenkings- of markeringsfunctie of heeft een bijzondere snoeivorm en/of;
- de houtopstand komt voor in lokale (cultuurhistorische) verhalen en legenden of hebben een bijzonder gebruik en/of;
- de houtopstand heeft een duidelijk verband met de geschiedenis van een plaats of belangrijk persoon en/of;
- de houtopstand vormt een onderdeel van een cultuurhistorisch waardevol object.

De waarde voor de leefbaarheid van de houtopstand

- de houtopstand vormt een eenheid met de omringende bomen. Het resterende deel van de houtopstand zal schade ondervinden bij verwijdering van de houtopstand.

Op basis van één of meer van deze waarden kan een omgevingsvergunning voor het vellen geweigerd worden. Niet alle waarden hoeven evenzeer vertegenwoordigd te zijn in de

beoordeling. Soms kan één enkele waarde voldoende reden zijn om vellen te weigeren.

4.3.2 Waardevolle bomenlijst

Een boom die op de waardevolle bomenlijst (per kern) voorkomt, voldoet aan een minimum aantal punten wat wordt toegekend volgens het boomwaarderingssysteem (zie bijlage 9). Subjectieve afwegingen worden zo geminimaliseerd en discussies zoveel mogelijk voorkomen. Het puntensysteem sluit een subjectieve beoordeling en daarmee discussies zoveel mogelijk uit en werkt als volgt: Een boom moet een aantal punten hebben om als waardevol gekwalificeerd te worden. Deze punten worden toegekend vanuit meerdere criteria. Elk criterium krijgt een wegingsfactor omdat ze niet allemaal even belangrijk zijn. Bomen met een score van 40 punten of meer worden als waardevolle bomen opgenomen in de waardevolle bomenlijst. Het boomwaarderingssysteem bepaalt enkel of een boom op de lijst met waardevolle bomen zou moeten komen te staan maar wordt niet gedurende een vergunningstraject als toetsingscriterium toegepast. Waardevolle bomen kunnen zowel op particuliere terreinen als in de openbare ruimte voorkomen. Voor bomen die op de waardevolle bomenlijst zijn opgenomen wordt in principe geen vergunning verleend, tenzij één van de uitzonderingsgronden van toepassing is genoemd in 4.2.6. Eigenaren van waardevolle bomen behouden zélf hun zorgplicht voor de boom.

4.3.3 Kaart met uitsluitingen

Bijzondere groenstructuren in de gemeente Woensdrecht zijn als uitzondering in het kapbeleid opgenomen omdat de gemeente Woensdrecht de meerwaarde van deze elementen niet wil verliezen. Deze beschermde groenstructuren zijn vastgelegd op de 'kaart met uitsluitingen'. De uitsluitingen zijn onderverdeeld in 'beschermde

landschapselementen', 'hoofdstructuren en lanen', 'bos/groen' en 'uitgesloten gebieden'. De locaties van waardevolle en monumentale bomen zijn ook toegevoegd aan deze kaart om alle uitsluitingen in een document zichtbaar te hebben. Ter vollediging van de kaart zijn tevens de natuurlijke elementen heide, stuifzand en open water weergegeven.

Beschermde landschapselementen

Deze elementen zijn bijvoorbeeld van cultuurhistorische waarde of hebben grote betekenis voor de sfeer van de ruimte. Een aanzienlijk deel van deze elementen liggen in het buitengebied, onder andere in de vorm van houtwallen of erfbeplantingen. Hier vormen ze een erg belangrijke ecologische meerwaarde binnen het verder open en, ecologisch gezien, schrale polderlandschap. De houtopstanden binnen veel van deze elementen scoren daarnaast hoog op cultuurhistorische- en ruimtelijke betekenis maar doordat ze op andere criteria minder scoren zijn ze vaak niet waardevol genoeg om opgenomen te worden op de waardevolle bomenlijst. Een gevolg is dat ze zonder vergunning gekapt zouden kunnen worden. Zij zijn daarom vastgelegd op de kaart met uitsluitingen en zullen bij een eventuele vergunningsprocedure worden getoetst op de in 4.3.1 beschreven waarden.

Landschappelijke inpassing

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied wordt conform het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering Landschap' een landschappelijke inpassing vereist. Om deze landschappelijk inpassing na aanleg te beschermen zullen deze planologisch worden verankerd zowel als worden opgenomen in een herziening van de kaart met uitsluitingen.

Hoofdstructuren en lanen

Deze bomen vormen met hun structuren (beeld)bepalende elementen binnen onze gemeente. Ze staan echter niet op de waardevolle bomenlijsten. De bomen afzonderlijk hebben namelijk vaak niet voldoende waarde en zouden dus zonder vergunning gekapt kunnen worden. Om te voorkomen dat hierdoor belangrijke hoofdstructuren en lanen verdwijnen wordt voor deze bomen een uitzondering gemaakt. De hoofdstructuren en lanen staan daarom vermeld op de 'kaart met uitsluitingen'. Het betreft hier vooral laanbeplantingen langs (wijk)ontsluitingswegen. Bomen in de hoofdstructuren en lanen worden in principe niet gekapt.

Bos en groen

Zowel binnen als buiten de bebouwde kom bevinden zich 'groene' elementen. Buiten de bebouwde kom betreft dit hoofdzakelijk bossen of agrarisch gebied met landschaps- of natuurwaarden. Binnen de bebouwde kom betreft dit hoofdzakelijk elementen als parken en bosplantsoen. In sommige gevallen betreft het groene elementen op particulieren terreinen. Groene elementen binnen de bebouwde kom zijn van groot belang voor zowel de biodiversiteit als het anticiperen op de gevolgen van klimaatveranderingen zoals hittestress en extreme buien. Om deze groene elementen te beschermen zijn ze opgenomen op de kaart met uitsluitingen. Er wordt verschil gemaakt tussen:

- groen *binnen* de bebouwde komgrens (vergunningsplichtig)
- bos *buiten* de bebouwde komgrens (enkel vergunningsplichtig indien gearceerd als uitgesloten gebied of landschapselement).

Uitgangspunt is dat groene elementen vanwege hun functie in basis dienen te worden gehandhaafd, echter bestaat hier de mogelijkheid tot het aanvragen van een vergunning. In geval van kap zal een herplantplicht worden opgelegd. Het aantal groene elementen is over de laatste jaren zowel op particulier terrein als in de openbare ruimte afgenomen terwijl hun meerwaarde op vlak van biodiversiteit maar ook klimaatbestendigheid juist stijgt. Het streven is dan ook het areaal aan groen stabiel te houden en waar mogelijk uit te breiden. Een deel van deze elementen is tevens in de vigerende bestemmingsplannen vastgelegd met de bestemming 'groen' of 'bos'. Voor het kappen van bos en groen buiten de bebouwde kom geldt een meldingsplicht bij de provincie.

Uitgesloten gebieden

In de gemeente Woensdrecht zijn verschillende zones op de kaart met uitsluitingen gearceerd als '*Uitgesloten gebieden*'. Het merendeel van deze zones bestaan uit zeer boomrijke gebieden en vallen bijvoorbeeld binnen de contour van een bos. Deze bossen bestaan vaak uit dennen waarvoor weinig bescherming geldt aangezien zij niet voldoen aan de voorwaarden voor plaatsing op de waardevolle bomenlijst. Om de waarden c.q. uitstraling van deze gebieden te behouden is het noodzakelijk deze specifiek in beleid vast te leggen. Het kappen van bomen in deze gebieden is vergunningsplichtig. Bij vergunningsaanvragen zal getoetst worden op de waarde van de houtopstand in relatie tot het gehele uitgesloten gebied. Deze gebieden vereisen qua boombeheer specifieke aandacht. Door op een bosbouwkundige manier met de gebieden om te gaan wordt het beeld van 'wonen in bos' beschermd maar blijft het toch mogelijk om dode, zieke of aangetaste bomen te kappen. Door middel van dit soort dunningen krijgen de overgebleven bomen meer groeiruimte en een betere kwaliteit. Herplant wordt dan ook

alleen geëist indien dit realistisch is in relatie tot de aanwezige overige houtopstanden. Het onderliggende streven bij de uitgesloten gebieden is het behoud van de karakteristiek en uitstraling van de omgeving en de bossen tegelijkertijd langzaam te transformeren naar een meer robuust en klimaatbestendig bos.

4.3.4 Landelijke Register van Monumentale Bomen

In het Landelijk Register van Monumentale Bomen zijn bomen opgenomen die volgens de Bomenstichting van nationaal belang zijn. In veel gevallen gaat het om bomen met een hoge leeftijd gecombineerd met een bijzondere schoonheid of zeldzaamheidswaarde, of een beeldbepalende functie voor de omgeving. Op de website van de bomenstichting kan iedereen zien waar de monumentale bomen staan.

4.3.5 Overige bescherming

Bestemmingsplan

Zoals aangegeven kan in sommige sprake naast bescherming vanuit het gemeentelijke kapbeleid, ook sprake zijn van bescherming vanuit het bestemmingsplan. In geval van de bestemming 'bos' stelt het bestemmingsplan dat het verboden is:

Zonder, of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden), houtgewas te vellen en/of te rooien of werkzaamheden te verrichten, welke de dood of ernstige beschadiging van het houtgewas tot gevolg hebben.

De werkzaamheden zijn slechts toegestaan indien door de daarvan hetzij direct, dan wel indirect te verwachten gevolgen de natuurlijke

en landschappelijke waarden niet onevenredig worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor herstel niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind. Regulier onderhoud is binnen de regels van het bestemmingsplan toegestaan.

Wet Natuurbescherming

De handhaving van de Wet Natuurbescherming is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de provincies. Zoals in het kader valt te lezen is de provincie het bevoegd buiten de vanuit de voormalige Boswet vastgestelde bebouwde komgrens. Dit neemt niet weg dat de Wet Natuurbescherming, wanneer het gaat om soorten bescherming, ook binnen deze begrenzing van toepassing is. De gemeente heeft de verplichting om te toetsen of een aanvraag voldoet aan de 'Wet Natuurbescherming'. Deze toets betekent voor een gemeente dat, wanneer zij redelijkerwijs kan weten dat uit de aanvraag handelingen voortvloeien die de flora en fauna schaden (en daarmee de Wet Natuurbescherming overtreden wordt), de gemeente dit meldt in haar terugkoppeling naar de aanvrager.

Bebouwde komgrens Boswet

Op de kaart met uitsluitingen staat met geel weergegeven waar, volgens de voormalige Boswet (inmiddels vervangen door de Wet Natuurbescherming), de bebouwde komgrens ligt. Buiten deze begrenzing zijn zowel gemeente als provincie bevoegd gezag. Dat wil zeggen dat in sommige gevallen het vellen van houtopstanden zowel vergunningsplichtig is conform de gemeentelijke APV (of het bestemmingsplan), als meldingsplichtig richting de provincie.

4.3.6 Uitzonderingen

Slechts indien één van de volgende uitzonderingssituaties van toepassing is, is het mogelijk dat een medewerking wordt verleend aan een vergunning voor het vellen van een beschermde houtopstand waarvoor een kapverbod geldt;

Gevaar voor de veiligheid

Een zodanig onveilige situatie door hoge kans op tak- of stambreuk, windworp en de aanwezigheid van bepaalde zwammen of spechtgaten die kunnen duiden op ernstige aantastingen, zijn argumenten die kunnen leiden tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het vellen van een beschermde houtopstand.

Bestrijding ziekten en aantasting

Indien een beschermde houtopstand door ziekte(n) is aangetast en daardoor geen toekomst heeft of een besmettingsbron is voor andere bomen, kan een vergunning voor het vellen van deze boom worden verleend. Een voorbeeld hiervan is het verwijderen van een iep die besmet is met de iepziekte. Andere ziekten zijn bacterievuur (ofwel perenvuur), deze komt bij een groot aantal bomensoorten voor, en watermerkziekte in wilgen. Ook aantasting van de houtopstand door bijvoorbeeld de letterzetter kan aanleiding zijn voor het alsnog verlenen van een vergunning.

Zwaarwegend algemeen belang

Er is sprake van zwaarwegend algemeen belang bijvoorbeeld wanneer er een nieuwe woonwijk of weg wordt aangelegd, of wanneer het behoud (en beheer) van een houtopstand niet langer valt te billijken vanuit financieel oogpunt. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn bij structuren waar regelmatig uitval plaats vindt, of

wanneer er renovatie plaats vindt van wegen en/of de openbare ruimte.

Noodkap

In geval van bomen die een acuut gevaar opleveren voor de omgeving kan de burgermeester toestemming verlenen voor het vellen van de houtopstand in verband met een spoedeisend belang voor de openbare orde. Acuut gevaar voor de veiligheid kan ontstaan door ziekte en aantasting maar ook door instabiliteit ten gevolge van bliksem-, storm-, en aanrijtschade.

4.3.7 Herplant en compensatie

Voor alle beschermde houtopstanden geldt dat bij kap, legaal dan wel illegaal, een herplantplicht zal worden opgelegd om daarmee het areaal aan bomen in de gemeente zo goed mogelijk op peil te houden.

Voor de herplantplicht in geval van legale kap zijn een aantal richtlijnen van belang:

- Voorop staat dat de herplant *levensvatbaar* is, ofwel herplant kan alleen plaats vinden onder die omstandigheden dat de herplant kans krijgt om volledig uit te groeien.
- De kwekerijmaat bedraagt tenminste 16-18 (stamomtrek).
- Bij herplant streeft de gemeente naar het vergroten van (bio)diversiteit.

Wanneer herplant niet mogelijk of wenselijk is zal een financiële compensatie worden opgelegd aan de aanvrager, die gestort wordt in het **bomenfonds**. Vanuit dit bomenfonds zal de gemeente elders nieuwe bomen (of een andere houtopstand) aanplanten.

Voor de herplantplicht ten gevolge van illegale kap zijn aanvullende richtlijnen:

- Voor iedere illegaal gekapte boom voorkomende op de *Waardevolle Bomenlijst* of het *Landelijke Register van Monumentale Bomen* dient een vervangende herplant plaats vinden die qua waarde overeenkomt met hetgeen gekapt is. Dit mits de vervangende bomen niet in verharding worden geplaatst en het perceel voldoende ruimte bevat. Bij niet voldoende ruimte wordt in overleg met de beleidsmedewerker groen, natuur en landschap gekeken naar een alternatieve locatie of alternatief aantal bomen.
- Bij waardevolle bomen in verharding en bij bomen die deel uitmaken van de hoofdstructuur kan worden volstaan met het herplanten van een boom voor een boom, maar dient de groeiplaats te worden verbeterd met minimaal tien m³ bomenzand (onder verharding) of bomengrond (onverhard).

Compensatie bij illegale kap en/of schade

Een financiële compensatie voor illegaal gekapte beschermde houtopstanden kan voor een eigenaar reden zijn de houtopstand toch niet te kappen. De hoogte van het gecompenseerde bedrag is afhankelijk van de geldelijke waarde van de houtopstand. De geldelijke waarde, ook wel vervangingswaarde genoemd, wordt berekend volgens de rekenmodel boomwaarde ook wel methode NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen). Aan de hand van de boomsoort, de omvang van de herplant en de plantkosten van de boom, wordt de waarde van de boom, zoals die drie jaar na aanplant zou zijn, bepaald. Vervolgens wordt de 'Functiecategorie' van de boom bepaald, wordt de mate van beheer beschreven, wordt de actuele leeftijd van de boom bepaald en

worden de standaard waarde voor het moment van functievervulling en de standaard eindleeftijd eventueel bijgesteld. Met behulp van deze parameters wordt eerst de waarde van de boom op het *moment van functie-vervulling* bepaald. Vanaf dit moment vindt afschrijving plaats. Deze berekening resulteert uiteindelijk in de **actuele boomwaarde**.

Het opleggen van een financiële compensatie is alleen juridisch afgedekt wanneer het compensatiebedrag gestort wordt in het bomenfonds. Dit bomenfonds mag enkel aangewend worden voor aanplant van nieuwe, niet geplande, houtopstanden (dus geen extra onderhoud, inboet of aanplant vanuit beheer- of herinrichtingsplannen). (*Bomen en Wet pag. 109 financiële herplant*)

4.3.8 Boombeschermingsvoorschriften

Boombeschermingsmaatregelen dienen ertoe om bomen tijdens werkzaamheden in de directe omgeving zo goed mogelijk te beschermen. Uitvoerders van werkzaamheden dienen zich aan deze voorschriften te houden (bijlage 10).

4.3.9 Boomveiligheidscontroles

Als boombeheerder moet de gemeente Woensdrecht voldoen aan de wettelijk vastgestelde zorgplichten. De boombeheerder is in beginsel aansprakelijk als er schade ontstaat, tenzij hij kan aantonen dat voldoende zorg is besteed aan het verzorgen van het bomenbestand.

In de Gemeente Woensdrecht worden alle individueel geregistreerde bomen periodiek gecontroleerd op veiligheid, de zogenaamde Visual Tree Assessment (VTA-controle). Dit geeft een actueel overzicht van de kwaliteit van het bomen bestand. Het niet uitvoeren van boomcontroles is geen optie. Hiermee wordt niet voldaan aan de

wettelijke zorgplichten en de aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid komen bij de gemeente te liggen. De minimale controlefrequentie is eens per drie jaar, kwetsbare bomen moeten met een grotere regelmaat gecontroleerd worden. Buiten de individueel geregistreerde bomen moeten ook de bosplantsoenen en bospercelen met regelmaat gecontroleerd worden.

Zorgplicht

De zorgplicht bestaat uit drie delen. Allereerst de algemene zorgplicht waarin het reguliere onderhoud en de periodieke controle op zichtbare gebreken valt. Adequate kennis en kunde is daarbij van zeer groot belang. De tweede zorgplicht is de verhoogde zorgplicht. Dit betekent dat op locaties met een verhoogde gevaarzetting minimaal eens per jaar wordt gecontroleerd. De laatste zorgplicht is het nader onderzoek met de verplichting tot handelen bij constatering van een afwijking of verondersteld instabiliteitsgevaar.

Uitvoer van de controles en registratie

Bij het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles worden naast de gegevens over de boom ook algemene informatie geregistreerd. De minimale gegevens die geregistreerd moeten worden zijn: wie heeft gecontroleerd, wanneer is er gecontroleerd, waar is gecontroleerd, welke bomen zijn gecontroleerd, welke afwijkingen zijn waargenomen en wat moet er gebeuren. Elke boom wordt afzonderlijk gecontroleerd, registreren kan eventueel groepsgewijs. Het is mogelijk om alleen de bomen met gebreken te registreren indien duidelijk wordt vermeld welke bomen en hoeveel bomen zijn gecontroleerd. De gegevens die bij de boomcontrole worden

vastgelegd worden in een registratiesysteem verwerkt. Hierdoor is er een duidelijk overzicht van de staat van kwaliteit van de bomen.

Uit een VTA-controle kan blijken dat een bepaalde boom om welke reden dan ook verwijderd zal moeten worden. Mits de omstandigheden het toelaten zal hier herplant plaats vinden om het totale areaal aan bomen binnen de gemeente op peil te houden. Er kunnen desondanks omgevingsfactoren spelen die een herplant ter plaatse niet mogelijk maken, in dat geval zal elders binnen de gemeente worden gezocht naar een locatie voor herplant.

4.4 Klachten en overlast

De richtlijnen zoals deze genoemd zijn in paragraaf 4.2 zijn nog niet zo oud als de meeste bomen binnen de gemeente waardoor sommige gemeentelijke bomen inmiddels hun plek ontgroeien, of zijn ontgroeid qua omvang. Doordat bomen over het algemeen jong worden aangeplant en pas na jaren hun maximale omvang bereiken, worden de gevolgen van verkeerde keuzes pas na vele jaren zichtbaar.

De meldingenmatrix vormt de leidraad in o.a. onze omgang met overlast door bomen in de openbare ruimte (zie bijlage 11). Borging en versterking van onze groene structuren blijven de prioriteit vormen. Verder heeft er geen versoepeling van de matrix plaats gevonden aangezien naar verwachting het belang van bomen naar de toekomst alleen maar toe zal nemen. Bomen onttrekken fijnstof en CO₂ aan de lucht, houden water vast en bieden verkoeling en schaduw. Daarom zal voorzichtig en zorgvuldig worden omgegaan met het bestand, zeker aangezien nieuwe aanplant pas na lange tijd hun meerwaarde leveren.

4.4.1 Belemmeringen

De gemeente ziet duurzame energie opwekken als een groot belang, echter is de wens tot het plaatsen van zonnepanelen geen reden tot het kappen van beschermde dan wel gemeentelijke bomen. Bomen kappen is geen duurzame ingreep waardoor de netto winst op vlak van duurzaamheid beperkt is. Er bestaan participatie projecten waarbinnen deelnemers gebruik maken van duurzame energie vanuit zonne-energie, zonder dat men daadwerkelijk panelen op eigen dak hoeft te leggen. Alle overige belemmeringen zijn toegelicht in de meldingenmatrix in de bijlage.

5 Vervolg

Deze Groene Agenda biedt visie en kaders over hoe de gemeente haar groenbeleid de komende jaren gestalte zal geven. De kaders en richtlijnen worden breed toegepast op, en verweven in zowel de reguliere werkzaamheden als projecten binnen de gemeente.

De Groene Agenda vormt geen concreet uitvoeringsprogramma, echter zijn er verschillende concrete acties te benoemen die voortkomen uit de beschreven ambities.

Vervolgacties vanuit de Groene Agenda:

1. Nader onderzoek naar verkoop/verhuur snippergroen onder voorwaarden i.v.m. o.a. verstening en biodiversiteit;

Advisering tot het niet verharderen van oppervlakten is vrijblijvend. De gemeente wil inzicht krijgen in de mogelijkheid tot het afdwingen van voorwaarden en hierna voor- en nadelen tegenover elkaar af kunnen wegen.

2. Het opstellen van een nieuwe landschapsvisie i.s.m. gebiedspartners;

De vigerende landschapsvisie is gedateerd en vereist in het licht van verschillende ontwikkelingen, waaronder de implementatie van de omgevingswet, een herziening.

3. Het uitwerken en implementeren van een communicatiestrategie m.b.t. wat inwoners kunnen doen op gebied van o.a. biodiversiteit en waterbeheer;

Om educatie en bewustwording onder inwoners kracht bij te zetten is een communicatiestrategie noodzakelijk. I.s.m. de afdeling communicatie zal hiertoe een plan van aanpak worden opgesteld waarna dit tot de praktijk zal worden gebracht.

4. Waardevolle bomenlijst per kern aanvullen met zowel particuliere als gemeentelijke waardevolle bomen;

De waardevolle bomenlijsten per kern zijn steeds aan mutatie onderhevig. Sommige bomen moeten noodgedwongen worden verwijderd, andere zouden moeten worden toegevoegd. Het verwijderen van bomen van de lijsten is gebeurt, in 2021 worden nieuwe bomen toegevoegd. Hieronder vallen in ieder geval verschillende gemeentelijke bomen die tot voorheen niet in de lijst werden opgenomen.

5. Gevolg geven aan de kanskaart van het Bijenlandschap West-Brabant i.s.m. convenant-partners;

Samen met de convenantpartners zal worden onderzocht welke kansen van de kanskaart haalbaar zijn. Ook buiten de kanskaart om zal onderzocht worden welke andere acties er uit te voeren zijn binnen de doelstellingen van het Bijenlandschap West-Brabant.

6. Nader onderzoek naar, en het toepassen van, uitbreiding van het gemeentelijk areaal aan ecologische bermen;

De gemeente beheert op dit moment een groot deel van haar bermen ecologisch. Ecologische bermen bevorderen de biodiversiteit en kunnen bijdragen aan de natuurlijke bestrijding van bijvoorbeeld de eikenprocessierups. Minder maaien is tevens minder kostbaar. Een hogere vegetatie zorgt daarnaast voor minder uitdroging van de bodem. De komende jaren zal worden bekeken welke aanvullende bermen structureel ecologisch beheert kunnen worden.

7. Nader onderzoek naar, en het toepassen van, pilotlocaties kruidenrijke en bloemrijke gazons;

Net zozeer als dat ecologische bermen een bijdrage op vlak van biodiversiteit kunnen betekenen, kunnen ecologische grasvelden dit ook. Op die manier wordt de biodiversiteit in niet alleen het buitengebied versterkt maar ook binnen de kernen.

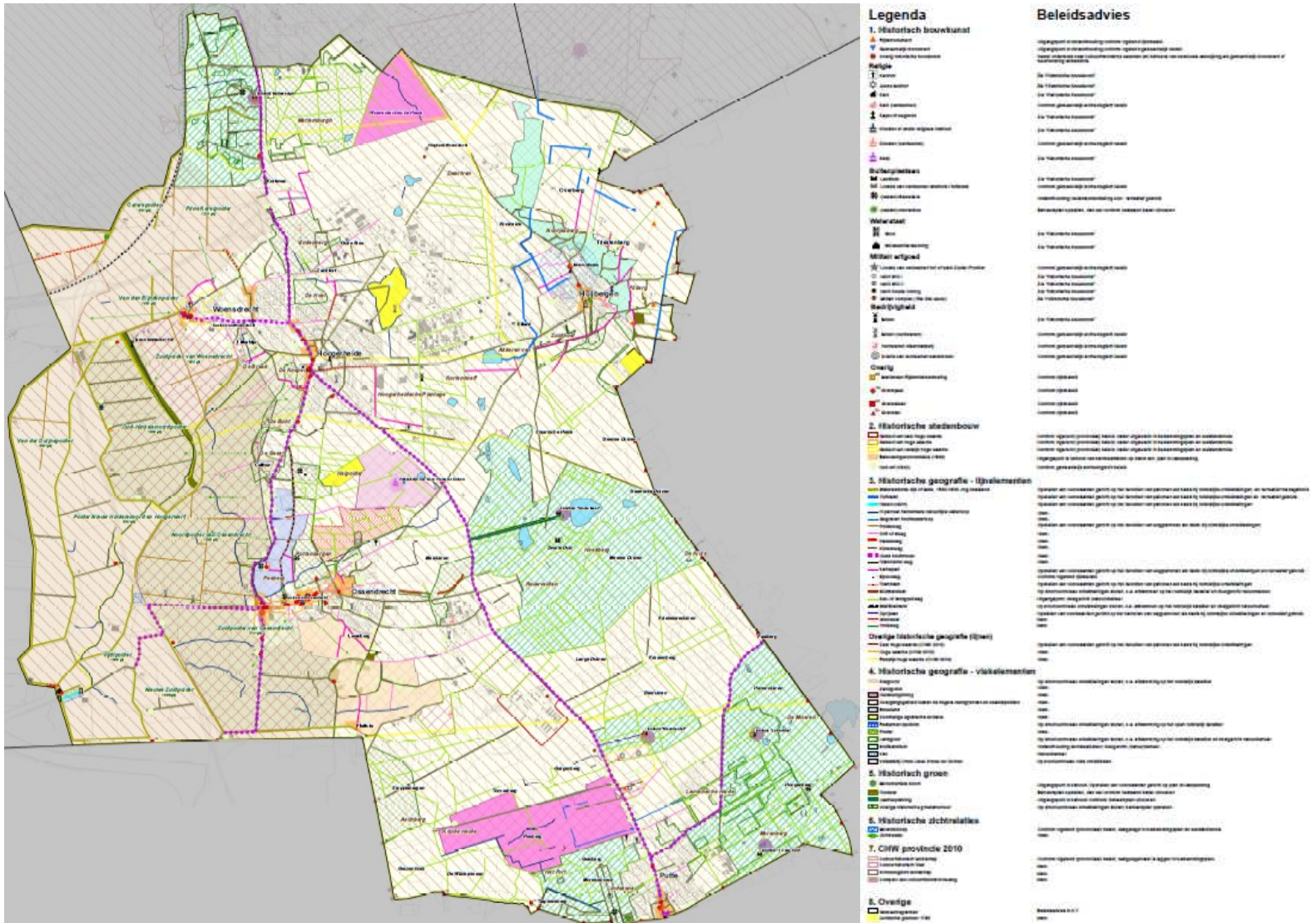
8. Nader onderzoek naar, en het toepassen van, uitbreiding van het areaal aan gemeentelijke bomen;

De Groene Agenda onderschrijft de meerwaarde van bomen. Op gebied van o.a. water vasthouden, biodiversiteit, schaduw neemt hun functie richting de toekomst alleen maar toe. Vandaar dat verkend zal worden in hoeverre het areaal aan bomen binnen de gemeente zou kunnen worden uitgebreid.

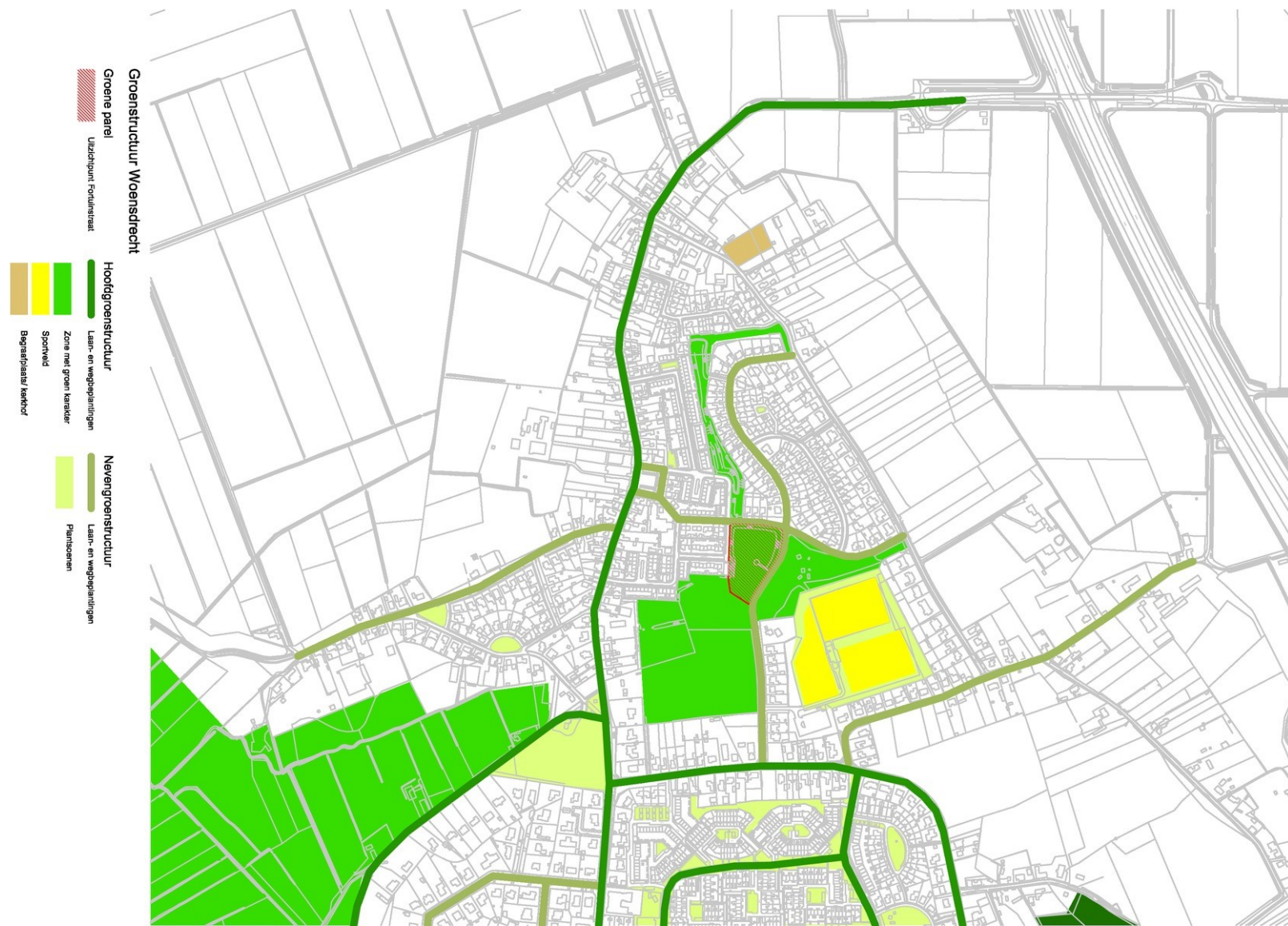
Veel van deze acties kunnen kostenneutraal worden uitgevoerd. Indien additionele middelen nodig zijn zal hiertoe te zijner tijd een voorstel worden gedaan.

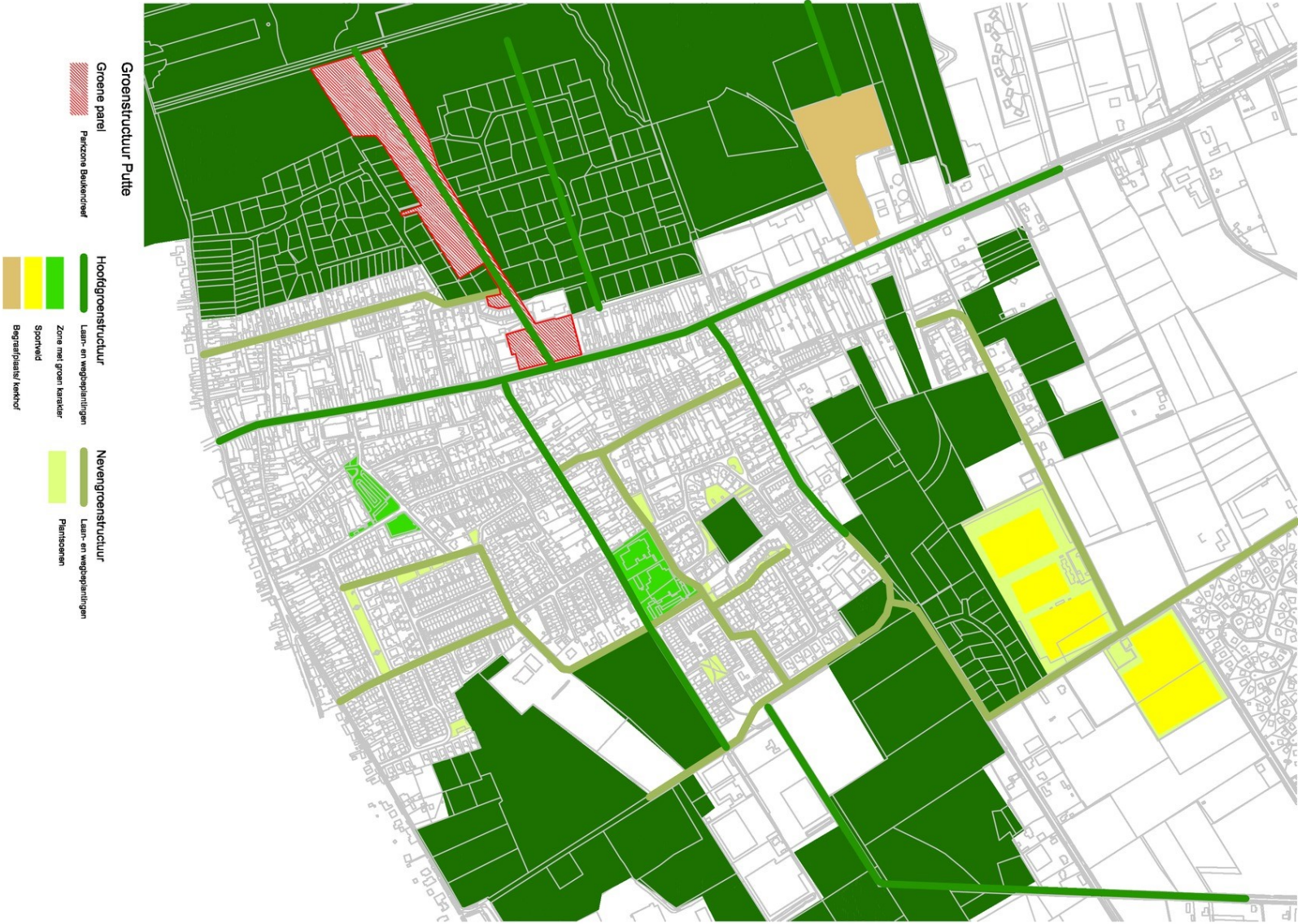
Bijlagen

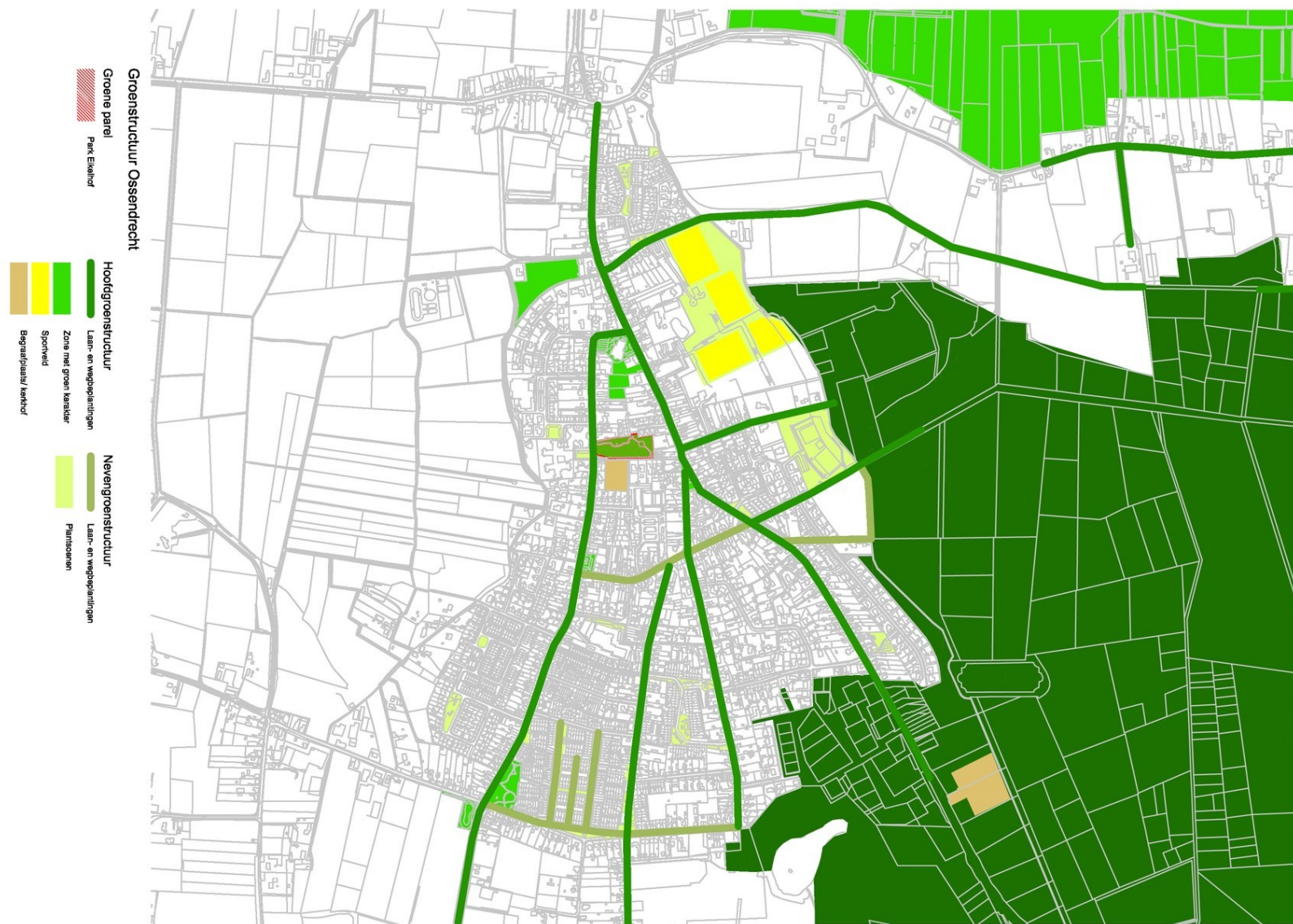
Bijlage 1: Cultuurhistoriekaart Woensdrecht

Bijlage 2: Groenstructuur per kern

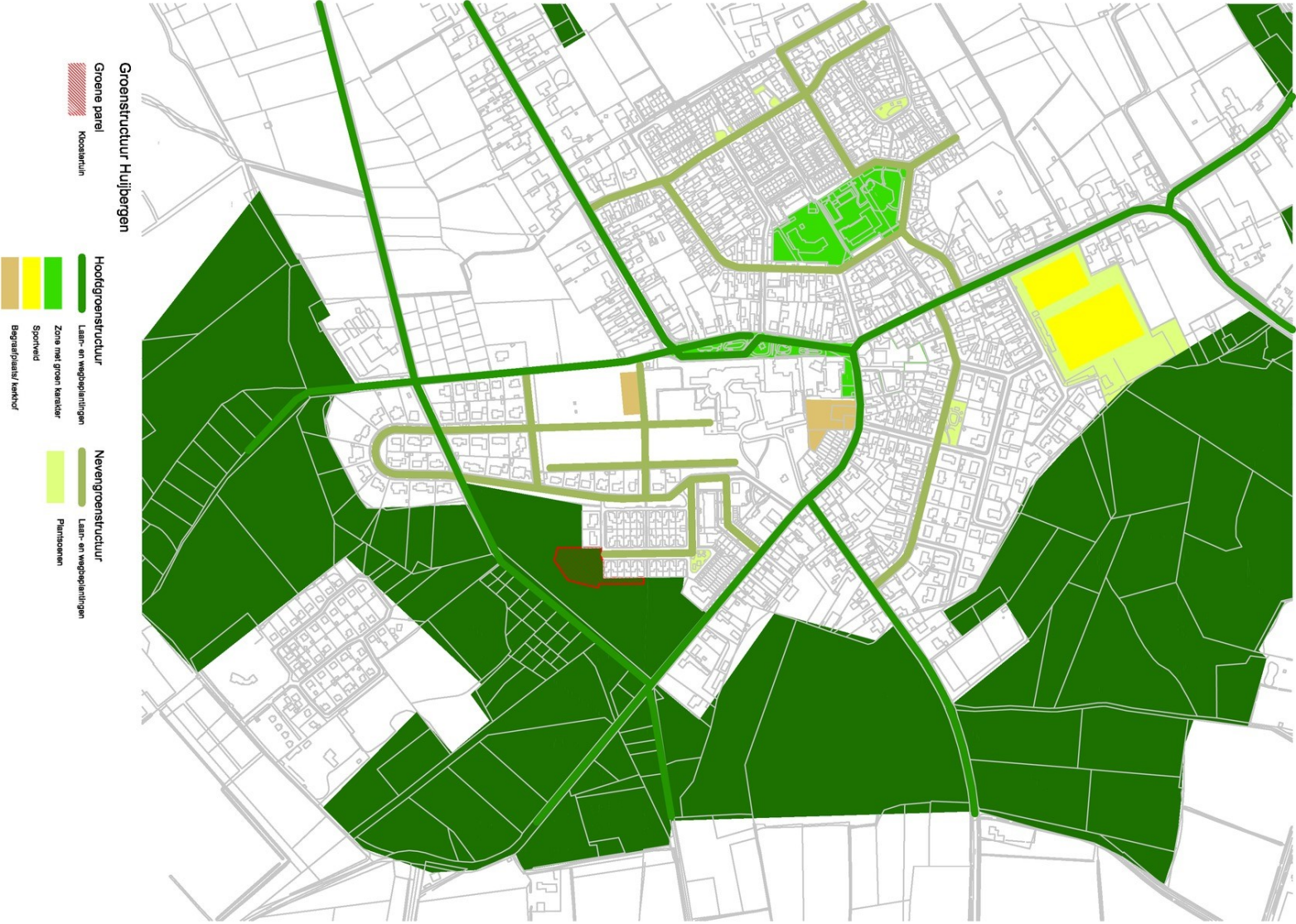

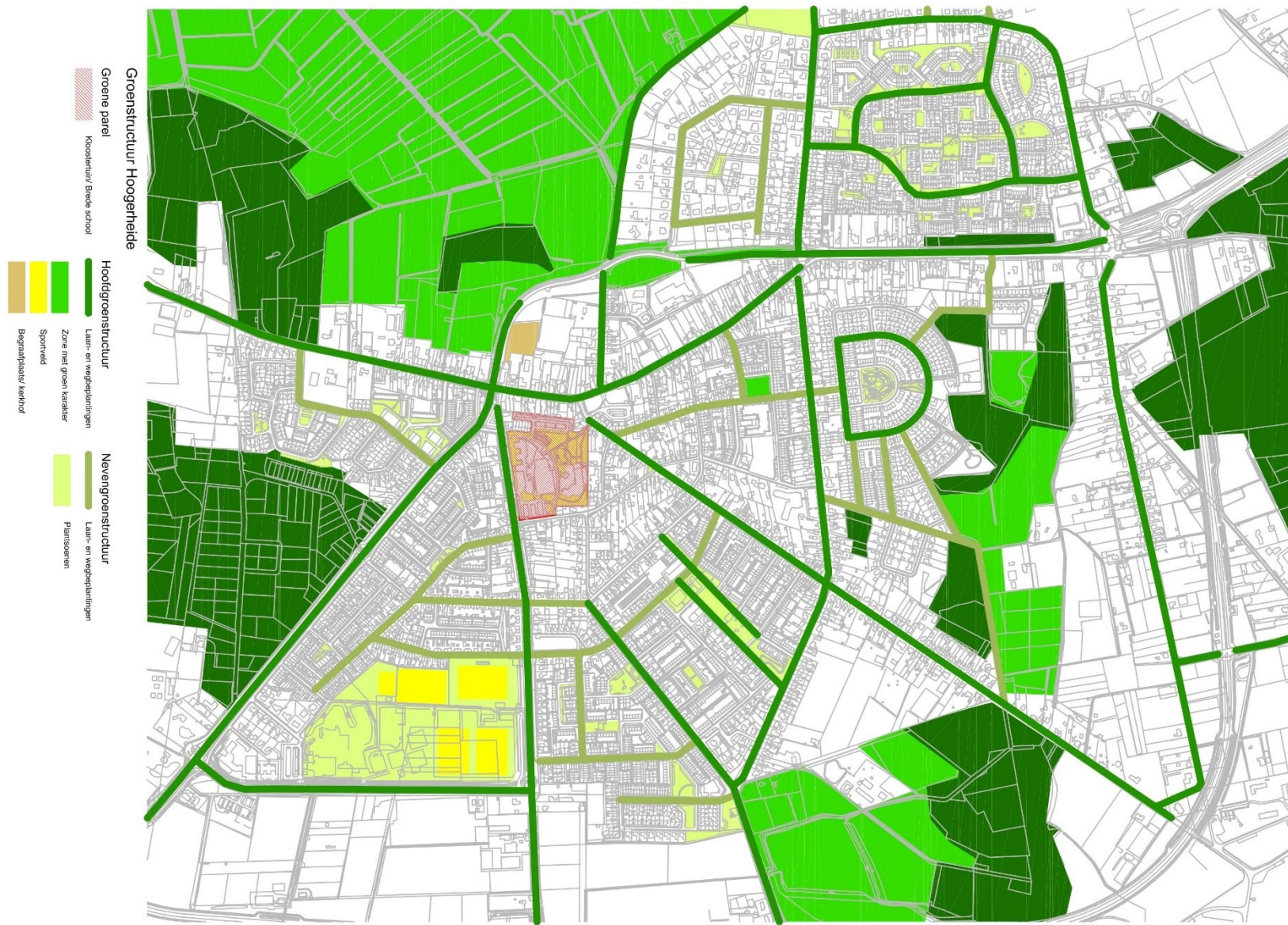

*Twee sportvelden zijn inmiddels komen te vervallen i.v.m. plan Noordrand

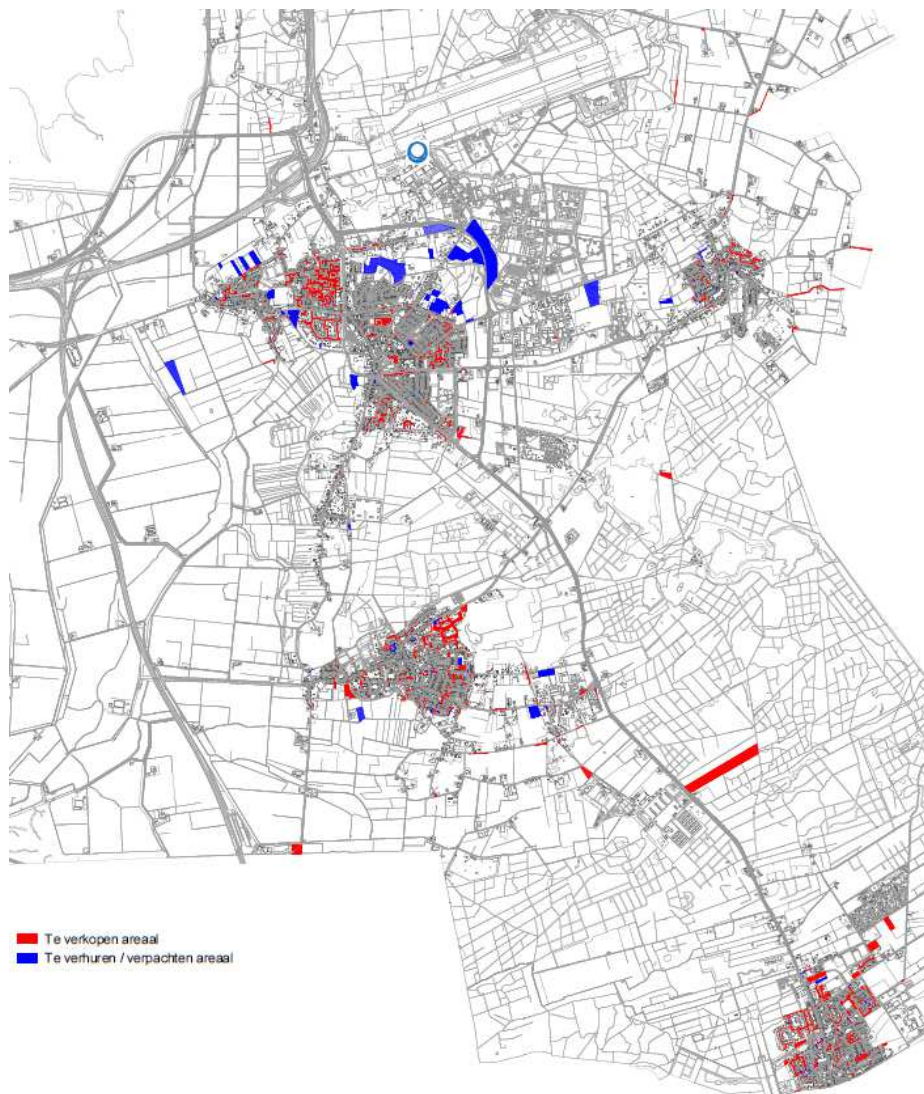

Bijlage 3: Verkoop-/verhuurbaar areaal

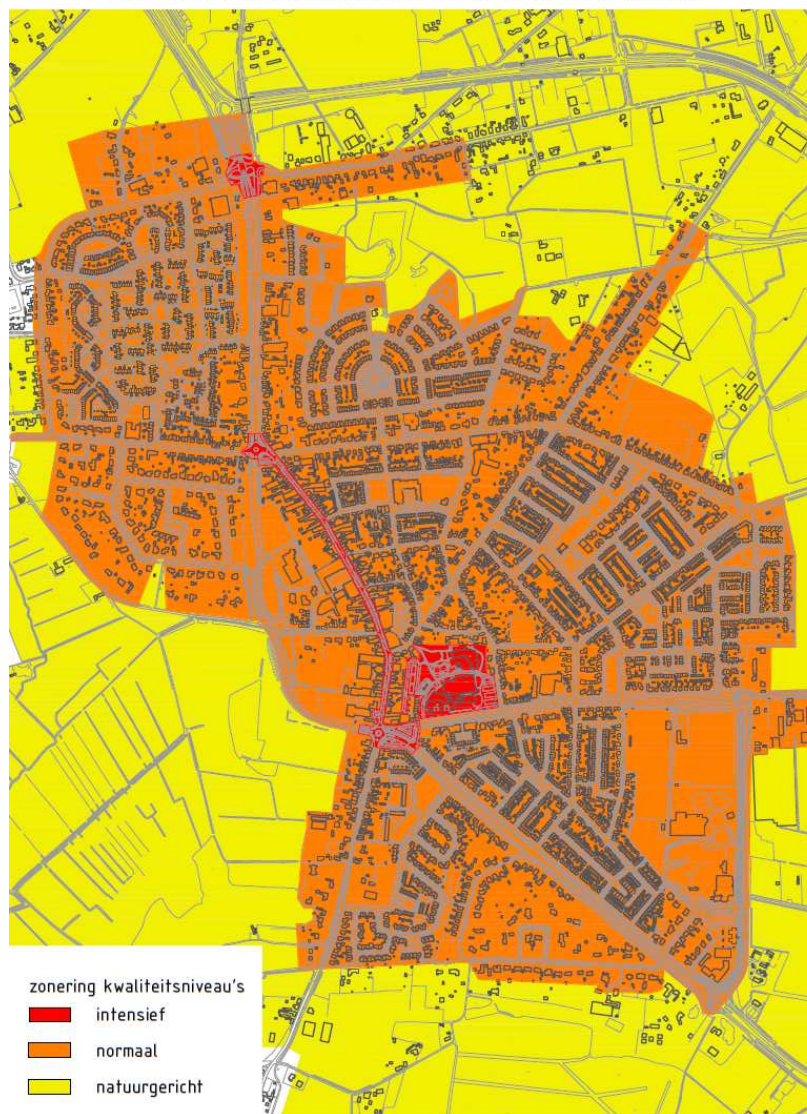

Bijlage 4: Beeldkwaliteitsniveaus per kern

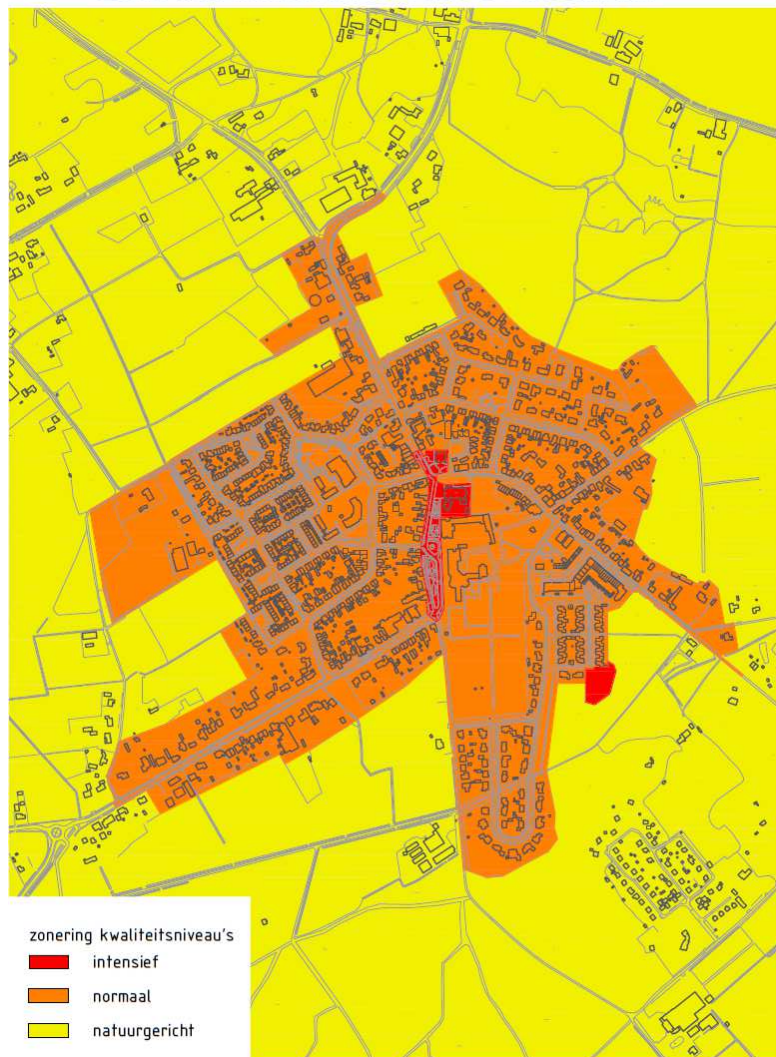
ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S CALFVEN

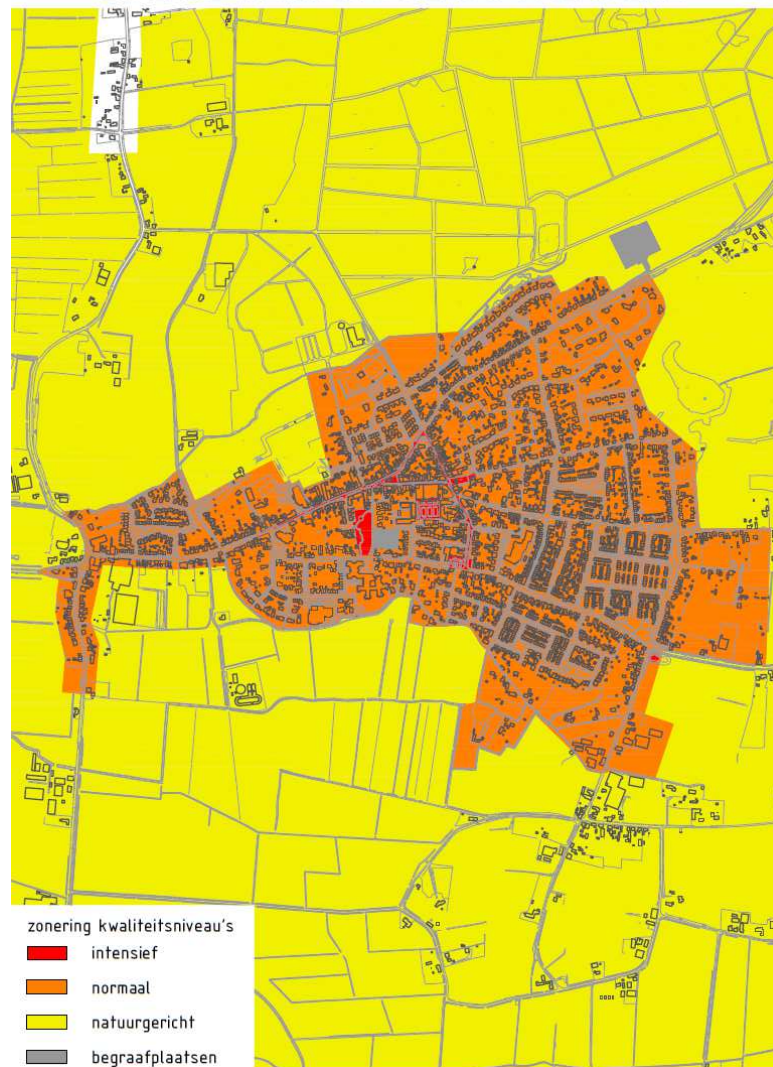
ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S HOogerHEIDE

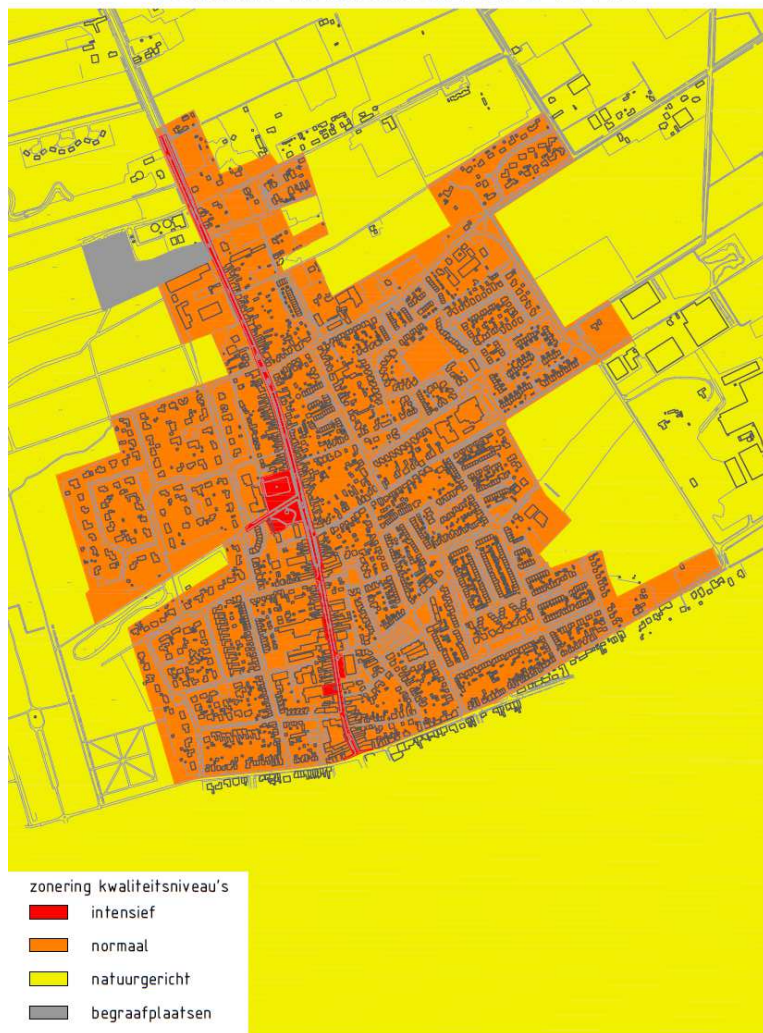
ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S HUIJBERGEN

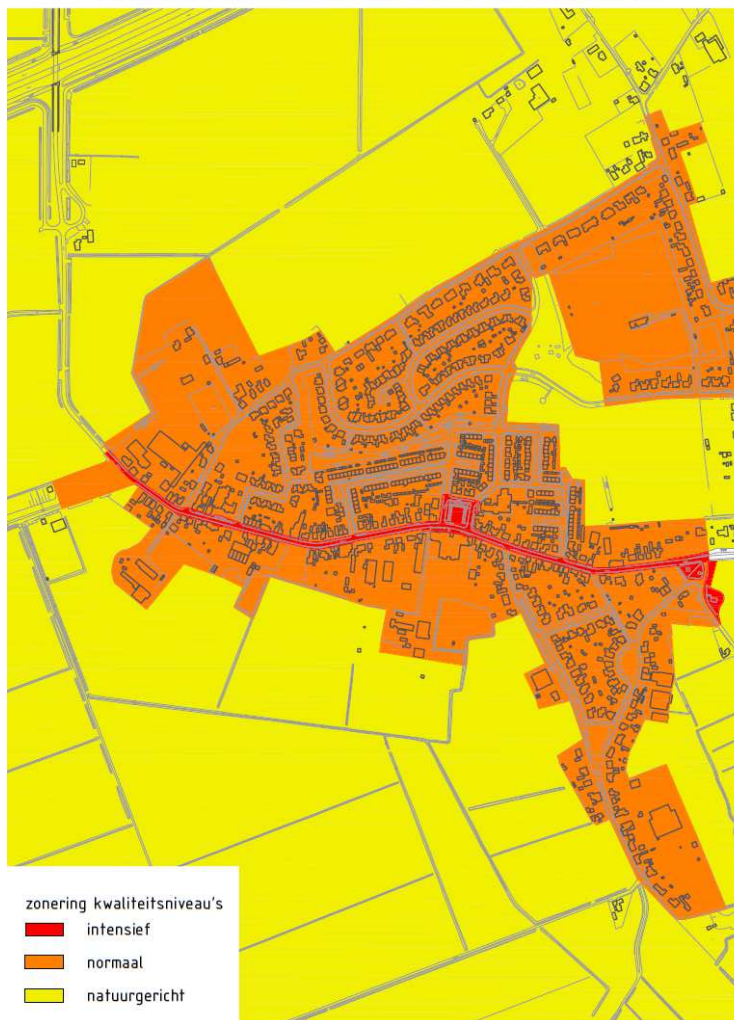
ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S OSSENDRECHT

ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S PUTTE

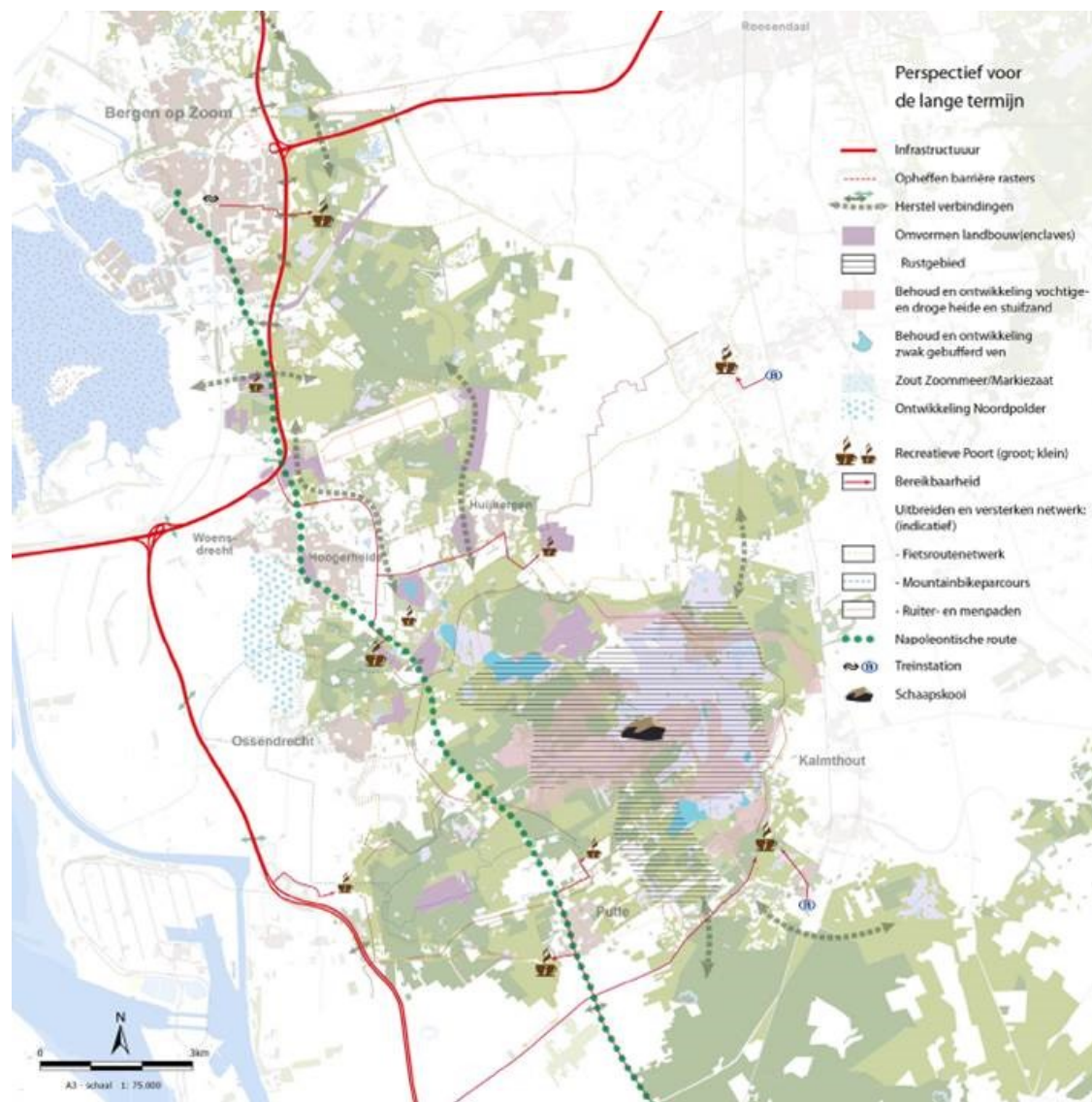

ZONERING KWALITEITSNIVEAU'S WOENSDRECHT

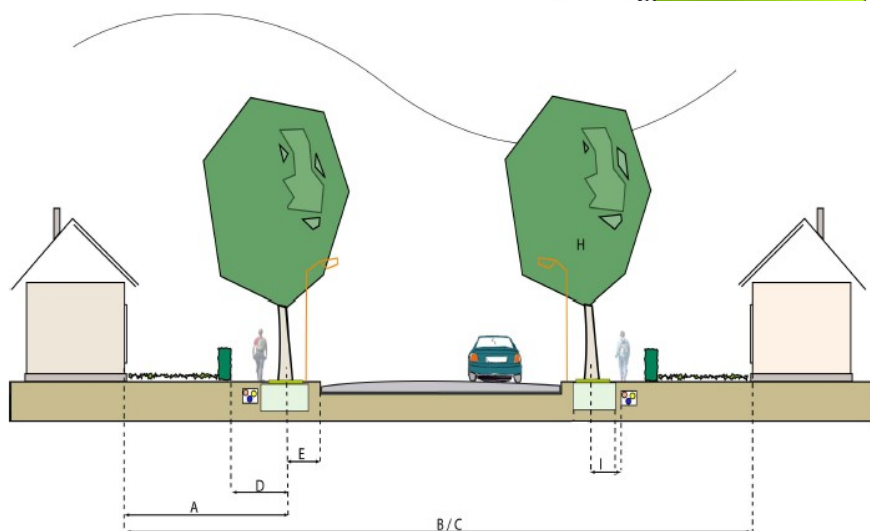
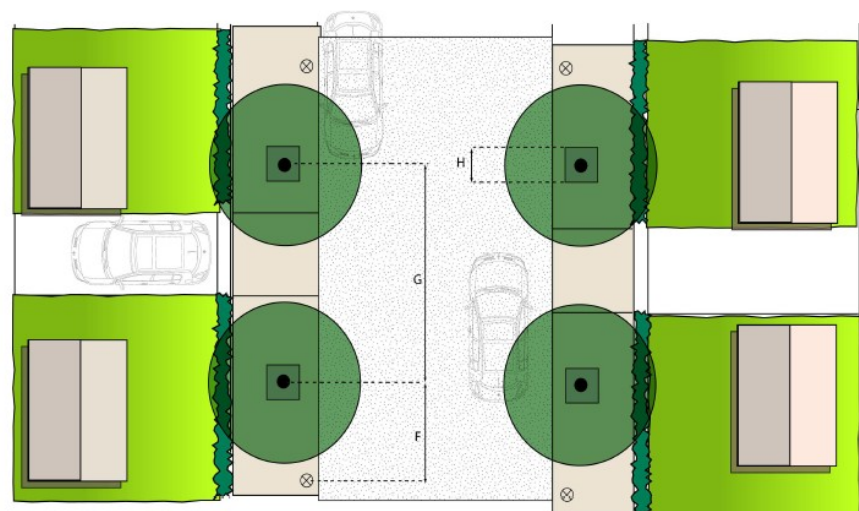

Bijlage 5: Landschapsvisie 'Van A naar B'

Bijlage 6: Richtlijnen bomen straatprofiel

Richtlijn	1 ^e	2 ^e	3 ^e	grootte
Bovengrondse ruimte				
A	> 10,00	> 7,50	> 4,00	m1
B	> 20,00	> 15,00	> 8,00	m1
C	> 25,00	> 19,00	> 10,00	m1
D	> 3,00	> 2,50	> 1,00	m1
wettelijke minimale maat is voor gemeentelijke bomen niet gedefinieerd; gegeven maat is een gemeentelijke richtlijn				
E	> 2,00	> 2,00	> 2,00	m1
F	> 7,00	> 6,00	> 5,00	m1
uitgezonderd situaties waarbij de onderzijde van de kronen zich boven de armatuur bevindt				
G	> 10,00	> 7,50	> 4,00	m1
H	> 4,00	> 2,25	> 1,00	m2
Ondergrondse ruimte				
I	> 4,50	> 2,50	> 1,50	m1
- richtlijn is gebaseerd op behoud van een acceptabel en veilig wortelgestel wanneer een sleuf gegraven wordt ten behoeve van kabels en leidingen - geldt niet voor bijzondere kabels en leidingen zoals hoogspanningstracés en transportleidingen				

Bijlage 7: Waardevolle bomenlijst per kern

<i>Woonplaats</i>	<i>Adres</i>	<i>Huisnummer</i>	<i>Positie omschrijving</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Waardering</i>	<i>Waarde methode raad</i>
<i>Hoogerheide</i>	Doelstraat	11	Voor in tuin	Zomereik	47	€ 2.862,00
	Ossendrechtseweg	40	Voortuin	Zomereik	43	€ 23.363,00
	Doelstraat	11	Voor in tuin	Zomereik	47	€ 4.319,00
	J. van der Heijdenstraat	14	Achterwerkplaats	Kleinbladige linde	53	€ 17.523,00
	Oude Stee	1	Voortuin	Kleinbladige linde	46	€ 26.284,00
	Raadhuisstraat	56	Achtereinde	Plataan	60	€ 17.523,00
	Raadhuisstraat	58	Achtereinde	Walnoot	36	€ 12.661,00
	Raadhuisstraat	132	Parkeerplaats	Taxus	61	€ 28.620,00
	Couwenberghstraat	16	Achter in brandgang	Zomereik	37	€ 14.244,00
	Oude stee	1	Voortuin	Tamme kastanje	49	€ 23.720,00
	Prins Hendrikstraat	21	Beuken in achtereinde 5 stuks	Groene beuk	46	€ 17.523,00
	Prins Hendrikstraat	21	Beuken in achtereinde 5 stuks	Groene beuk	46	€ 17.523,00
	Prins Hendrikstraat	21	Beuken in achtereinde 5 stuks	Groene beuk	46	€ 17.523,00
	Prins Hendrikstraat	21	Beuken in achtereinde 5 stuks	Groene beuk	46	€ 17.523,00
	Putseweg	27	Voortuin	Kleinbladige linde	42	€ 14.785,00
	Prins Hendrikstraat	21	Beuken in achtereinde 5 stuks	Groene beuk	46	€ 17.523,00
	Putseweg	31	Achtereinde	Zomereik	40	€ 9.870,00
	Ossendrechtseweg	40	Voortuin	Groene beuk	46	€ 23.363,00
	Meulenblok	0	Op parkeerplaats	Zomereik	59	€ 16.882,00
	Doelstraat	11	Voor in tuin	Zomereik	47	€ 6.077,00
	Putseweg	31	Voortuin	Gewone esdoorn	40	€ 11.104,00
	Ossendrechtseweg	38	Voortuin	Groene beuk	50	€ 16.882,00
	Ossendrechtseweg	38	Voortuin	Zomereik	44	€ 16.882,00
	Ossendrechtseweg	38	Voortuin	Groene beuk	44	€ 16.882,00
	Doelstraat	11	Voor in tuin	Zomereik	47	€ 5.384,00
	Ossendrechtseweg	38	Voortuin	Zomereik	44	€ 16.882,00

<i>Woonplaats</i>	<i>Adres</i>	<i>Huisnummer</i>	<i>Positie omschrijving</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Waardering</i>	<i>Waarde methode raad</i>
<i>Huijbergen</i>	Staartsestraat	29	Tusen 29 en 33	Zomereik	51	€ 26.356,00
	Staartsestraat	37	voor tuin	Zomereik	42	€ 14.785,00
	Staartsestraat	37	voor tuin	Zomereik	42	€ 14.785,00
	Staartsestraat	37	voor tuin	Kleinbladige linde	39	€ 14.785,00
	Staartsestraat	4	In achter tuin	Groene beuk	62	€ 36.505,00
	Staartsestraat	37	voor tuin	Kleinbladige linde	42	€ 14.785,00
	Vijverstraat	1	Voor tuin	Zomereik	42	€ 21.102,00
	Staartsestraat	39	Voor tuin	Valse acacia	43	€ 16.428,00
	Hollandseweg	14	Achter woning	Groene beuk	50	€ 21.102,00
	Staartsestraat	4	Achter tuin	Plataan	45	€ 23.363,00
	Boomstraat	24	Achtertuintuin in verharding.	Walnoot	58	€ 26.377,00
	Westerstraat	57	Naast de woning	Amerikaanse eik	52	€ 12.338,00
	Boomstraat	32	Naast cafe	Plataan	62	€ 29.204,00
	Hollandseweg	21a	Achter woning	Groene beuk	62	€ 29.204,00
	Westerstraat	22	aan de Wilhelminastraat	Groene beuk	41	€ 8.410,10
	Westerstraat	22	Wilhelminastraat	Groene beuk	41	€ 8.410,00
	Staartsestraat	4	Achter tuin	Plataan	45	€ 23.363,00
	Staartsestraat	4	Achter tuin	Plataan	48	€ 23.363,00
	Westerstraat	22	Wilhelminastraat	Groene beuk	41	€ 8.410,00
	Buurtweg	1	Achter de woning in tuin	Groene beuk	62	€ 39.919,00
	Westerstraat	55	Naast oprit	Zomereik	44	€ 13.142,00
	W.H Bollaerstraat	3	Voor in de tuin	Zomereik	42	€ 12.338,00
	Staartsestraat	16a/b	Naast Kapel	Rode beuk (zaailing)	45	€ 15.336,00

<i>Woonplaats</i>	<i>Adres</i>	<i>Huisnummer</i>	<i>Positie omschrijving</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Waardering</i>	<i>Waarde methode raad</i>
<i>Ossendrecht</i>						
	Aanwas	29	2e boom van rechts	Zilverlinde (varieteit)	51	€ 9.870,00
	Looipad	14	In achtertuin	Moeraseik	43	€ 9.870,00
	Kerkstraat	70	In achtertuin (kerkpaadje)	Gewone esdoorn	45	€ 13.142,00
	Leemberg	12	Voortuin	Kleinbladige linde	52	€ 26.356,00
	Aanwas	29	1e boom van rechts	Zilverlinde (varieteit)	51	€ 9.870,00
	O.L.V. ter Duinenlaan	135	Voortuin	Zomereik	42	€ 11.104,00
	Burgermeester Voetenstraat	12B	voortuin	Schietwilg	42	€ 12.338,00
	Burgermeester Voetenstraat	44		Taxus	48	€ 8.410,00
	Burgermeester Voetenstraat	44		Taxus	42	€ 8.410,00
	Aanwas	28	Voortuin	Rode beuk (zaailing)	41	€ 10.512,00
	Slingerstraat	16	Achtereinde	Walnoot	42	€ 9.870,00
	O.L.V. ter Duinenlaan	68	Rode beuk (zaailing)		45	€ 18.992,00
	Aanwas	29	4e boom van rechts	Zilverlinde (varieteit)	51	€ 9.870,00
	Aanwas	29	3e boom van rechts	Zilverlinde (varieteit)	51	€ 9.870,00
	Dorpsstraat	3	Zijkant tuin	Apenboom	42	€ 9.870,00

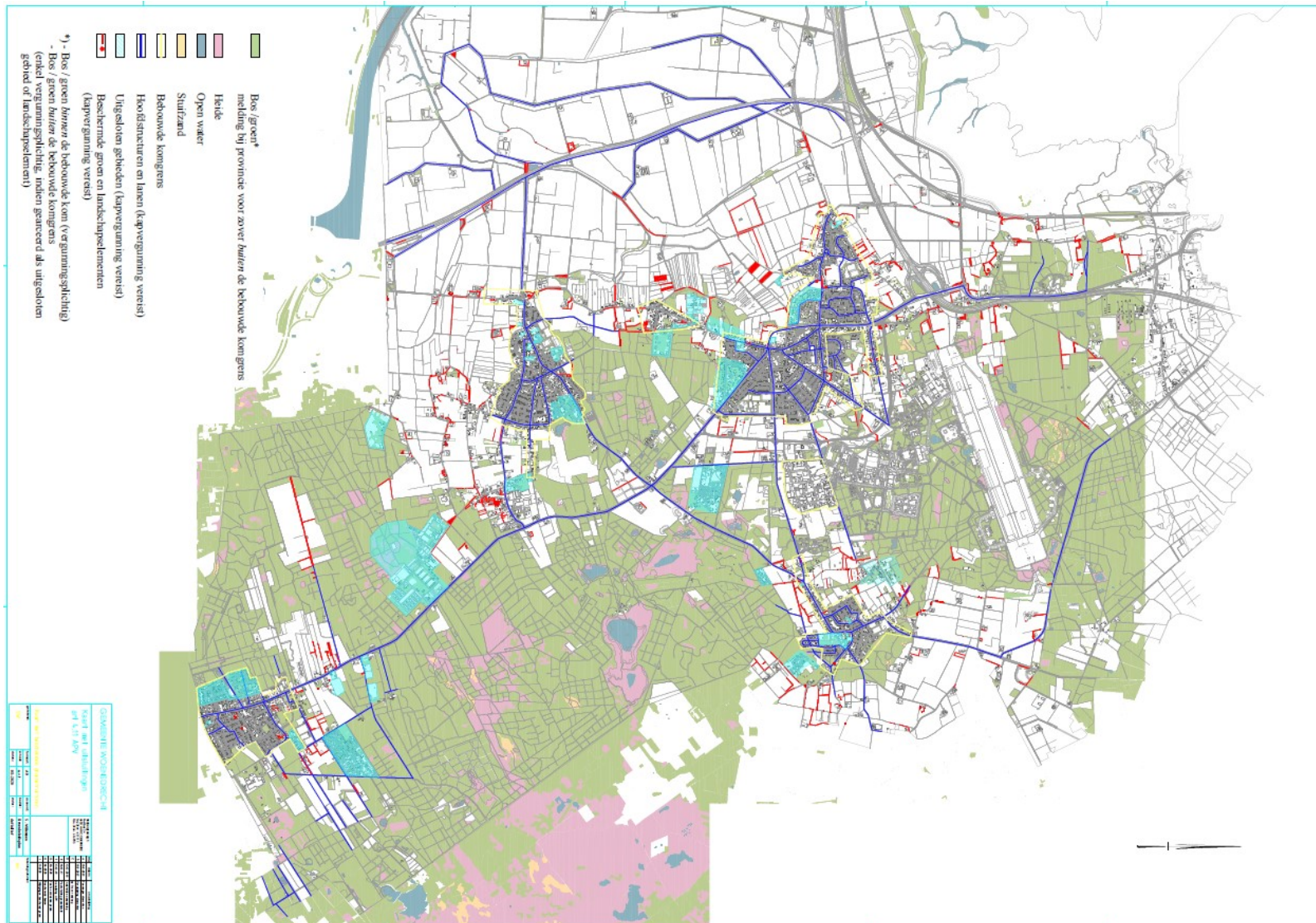
<i>Woonplaats Putte</i>	<i>Adres</i>	<i>Huisnummer</i>	<i>Positie omschrijving</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Waardering</i>	<i>Waarde methode raad</i>
	Azaleastraat	27	Voor huis	Zomereik	48	€ 23.363,00
	Antwerpsestraat	168	Perceel naast Keizerstraat 63 Bomen groepje	Groene beuk	45	€ 8.410,00
	Koppelstraat	21	links van woning	Groene beuk	44	€ 29.204,00
	Koppelstraat	21	Tuin naast woning	Groene beuk	56	€ 11.104,00
	Koppelstraat	32	Tegenover parkeerplaats grenswachter nr. 32	Zomereik	58	€ 18.992,00
	Hogebergdreef	9	~~Achterwoning~~ Antwerpsestraat 118	Groene beuk	52	€ 23.363,00
	Antwerpsestraat	168	Perceel naast Keizerstraat 63 Bomen groepje	Groene beuk	45	€ 8.410,00
	Antwerpsestraat	168	Perceel naast Keizerstraat 63 Bomen groepje	Groene beuk	45	€ 8.410,00
	Antwerpsestraat	168	Perceel naast Keizerstraat 63 Bomen groepje	Groene beuk	45	€ 8.410,00
	Antwerpsestraat	59	Achertuin	Haagbeuk	46	€ 16.428,00
	Antwerpsestraat	77	Parkeer plaats	Groene beuk	61	€ 26.356,00
	Azaleastraat	27	Voor huis	Zomereik	48	€ 23.363,00
	Azaleastraat	27	Voor huis	Zomereik	48	€ 23.363,00
	Azaleastraat	27	Voor huis	Zomereik	54	€ 23.363,00
	van Niftrikstraat	10	~~Achterwoning~~	Tamme kastanje	52	€ 16.428,00
	van Niftrikstraat	6	~~Achterwoning~~	Zomereik	42	€ 13.142,00
	van Niftrikstraat	6	~~Achterwoning~~	Zomereik	42	€ 13.142,00
	van Niftrikstraat	6	~~Achterwoning~~	Zomereik	42	€ 13.142,00
	Hogebergdreef	8	Achter in de tuin	Groene beuk	51	€ 26.356,00
	Keizerstraat	36	Achterzijde perceel tegen pleintje de dreef	Groene beuk	60	€ 26.284,00
	Achterstraat	6	Tegen grote parkeerplaats	~~Kleinbladige linde~~	48	€ 16.428,00
	Hogebergdreef	tussen 33-37	Voorzijde perceel	Groene beuk	53	€ 23.720,00
	~~Jordaensstraat~~	11	Nabij Parkeerplaats, In achtertuin	Rode beuk (zaailing)	43	€ 11.040,00

Antwerpsestraat	32	Achter tuin	Rode beuk (zaailing)	46	€ 23.363,00
Antwerpsestraat	32		Amerikaanse eik	50	€ 23.363,00
Antwerpsestraat	32		Taxus	48	€ 31.165,00
~~Antwerpsestraat~~	32	Achter tuin	Vederesdoorn	53	€ 23.363,00
Antwerpsestraat	32		Zilveresdoorn	52	€ 23.363,00
Pr Bernardstraat	1	In voor tuin	Atlas ceder	45	€ 14.785,00
Antwerpsestraat	168	Perceel naast Keizerstraat 63 Bomen groepje	Groene beuk	45	€ 8.410,00
Pr Bernardstraat	3	Voor tuin	Groene beuk	42	€ 9.870,00
van Niftrikstraat	6	In de tuin achter woning	Zomereik	44	€ 21.102,00
Hogebergdreef	tussen 33 en 37	Voorzijde perceel tweede boom	Groene beuk	51	€ 23.720,00
Hogebergdreef	tussen 33 en 37	Voorzijde perceel tweede boom	Groene beuk	51	€ 23.720,00
Hogebergdreef	30	Achter in tuin	Groene beuk	51	€ 23.363,00
~~Jordaensstraat~~	13	Achterstraat	~~Kleinbladige linde (varieteit)~~	45	€ 29.204,00
Antwerpsestraat	82	Achtertuint	Zomereik	41	€ 12.338,00

<i>Woonplaats</i>	<i>Adres</i>	<i>Huisnummer</i>	<i>Positie omschrijving</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>Waardering</i>	<i>Waarde methode raad</i>
Woensdrecht	Rijzendeweg	15	Naast woning linker boom	Zoete kers	45	€ 6.574,00
	Dorpsstraat	5	Voor woning	Zomereik	49	€ 18.992,00
	Dorpsstraat	80	Naast woning	Rode beuk (zaailing)	67	€ 27.264,00
	Rijzendeweg	2a	Langs achterpad	Hulst	42	€ 6.647,00
	Dorpsstraat	107	Naast woning	Groene beuk	66	€ 29.204,00
	Dorpsstraat	80	Naast woning	Rode beuk (zaailing)	67	€ 27.264,00
	Marktje	29	Achter loods	Zomereik	50	€ 12.338,00
	Marktje	29	Achter woning nr. 47	Zwarte populier	52	€ 14.056,00
	Tuinstraat	18	Voortuin	Groene beuk	64	€ 29.204,00
	Tuinstraat	23	In sloot	Zomereik	50	€ 11.104,00
	Dorpsstraat	8	Naast woning	Tamme kastanje	51	€ 12.338,00
	Dorpsstraat	8	Achter woning	Walnoot	44	€ 11.104,00
	Dorpsstraat	98	Achter woning	Witte paardekastanje	62	€ 26.284,00
	Dorpsstraat	8	Achter woning	Walnoot	41	€ 11.104,00
	Rijzendeweg	15	Naast woning rechter boom	Zoete kers	42	€ 6.574,00
	Tuinstraat	10	Voorzijde perceel	Plataan	47	€ 9.461,00

Bijlage 8: Kaart met uitsluitingen

Bijlage 9: Boomwaarderingssysteem

Criteria					
Boonsoort	Duurzaamheid	Snelgroeiend	0		
		Normaal	1		
		Trage groeiend	2		
	Boomgrootte	1 ^e grootte	2		Score ..... x wegingsfactor
		2 ^e grootte	1		
		3 ^e grootte	0		
	Inheemse soorten	Niet inheems (buiten de kom)	0		2
		Inheems (buiten de kom)	1		
		Inheems/niet inheems (binnen de kom)	1		
	Dendrologische waarde	Algemeen	0		
Zeldzaam		1			
Stamdiameter	< 0,60m	0	Score ..... x wegingsfactor		
	0,60-0,70m	1			
	0,70-0,80m	2			
	0,80-0,90m	3			
	0,90-1,00m	4			
> 1,00m	5				
Levensverwachting	< 10 jaar	0	Score ..... x wegingsfactor		
	> 10 jaar	5			
		3			
Groedvorm	Slechte groedvorm	0	Score ..... x wegingsfactor		
	Soortgeen habitus	4			
	Bijzondere kroon/leivorm	5			
Ruimtelijke betekenis	Zichtbaarheid	Niet zichtbaar vanaf openbare weg.	0		
		Zichtbaar vanaf openbare weg.	3		
		Zichtbaar vanaf openbare weg en aansluitend op hoofd/wijkstructuur.	4		
		Van alle zijden zichtbaar vanaf de openbare weg.	4		
		Van alle zijden zichtbaar vanaf de openbare weg en aansluitend op hoofd/wijkstructuur.	5		
		De boom bevindt zich op een markant punt (bijv. begraafplaats of kerkplein).	5		
		De boom staat als enige solitair in de ruimte.	5		
Ruimtelijke betekenis	Scharste	Binnen een straal van 50m zijn naast deze boom nog maximaal 3 bomen zichtbaar.	4	Score ..... x wegingsfactor	
		Binnen een straal van 50m zijn naast deze boom nog minimaal 4 bomen zichtbaar.	0		
Cultuurhistorische betekenis		Geen bijzondere betekenis	0	Score ..... x wegingsfactor	
		Sterkegeen beplanting	2		
		Bijzondere betekenis	5	1	

Bijlage 10: Boombeschermingsvoorschriften

BOMENPOSTER WERKEN ROND BOMEN

OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

1 **Verboden**

Uw omliggende omgeving met u omliggende containerstapelaars, beren of containers, bouwputten, opslagplaats of bergplaats van afvalstoffen, afval.

2 **Verboden**

Randvoorwaarden rondom een afgevoerd in een goedkeurd bergingspunt.

KWETSBARE BOOMZONE

1 **Verboden**

Werkzaamheden en het opstellen van materialen die schade aan KWETSBARE BOOMZONE, dienen te voorkomen. MET TOESTEMMING: Overstapende Werkzaam.

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

- Plaats een randvoorwaarde bij elke bescherming van de boom. Kies voor een rand voorwaarde die de bescherming bevestigd.
- De rand voorwaarde moet een hoogte van ten minste 1,80 m hebben en moet een breedte van ten minste 0,50 m hebben.
- De rand voorwaarde moet een goede afwatering hebben.
- De rand voorwaarde moet een goede afwatering hebben.
- De rand voorwaarde moet een goede afwatering hebben.
- De rand voorwaarde moet een goede afwatering hebben.

BOOM	Minimale grootte van randvoorwaarde	Minimale grootte van randvoorwaarde
50 cm	1,50 m	0,50 m
60 cm	1,50 m	0,50 m
80 cm	2,25 m	0,75 m
100 cm	2,25 m	0,75 m
150 cm	3,00 m	1,00 m

1 **Verboden**

Werkzaamheden en het opstellen van materialen die schade aan KWETSBARE BOOMZONE, dienen te voorkomen. MET TOESTEMMING: Overstapende Werkzaam.

BRONBEMAALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

1 **Verboden**

Uw bronbemaaling of andere werkzaamheden die schade aan de boom kunnen veroorzaken. Het is niet toegestaan om de grondwaterstand te veranderen.

2 **Verboden**

Randvoorwaarden rondom een afgevoerd in een goedkeurd bergingspunt.

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEM-BEWERKINGEN

1 **Verboden**

Uw graven, ophogen en bodembewerking bij gebieden rondom een boom die schade aan de boom kunnen veroorzaken. Dit geldt ook voor het ophogen van afvalstoffen, afval.

2 **Verboden**

Randvoorwaarden rondom een afgevoerd in een goedkeurd bergingspunt.

VLIEGSTOFFEN EN GASEN

1 **Verboden**

Uw gebruik van vliegstoofstoffen en andere vliegstoofstoffen die schade aan de boom kunnen veroorzaken. Het is niet toegestaan om vliegstoofstoffen te gebruiken.

2 **Verboden**

Randvoorwaarden rondom een afgevoerd in een goedkeurd bergingspunt.

SNOEI- WERKZAAMHEDEN

1 **Verboden**

Uw snoeiwerkzaamheden die schade aan de boom kunnen veroorzaken. Het is niet toegestaan om de boom te snoeien.

2 **Verboden**

Randvoorwaarden rondom een afgevoerd in een goedkeurd bergingspunt.

Het downloaden van deze poster is alleen toegestaan als u de afbeelding niet wilt gebruiken voor commerciële doeleinden. Het is niet toegestaan om de afbeelding te kopiëren of te verspreiden.

Stadsnetwerk

NORMA INHOUT BOOMEN

vhg

GRIP-ON

Bureau de Natuur

BOOM-KEUR

Kijk voor meer info op www.boomenposter.nl

Bijlage 11: Meldingenmatrix

Soort klachten	Voorbeelden	Acties
Seizoensgebonden klachten van één enkele boom	▪ Bladval ▪ Vallende vruchten ▪ Druipen van lindebomen ▪ Niet schadelijke insecten ▪ Allergieklachten	Mogelijke klachten zijn niet zwaar genoeg en worden niet nader in behandeling genomen. Er volgen geen aparte acties naast het reguliere onderhoud.
Seizoensgebonden klachten van meerdere bomen	▪ Bladval ▪ Vallende vruchten ▪ Druipen van lindebomen ▪ Niet schadelijke insecten ▪ Allergieklachten	Beoordeling of het mogelijk is om met extra onderhoudsmaatregelen de overlast te beperken. Voorbeelden: ▪ Extra blad/ vuil ruimen bij veel bladval/ vruchten
Klachten door uitgroei van bomen	▪ Beperkte toetreding zon/ licht ▪ Belemmering uitzicht (niet verkeerstechnisch) ▪ Schade door wortels (bijv. opdruk) ▪ Laaghangende takken ▪ Vallende takken ▪ Schadelijke insecten	Individueel wordt beoordeeld of onderhoudsmaatregelen nodig/ mogelijk zijn. Hierbij wordt afgewogen of de maatregel duurzaam is en de kosten tegen de baten opwegen. Voorbeelden: ▪ Snoeien van laaghangende/ gevaarlijke takken ▪ Plaatsen van wortelschermen ▪ Insecten bestrijding
Klachten door (levens)gevaarlijke situaties	▪ Bomen groeien tegen gebouwen ▪ Belemmering uitzicht (verkeerstechnisch)	Klacht is ernstig en is redelijkerwijs niet met maatregelen op te lossen of de maatregel is te kostbaar. Boom dient stevig gesnoeid te worden en indien niet anders kan gekapt te worden.

Bijlage 12: Ingekomen reacties op concept

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
PvdA	11	Burgerparticipatie blijft een speerpunt om betrokkenheid onder inwoners te vergroten en vast te houden.	Hoe wilt u dit gaan bereiken?	We hebben in 2021 opnieuw budget beschikbaar voor groene initiatieven om daarmee burgers die concrete ideeën hebben bij en over het openbaar groen te kunnen stimuleren. In algemene zin willen via berichten via onze communicatiekanalen burgers betrokken houden bij actuele onderwerpen.
PvdA	14	Er zit geen specifieke hiërarchie binnen de toepassing van deze pijlers en onderling zijn ze sterk met elkaar verweven.	Benoem de 3 pijlers (biodiversiteit, duurzaamheid & klimaatbestendigheid) eerst i.p.v. deze pijlers!	N.a.v. de opmerking heeft een tekstuele wijziging plaats gevonden.
PvdA	15	Bij de inrichting maar ook bij het beheer van ons groen is duurzaamheid daarom een bepalende factor.	Hoe beheren? Wat zijn de kosten?	Dit betreft een brede benadering vanaf inrichting tot en met het beheer. Binnen dat hele traject wordt aandacht geschonken aan dit begrip. Dat gaat van wat er waar wel of niet plant moet worden i.r.t. de verschillende omgevingsfactoren (standplaats, type grond, bebouwing, weersinvloeden) tot de manier waarop je duurzaam kunt beheren, wat wil zeggen minimaal onderhoud tegenover een maximale behoud van het groen.
PvdA	15	Natuurinclusiviteit vormt geen pijler omdat dit thema niet voor alle facetten van de Groene Agenda relevant is, echter brengt het de verschillende pijlers wel bij elkaar.	Hier dient toch een link gelegd te worden met de woonvisie! Waarom is natuurinclusief bouwen niet opgenomen in de woonvisie?	De woonvisie doet in het geheel geen uitspraken over manieren waarop gebouwd kan worden, of zou moeten worden. De Groene Agenda schetst slechts een kader over hoe natuurinclusiviteit gestalte kan krijgen binnen ruimtelijke ontwikkelingen.
PvdA	15	Hierbij wordt niet 'in plaats van' natuur gepland en ontwikkelt maar in symbiose c.q. samenhang met de natuur.	Noem een voorbeeld uit de praktijk uit onze gemeente wat het woord 'symbiose' direct beeld geeft wat bedoeld wordt.	De Groene Agenda is een nieuw beleidskader, derhalve zijn voorbeelden nog niet te noemen.
PvdA	15	Voedselbossen	Heeft de gemeente Woensdrecht al plannen voor het aanleggen van voedselbossen?	De gemeente zelf heeft nog geen concrete plannen om in eigen beheer een voedselbos aan te leggen. Door derden worden wel initiatieven ontplooid.
PvdA	16	groenplan voor een hele wijk	Waarom is dan het plan van het dorpsplatform Putte niet omarmd voor uitvoering?	Onbekend is welk specifiek project dit precies betreft, echter, er zijn wel degelijk verschillende groene initiatieven in Putte ontplooid.
PvdA	17	Binnen maar ook buiten de kernen wordt ingezet op het borgen en stimuleren van biodiversiteit en andere natuurwaarden.	Hoe wordt dit aangepakt?	Binnen reguliere werken maar ook binnen relevante projecten in initiatieven wordt steeds afgewogen of en in welke mate de biodiversiteit kan worden ondersteund c.q. versterkt. Dat kan zijn door van groentype te wijzigen, het type beplanting te wijzigen, meer te variëren of het beheer aan te passen. Het is een brede benadering die toegepast wordt wanneer de situatie dit toelaat. Bestaand groen verwijderen is in basis kapitaalvernietiging en wordt zoveel mogelijk uitgesloten. Vraagt bestaand groen echter om renovatie, of is er sprake van een project of initiatief dan ontstaan er andere mogelijkheden.
PvdA	18	Door het instellen van een structureel renovatiebudget kan de kwaliteit van de groenstructuur in stand worden gehouden en tegelijkertijd worden overgeschakeld naar het 'nieuwe groen'.	Hoe hoog wordt dit structureel renovatiebudget?	Voor de vervanging van regulier groen is thans geen budget voorhanden. Dit betekent dat herplant of inboet niet of slechts in zeer beperkte mate kan worden uitgevoerd hetgeen de beeldkwaliteit van het openbaar groen schaadt. Overwegende dat er nu een restant overblijft in het renovatiebudget bomen en dat de gemeente thans niet beschikt over structurele renovatiemiddelen, wordt het voorstel gedaan het restant ten goede te laten komen voor groenrenovatie in het algemeen. Hiermee kan in 2021 het openbaar groen op peil worden gehouden. Op basis van ervaringen over de afgelopen jaren, de kapitaalswaarde die groen thans vertegenwoordigt, een inschatting van trends op gebied van weersextremen én de kaders van de Groene Agenda dient inzichtelijk te worden gemaakt welke omvang van groenrenovatie te verwachten valt. Binnen de behandeling van de perspectievennota 2021 zal op basis van deze wegingsfactoren vervolgens een voorstel worden gedaan voor een structurele bekostiging van deze groenrenovaties vanaf 2022.
PvdA	20	11.000 individueel geregistreerde bomen.	Is dit alleen op gemeentelijke gronden of ook op particuliere gronden? Kunt u de verhouding aangeven?	Dit zijn gemeentelijke bomen. Over aantallen van derden is bij de gemeente thans geen informatie voorhanden.
PvdA	21	onkruidbestrijding	Hoe wordt de trend inzichtelijk gemaakt?	De klimaatverandering zorgt voor een verzachting van het klimaat waardoor de bloeiperiode van onkruid langer wordt en de groeiomstandigheden verbeteren. De trends in weersomstandigheden worden benoemd door de gerenomeerde meetinstuten.
PvdA	22	EVZ's	Worden deze voorbeelden voor de komende periode uitgevoerd?	Op dit moment is er geen specifiek budget beschikbaar voor de ontwikkeling van EVZ's. Vanaf 2022 groeit naar verwachting de reserve groenfonds in verband met een aantal grote ruimtelijke ontwikkelingen, te weten de zonneparken. T.z.t. wordt in overleg met gebiedspartners gekeken naar waar voor de gemeente de focus zou moeten liggen bij de besteding van die gelden. De ontwikkeling van EVZ's vormt hierbij een van de mogelijkheden.
PvdA	23	STIKA-regeling (Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader)	Kunt u voorbeelden van gerealiseerde projecten benoemen? En welke er nog in aanmerking gaan komen?	Binnen de gemeente Woensdrecht zijn er op dit moment 22 deelnemers, het merendeel van deze deelnemers heeft ingezet op het realiseren van bloemrijke akkerranden. Hiervan is in totaal 660 are gerealiseerd. De opzet van de regeling is inhoudelijk nauwelijks gewijzigd maar hoe de animo zich ontwikkeld kan op dit moment niet worden ingeschat.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
PvdA	23	andere bestuivers	Wat zijn de plannen voor de bestuivers? Wanneer wordt er mee gestart?	Het netwerk heeft kansencarten opgeleverd waarop is weergegeven waar de grotere potentiële winsten te behalen zijn. Er vinden gesprekken plaats met gebiedspartners en vertegenwoordigers van het netwerk om te zien welke kansen op korte termijn haalbaar zijn. Op kleiner schaalniveau wordt binnen nieuwe initiatieven, van zowel partners als dorpsplatforms e.d. als die van de gemeente bekeken waar winst te behalen valt voor de bijen en andere bestuivers.
PvdA	29	Toepassing vormbomen	Wat moet de doorloophoogte zijn van bomen, die op het trottoir gepland zijn?	Er is alleen sprake van een relatie tussen wegen en doorrijhoogtes. Een boom langs een trottoir mag redelijkerwijs geen onevenredige belemmering opleveren voor de gebruiker.
PvdA	30	Bomenfonds	Wie kan er gebruik maken van het bomenfonds?	Enkel de gemeente zelf
PvdA	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	subsidie mogelijkheden voor stimuleringen!	De gemeente houdt de mogelijkheid tot het aandragen van groene initiatieven door burgers, binnen dit principe is ruimte voor maatwerk en zal de focus liggen op de pijlers van de Groene Agenda.
PvdA	Slot	Welke onderdelen zijn nog niet voldoende in de Groene Agenda 2021-2025 toegelicht en waarom?	Burgerinitiatieven regels/protocol/voorwaarden voor in te dienen.	De gemeente houdt de mogelijkheid tot het aandragen van groene initiatieven door burgers, binnen dit principe is ruimte voor maatwerk en zal de focus liggen op de pijlers van de Groene Agenda.
PvdA	Slot	Zijn er misschien beleidsonderdelen waaraan te veel aandacht wordt besteed?	Koppelingen met andere visies en beleidszaken. Denk hierbij aan de woonvisie of het cultureel erfgoedbeleid!	Het cultureel erfgoedbeleid maakt onderdeel uit van de Groene Agenda. De kaart van de erfgoedverordening wordt als bijlage toegevoegd aan de Groene Agenda en fungeert als extra afwegingskade indien relevant.
Particulier	Vraag	Japane Duizendknoop	Ik ben geschrokken van de opmerking over de Japanse Duizendknoop. Komt deze plant inderdaad voor binnen de gemeente Woensdrecht?	Deze plant komt voor, echter voor zover bekend zeer sporadisch wanneer het gemeentelijke gronden betreft.
Particulier	Meerdere	Bomen	Ik zou er voorstander van zijn ook een redelijk aantal noten- en vruchtbomen te planten t.b.v. vogels, eekhoorns etc. Daarnaast zou i.v.m. de biodiversiteit niet alleen naar bomen maar ook juist naar verschillende soorten struikgewas moeten worden gekeken. Onder andere van belang las schuilplaats voor vogels.	Meer diversiteit in de soortenkeuze van (boom)bepanting is een gevolg van de uitgangspunten van deze Groene Agenda en wordt in de praktijk ook inmiddels toegepast. Een van de afwegingsfactoren bij soortenkeuze is dus de bijdrage aan de biodiversiteit.
Particulier	Meerdere	Parkeerplaatsen	Wellicht is het mogelijk bij bestaande parkeerplaatsen de normale bestrating bij grootschalig onderhoud te vervangen door grasbeton i.v.m. waterdoorlaatbaarheid. De enorme parkeerplaats bij de AH en Aldi in Hoogerheide is niet zo'n geweldig voorbeeld.	Klimaatbestendigheid is één van de pijlers binnen deze groene agenda die nadrukkelijk de samenwerking zoekt met andere civiele beleidsvelden zoals water en wegen. Waterberging is in eerste instantie een ander civiel beleidsveld maar groen kan een grote rol hierin spelen en vice versa.
Particulier	Meerdere	Biodiversiteit	Ik krijg de indruk dat er stevig wordt ingezet op biodiversiteit voor wat betreft flora, insecten en vogels maar dat er weinig aandacht is voor zoogdieren. Ik heb de laatste jaren maar zeer sporadisch konijnen en hazen gezien.	Konijnen, hazen en ander soortelijk klein wild zijn typische soorten van het buitengebied. Door biodiversiteit in het buitengebied te stimuleren ontstaan betere omstandigheden voor deze soorten. De gemeente wil met deelname aan de nieuwe Stimuleringsregeling Landschap hier extra gestalte aan geven.
Particulier	Meerdere	Grenspark	De voor mtb-ers afgesloten paden zouden wellicht kunnen worden voorzien van grotere en duidelijker borden die aangeven dat mtb-ers daar niet welkom zijn. De mtb-ers die er rondrijden zeggen allemaal dat ze het bord niet gezien hebben. De "sluizen" die hen tegen moeten houden zijn, in ieder geval rond de "Kleine Meer" niet mtb-er bestendig. Dit kan misschien aangepast worden.	Het MTB traject is een gezamenlijk project met gebiedspartners. Iedere gebiedspartner blijft verantwoordelijk voor zijn of haar eigen onderdeel. De ontwikkelingen en ervaringen van en rondom de MTB-routes vormen input voor het overleg met onze gebiedspartners. De opmerking zal derhalve doorgegeven worden aan de partners.
Benegora	3.2.4	onkruidbestrijding	Er mag hier ook wel worden gewezen op het feit dat onkruidbestrijding door hete lucht of evt. andere "milieuvriendelijke methoden" in de Gemeente Woensdrecht methoden wordt uitgevoerd omdat bestrijdingsmiddelen (round-up) verboden is, en omdat grote delen van de kernen Huijbergen en Ossendrecht in en rond waterbeschermingsgebied/waterwingebied is gesitueerd waar chemische onkruidbestrijding sowieso verboden is.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Benegora	4		In het bomen" verhaal" mis ik de link tussen de wens van burgers (en gemeente!) om zonnepanelen te plaatsen en de onmogelijkheid hiervan, omdat straatbomen geen ideale situatie opleveren vanwege schaduwwerking op het dak van de bewoner. Hoe hiermee om te gaan?	N.a.v. de opmerking heeft een tekstuele toevoeging plaats gevonden in het hoofdstuk 'Boombeleid', m.b.t. 4.4.1. 'belemmeringen'. De gemeente ziet duurzame energie opwekken als een groot belang, echter is de wens tot het plaatsen van zonnepanelen geen reden tot het kappen van bomen. Bomen kappen is geen duurzame ingreep waardoor de netto winst op vlak van duurzaamheid beperkt is. Er bestaan participatie projecten waarbinnen deelnemers gebruik maken van duurzame energie van zonne-energie, zonder dat men daadwerkelijk panelen op eigen dak hoeft te leggen.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
Benegora	4.4	Klachten	In het verleden zijn er vaak de "verkeerde" bomen geplant in straten en soms ook op andere locaties. Zowel de bewoners (licht, blad) maar ook de gemeente (ophoog komende bestrating, wortels in riolering) heeft daar last van. Ook vaak uiteindelijk veel te grote bomen geworden voor betreffende standplaats. Gaat hier een 'versnelde' kap plaatsvinden? Misschien moet dit meer worden toegelicht.	Dit betreft maatwerk. Het verwijderen van bomen is immers kostbaar en de bomen vertegenwoordigen een kapitaal alsmede verschillende functies. Een gedegen afweging om precedentwerking te voorkomen vereist maatwerk. Zie ook vorig antwoord.
VVD	26-7, 28	Klachten en overlast	In de passage staat dat inwoners klachten over bomen kunnen ervaren en dat deze situaties kunnen leiden tot onbegrip. 'Het handhaven van bomen wordt hierdoor een uitdaging voor de gemeente.' De gemeente wil in deze situaties 'de meerwaarde van bomen' vertellen en 'draagvlak voor de boom' creëren. Op mij komt het nodeloos ingewikkeld en afstandelijk over. De meldingenmatrix lijkt mij voor deze passage voldoende. Ook 'nee' kan een antwoord zijn en inwoners zijn nog steeds volwassen mensen.	Nee is een antwoord maar om aan de voorkant zoveel mogelijk discussies te voorkomen is het benoemen van meerwaarden van bomen relevant. Daarbij wil de gemeente in het kader van hostmanship mensen graag nader te woord staan. Niet alleen gedurende een concrete procedure maar vooral in de algemeenheid d.m.v. de gemeentelijke communicatie-kanalen. Door begrip te kweken zou het aantal concrete wensen tot kap en snoei verminderd kunnen worden. Het belang van bomen en groen nadrukkelijk uitdragen maakt onderdeel uit van de Groene Agenda (zie par. 2.5 op pagina 16)
VVD	Slot	Welke onderdelen zijn nog niet voldoende in de Groene Agenda 2021-2025 toegelicht en waarom?	Mogelijkheden die mensen zelf hebben om bij te dragen aan de biodiversiteit. Een Groene Gemeente op de Brabantse Wal ben je als gemeente met iedereen. Mensen kunnen door het aanleggen van groene tuinen i.p.v. stenen tuinen veel doen tegen verstening van het landschap, hittestress en verschraling van het landschap. Bovendien bevordert dit de waterafvoer, de biodiversiteit en de bijenstand. Het helpt ook rioolproblemen voorkomen. Welke mogelijkheden biedt de gemeente, de provincie en het rijk om mensen hiermee te helpen? Op welke manier wordt er uitvoering gegeven aan deze problemen? Wat is er nodig om deze ambities te realiseren? Ik vind het niet duidelijk welke acties er op welke manier worden genomen én wat het vraagt in middelen en capaciteit. Het voelt voor mij als een Actieagenda maar niet als een Actieplan. Daardoor mist het urgentie en voelt het alsof dit niet topprioriteit is.	N.a.v. deze en volgende opmerking is een tekstuele toevoeging gedaan onder hoofdstuk 2, paragraaf 2.5 'Educatie en bewustwording'. De gemeente onderschrijft namelijk de meerwaarde van inzet door inwoners en wil bewoners hier actief over informeren. Dit zal in eerste instantie gebeuren door communicatie via de gebruikelijke communicatiekanalen van de gemeente. Hierbij worden inwoners onder andere ingelicht over het belang van biodiversiteit en waterbeheer. Tevens zullen berichten over beschikbare subsidies worden gecommuniceerd naar inwoners, vanuit de gemeente zal dit in eerste instantie betrekking hebben op het groeninitiatievenfonds. Binnen de besteding van dat fonds zal de nadruk liggen op de drie pijlers van de Groene Agenda. Ook zal nadrukkelijke aandacht worden besteed in berichtgeving binnen eigen werkzaamheden en projecten in relatie tot de pijlers. De gemeente ziet bewustwording en begrip als essentieel element om burgers aan te zetten tot veranderingen. Mede n.a.v. van de opmerking m.b.t. acties vanuit de Groene Agenda is een tekstuele toevoeging gedaan waarbij wordt ingegaan op op verschillende concrete acties die voortkomen uit de ambities en uitgangspunten.
D66	Vraag		1-In de hele Groene Agenda wordt nergens gesproken over de al dan niet klimaatbestendige tuinen van onze inwoners. De gemeente kan daar op zijn minst een visie over uitspreken. Ook is het mogelijk middelen in te zetten voor het ontstemen en vergroenen van tuinen. Waarom is deze visie niet opgenomen in de Groene Agenda?	Zie voorgaand antwoord.
D66	Vraag		2-Er wordt op pagina 12 op meerdere wijze kenbaar gemaakt dat er (inter-)nationale afspraken zijn om het areaal bomen te vergroten. Er wordt gesproken over 1% groei per jaar en over 10 jaar 40 miljoen bomen meer dan nu. Hoe gaat de gemeente invulling geven aan deze afspraken, welke concrete plannen zijn er om meer bomen te gaan planten?	Op meerdere niveaus (Rijk en provincies) worden thans uitvoeringsagenda's en programma's uitgewerkt aan de hand van de vastgestelde strategieën en visies. De gemeente houdt vinger aan de pols om te zien of en zo ja hoe deze voornemers ook gestalte kunnen krijgen binnen onze gemeentegrenzen. Hierover is contact met zowel de provincie als andere partners.
D66	Vraag		3-In hoeverre heeft het nog te vormen erfgoedbeleid een relatie met de groene agenda? Denk hierbij aan waardevolle en monumentale bomen/gebieden.	Er bestaat een sterke relatie. Het cultureel erfgoedbeleid maakt dan ook in zoverre onderdeel uit van de groene agenda dat de kaart van de erfgoedverordening als bijlage toegevoegd wordt aan en fungeert als extra afwegingskade indien relevant. Het beleidsveld groen zal tevens bijdrage leveren aan het nog te vormen erfgoedbeleid.
D66	Vraag		4-Er wordt gesproken over de structurele aanpak van de eikenprocessie rups. Hoe gaat de gemeente dit vormgeven?	De aanpak van de gemeente is uit drie delen opgebouwd. Preventief spuiten het eerste deel, daarmee wordt de plaagdruk het meeste ingeperkt. Het tweede deel betreft reactieve verwijdering, het kan immers altijd zo zijn dat er toch nesten ontstaan. Het derde deel ziet toe op het stimuleren van natuurlijke predatie en het versterken van de biodiversiteit. De eikenprocessierups in haar huidige plaagvorm is een gevolg van monoculturen, die culturen moeten zoveel mogelijk voorkomen worden in de toekomst.
D66	Vraag		5-Er wordt in het stuk gesproken over een renovatiebudget. Hoe ziet dit budget eruit en hoe wordt dit gevuld met middelen?	Voor de vervanging van regulier groen is thans geen budget voorhanden. Dit betekent dat herplant of inboet niet of slechts in zeer beperkte mate kan worden uitgevoerd hetgeen de beeldkwaliteit van het openbaar groen schaadt. Overwegende dat er nu een restant overblijft in het renovatiebudget bomen en dat de gemeente thans niet beschikt over structurele renovatiemiddelen, wordt het voorstel gedaan het restant ten goede te laten komen voor groenrenovatie in het algemeen. Hiermee kan in 2021 het openbaar groen op peil worden gehouden. Op basis van ervaringen over de afgelopen jaren, de kapitaalswaarde die groen thans vertegenwoordigt, een inschatting van trends op gebied van weersextremen én de kaders van de Groene Agenda dient inzichtelijk te worden gemaakt welke omvang van groenrenovatie te verwachten valt. Binnen de behandeling van de perspectievennota 2021 zal op basis van deze wegingsfactoren vervolgens een voorstel worden gedaan voor een structurele bekostiging van deze groenrenovaties vanaf 2022.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
D66	Vraag		6-Is het mogelijk om bij verkoop van snippergroen, niet alleen een advies mee te geven maar ook een plicht om aan bepaalde zaken te voldoen?	De gemeente onderzoekt momenteel de mogelijkheid tot het vastleggen van verplichtingen ten aanzien van het uitsluiten van bijvoorbeeld verharding. Deze actie is vastgelegd in hoofdstuk 5 'Vervolg'.
D66	Vraag		7-Er wordt verwezen naar de landelijke registratie monumentale bomen, een korte blik op de website laat zien dat de gemeente Woensdrecht maar 14 monumentale bomen kent. Wie of wat meldt mogelijke bomen aan als monument en is hiervoor een actief beleid?	Er is hiervoor geen actief beleid. Het staat voor zover bekend een ieder vrij om suggesties voor dit register aan te dragen binnen de voorwaarden die de stichting daarvoor voorschrijft.
D66	Vraag		8-Is de gemeente bij ecologisch bermbeheer bereid ook actief over te gaan tot inzaaiing van inheemse kruiden.	Ecologisch beheer en inzaaien zijn aparte maatregelen. In eerste instantie wordt door vershraling de van nature aanwezige kruidenrijkdom gestimuleert. Door gewijzigd beheer kan dit proces versterkt worden. Een grotere kruidenrijkdom kan gerealiseerd worden door te zaaien. Doorzaaien in bestaande berm of gazon heeft beperkt effect. Afplaggen en inzaaien is een dure maatregel.
D66	Vraag		9-De gemeente bereid is om in het kader van het ontwikkelen van de ontbrekende EHV's actief grondeigenaren te benaderen om door inbreng van gronden hieraan mee te werken, in gedachte houdende, dat er via de provincie hier gelden voor beschikbaar zijn.	De gemeente treed binnen dit thema in eerste instantie faciliterend op en zoekt binnen andere opgaven samen met gebiedspartners naar meekoppelkansen. Op dit moment zijn onvoldoende middelen beschikbaar om zelf een actieve grondpositie te hanteren, ook wanneer gebruik gemaakt kan worden van provinciale subsidies.
D66	P. 7	Evaluatie	De evaluatie is erg kort. Is dit de volledige evaluatie? Welke lessen zijn getrokken uit deze evaluatie?	De focus binnen de evaluatie ligt op ontwikkelingen en actualiteiten die in de tussenliggende periode zijn ontstaan of qua belang zijn toegenomen. Door deze te benoemen wordt direct aangegeven dat op die onderdelen het huidige beleidskader herzien dient te worden wat met deze Groene Agenda gestalte is gegeven.
D66	P. 21	Onkruidbestrijding	Wat is het beleid omtrent de bestrijding van onkruid voor zowel inheems als exoten? Welke middelen worden hiervoor ingezet onder welke omstandigheden/omgeving?	Op vlak van concrete uitvoeringsmaatregelen t.b.v. beheer doet het beleidsplan geen uitspraak. Daarbij kunnen vormen en typen van beheer kunnen naar gelang voortschrijdend inzicht en mogelijkheden tussentijds wijzigen. Op vlak van exoten kent de gemeente op dit moment enkel de Japanse Duizendknoop welke tot op heden slechts in zeer beperkte mate voorkomt op grond in eigendom van de gemeente. Deze wordt conform de landelijke richtlijn verwijderd en afgevoerd.
D66	Gehele document	Verwijzingen naar bijlages	Het leest niet fijn als er verwezen wordt naar een bijlage of bijlage X en deze bijlage er niet zijn. Er wordt zelfs een aantal keer verwezen naar een verkeerder paragraaf. Worden deze bijlage nog toegevoegd?	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. Zoals afgesproken is het concept zonder bijlage gepresenteert aan belanghebbenden.
D66	P.19	Snippergroen	Voor de verkoop van snippergroen is een kaart gemaakt. Wordt deze kaart aangepast nu er anders over wordt gedacht in de groene agenda?	De kaart wordt op dit moment niet aangepast buiten een enkel vlak waar de gemeente een concreet voornemen tot berging heeft. De Groene Agenda biedt echter wel afwegingskaders op basis waarvan verkoop dan wel verhuur van gronden per geval nader afgewogen kan worden.
D66	p.23	Kansenkaart	Wat houdt de kansenkaart precies in?	De kansenkaart is een overzichtkaart van het gebied waarop is weergegeven waar op een groter schaalniveau winst te boeken is wanneer het gaat om meerwaarde voor wilde bijen. Deze is door het coördinatiepunt landschapsbeheer van Brabants Landschap in samenwerking met de Universiteit van Wageningen opgesteld.
D66	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Uitgebreide evaluatie voorgaande beleidsplan, dat vormt een basis voor het nieuwe. Visie tuinen van inwoners, hoe kunnen deze bijdragen aan de doelstellingen in het de agenda. Visie op schone lucht, de luchtkwaliteit is feitelijk niet goed in de gemeente, hoe kunnen wij deze verbeteren d.m.v. onze groene agenda. Denk hierbij aan het schone lucht akkoord. Uitvoeringsprogramma: we nemen aan dat een agenda inhoudt dat er ook een uitvoering aan gekoppeld is. E55	In de evaluatie is met name ruime aandacht geschonken aan ontwikkelingen en de actualiteiten omdat deze van grote invloed zijn op groen en derhalve des te bepalender zijn voor nieuw beleid. De Groene Agenda kent o.a. als vervolgtactie om een communicatiestrategie op te zetten richting burgers. Onderdeel hiervan is inwoners erop attenderen welke rol en mogelijkheden er voor hen zijn weggelegd. Er is geen specifiek uitvoeringsprogramma, de Groene Agenda biedt juist beleidskaders. Er zijn wel vervolgtacties gedefinieerd onder hoofdstuk 5 'vervolg'.
DPF Putte	Vraag		Terugblik 2017-2020 december en januari herplanting bomen waar in de gemeente? Dit per kern, met Putte voor ons in het bijzonder bekend maken.	Deze vraag heeft geen betrekking op de Groene Agenda.
DPF Putte	Vraag		kleine € 11.000,00 over eind Oktober, hoe is/wordt dit geïnvesteerd?	Deze vraag heeft geen betrekking op de Groene Agenda.
DPF Putte	Vraag		Er wordt steeds gesproken over de Brabantse wal, maar dit stuk betreft ons inziens toch enkel het grondgebied van de gemeente Woensdrecht? Dit is nu niet duidelijk afgebakend.	Het beleidsstuk heeft enkel betrekking op de gemeente Woensdrecht, echter maakt zij onherroepelijk onderdeel uit van een bredere landschappelijk geheel, te weten de Brabantse Wal.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
DPF Putte	Vraag		Wordt het beleid voor alle dorpskernen toegepast? Niet dat er in een kern meer groen in het centrum is dan in de andere kernen?	Het beleidsstuk maakt geen onderscheid tussen kernen.
DPF Putte	3	Onderhoud gem.groen	Moet van een acceptabel kwaliteitsniveau zijn	Het is onbekend welke vraag of opmerking hiermee bedoeld wordt. In de bijlagen worden de gewenste onderhoudsniveaus per kern weergegeven.
DPF Putte	3	verbondenheid	Standarisatie en gelijkheid in en met.	Het is onbekend welke vraag of opmerking hiermee bedoeld wordt. In de bijlagen worden de gewenste onderhoudsniveaus per kern weergegeven.
DPF Putte	3	Groen initiatieven	(met voorkeur) aansluitend en passend in het beleid.	D.w.z. met aandacht voor de pijlers zoals benoemd in de Groene Agenda: klimaatbestendigheid, duurzaamheid en biodiversiteit.
DPF Putte	7	Inleiding en omgevingsanalyse	Terugblik en evaluatie. het is logisch om hier actief financieel en praktisch gevolg aan te geven in het nieuwe groenbeleidsplan.	D.w.z. dat de gemeente haar beleid ten aanzien van groeninitiatieven en participatie m.b.t. groen wenst voort te zetten.
DPF Putte	18	Wordt verwezen naar bijlage 3.1.1. Huidige groenstructuur	Deze is niet ter inzage op dit moment, hier kunnen wij dus nu niet op reageren!	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. In het kader van tijd is het concept zodoende zonder bijlage gepresenteerd aan belanghebbenden.
DPF Putte	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Wij missen de koppeling naar het geluidsoverlast, milieu en omgeving vanuit de zware industrie. Dit kan middels een groene buffer verzacht worden. Moet hier voor de toekomst niet iets voor gewaarborgd worden? Door het benoemen van boomsoorten c.q. aan- en beplanting van bossen en woonkernen. De verwijzing naar en/of uitleg van: •relatie van de mens en natuur •recreatie regels •beheer en onderhoud •toegang en handhaving zwerfvuil in het bijzonder	De functie van bomen i.r.t. het afvangen van fijnstof wordt meermaals benoemd in hoofdstuk 4. In hoeverre zij een beduidende rol hebben i.r.t. de industrie die u noemt is de gemeente echter niet bekend. Per schaalniveau is de meerwaarde op dat vlak zeer verschillend is de verwachting, zo onderschrijft ook onderzoeksliteratuur m.b.t. tot de effecten van bomen op fijnstofconcentratie nabij snelwegen bijvoorbeeld. Fijnstof dient lokaal af te worden gevangen om zo geconcentreerd mogelijk en daarmee een zo groot mogelijk effect te hebben. Derhalve zijn de te verwachten resultaten binnen de de afstand tussen zware industrie en de dorpskernen waarschijnlijk zeer beperkt.
DPF Putte	Slot	Welke onderdelen zijn nog niet voldoende in de Groene Agenda 2021-2025 toegelicht en waarom?	•begroting /financieel / budgetten / per kern •is er nog sprake van een kern coördinator? •worden de Dorps platformen hier nog bij betrokken (ik heb zo mijn vraagtekens bij de cijfers van het onderzoek over tevredenheid •Visie wordt continu gesproken over de Brabantse wal, maar waar stopt deze in hun ogen. Ik mis daar met name het Moretusbos (eendenvijver). Groen tot aan de Grens •Gelijk niveau van Groen in de hele gemeente. •Uitvoering beleid koppelen aan lopende initiatieven van inwoners en dorpsplatformen. •Burger initiatieven dienen getoetst te worden aan dit beleid. Hoe verloopt deze toetsing en wie is daarvoor verantwoordelijk? •In hoeverre komen groeninitiatieven uit het groenbudget en niet uit de algemene initiatieven pot? •Waar kunnen geschillen over het kwaliteitsniveau en uitvoeringsbeleid ingediend worden?	Er worden geen budgetten per kern vastgesteld. Ook de coördinatie verloopt centraal voor zover het de behandeling van groeninitiatieven betreft. Het tevredenheidsonderzoek is afgerond. De vraag m.b.t. tot de Brabantse Wal is hierboven behandeld. Er is geen sprake van een verschil in beeldkwaliteitsniveaus binnen de verschillende kernen. De toetsing aan het beleid vindt plaats door de gemeente. Voor groene initiatieven wordt gebruik gemaakt van de groeninitiatievenpot. Bij klachten en meldingen ten aanzien van de openbare ruimte kunt u terecht bij de servicelijn van de gemeente.
	30	Ruimtelijke richtlijnen	Er wordt wel vermeld dat er rekening gehouden moet worden met "Doorrijhoogte". Ik mis de "doorloophoogte". Als voorbeeld wil ik de Brouwerij in Ossendrecht aanhalen. Daar staan enkele bomen midden in het trottoir. De opkroonhoogte van die bomen is zo laag dat je van het trottoir af moet en op de weg of parkeerplaats moet lopen.	In geval van overlast door laaghangende takken kunt u het beste melding maken bij de servicelijn van de gemeente. Het is normaliter niet de bedoeling dat trottoirs niet langer toegankelijk zijn vanwege laaghangende takken.
Grenspark	22	natuurnetwerk	Bij de verwijzing naar het natuurnetwerk Brabant is het wat ons betreft goed om ook naar de ambities van het Grenspark partnerschap te verwijzen ivk de Nieuwe Standaard Nationale Parken. Daarbij zoeken we ecologisch en geologisch goed onderbouwde uitbreidingsmogelijkheden voor het Grenspark, teneinde een robuuster systeem op te bouwen.	Het is de gemeente op dit moment onduidelijk of uitbreiding vanuit de ambities van het Grenspark een invulling vormen van het NNB-netwerk. Het vervolgtraject van het Grenspark en haar partners i.r.t. de deelname aan de Nationale Parken regeling zal hier uitsluitend bieden. Indien beide ambities elkaar ondersteunen c.q. in elkaars verlengde liggen dan lijkt de huidige omschrijving te volstaan.
Grenspark	23	Stimuleringsregeling landschap	Hier is een link te maken met de ambitie van het Grenspark om mee in te zetten op landbouwtransitie. Het is ons inziens niet nodig om dit in deze groene agenda op te nemen, maar er is dus zeker wel bereidheid om hier verder in dialoog te gaan. We kunnen die zaken allicht inzetten om de landschapszoning in de Nieuwe Standaard Nationale Parken verder vorm te geven buiten de natuurkernen	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
Grenspark	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Er wordt in de conceptversie van de Groene Agenda veel verwezen naar klimaatbestendigheid. Terecht. We zouden willen aanbevelen om daar ook het thema droogte (en wateroverlast) aan toe te voegen. Zo zouden maatregelen rond ontharding kunnen helpen om water op te vangen in natte periodes en verkoeling te geven in droge periodes. Op grotere schaal is de wisselwerking tussen hydrologie en natuur en landgebruik ook een cruciale factor in het kwaliteitsvol realiseren van de ambities op vlak van Natura 2000. In het kader van de Nieuwe Standaard Nationale Parken zet Grenspark Kalmthoutse Heide in op een grensoverschrijdende hydrologische studie. Mogelijk komen daar ook aanbevelingen of synergieën uit met de Groene Agenda, het is mogelijk zinvol om daarom nu reeds in de Groene Agenda een verwijzing hierbij op te nemen. Inzetten op waterkwaliteit en waterkwantiteit voor natuur, maar ook voor gemeentelijk groen, zou een aandachtspunt kunnen zijn.	De gemeente onderschrijft het belang van aandacht voor droogte en wateroverlast. Hiertoe zijn onder andere de klimaatstresstest en de klimaatdialoog uitgevoerd. Er is bewust de keuze gemaakt om binnen dit beleidskader weliswaar intergraliteit op te zoeken maar niet de beleidskaders over te nemen van andere civiele beleidsvelden. Dat wil zeggen dat een nadere focus ten aanzien van droogte en wateroverlast in eerste instantie toebehoort aan de civiele taak van water- en rioolbeheer. Desalniettemin hebben we op hoofdlijnen de meerwaarde en functie van groen binnen dit geheel willen benoemen in de Groene Agenda. V.w.b. hydrologie in relatie tot de (beschermde) natuurgebieden neemt de gemeente graag deel aan regionale overleggen en samenwerkingsverbanden, waaronder die van het Grenspark.
Particulier	Vraag		De groenstrook aan de Tuinstraat wordt veelal gebruikt voor parkeergelegenheid waardoor het gras op verschillende plekken een zandbak is geworden. Ik hoop dat een eventuele toekomstige aanplanting wordt meegenomen in het groenplan teneinde het straatbeeld mooier/groener te maken.	Deze melding wordt doorgezet naar de Toezichthouder Groen.
Natuurmonumenten	18-19	Plagen, ziektes en exoten	Er wordt gesproken over de Letterzetter in dennen. Echter komt de Letterzetter vooral voor in fijnsparren.	Dat klopt, echter wanneer het gaat om bomen in gemeentelijke bossen en bosplantsoenen dan heeft het eerder betrekking op dennen.
Natuurmonumenten	18-19	Plagen, ziektes en exoten	Ten aanzien van monoculturen wil ik de opmerking maken dat het wel mogelijk moet blijven dat lanen en bomenrijen vanuit cultuurhistorie en beleving vaak vragen om eenduidigheid in soortkeuze. Natuurlijk is het dan wel goed om niet alle lanen en bomenrijen met dezelfde soort aan te planten.	Bestaande monoculturen in gemeentelijk eigendom zullen slechts langzaam getransformeert worden tenzij redelijkerwijs verwacht mag worden dat bomen resistent zijn voor plagen, aantasting of ziektes. Het kappen van gezonde bomen is niet aan de orde. Eenduidigheid kan ook worden gezocht in een mix van gelijksoortige bomen op vlak van groeivorm.
Natuurmonumenten	19	exoten	De bestrijding van bepaalde exoten is een wettelijke plicht. Het ontbreken van voldoende financiële middelen en regie vanuit de overheid, maakt dat dit niet altijd adequaat kan worden opgepakt. Regie en financiële middelen vanuit de gemeente zijn dan ook zeer gewenst hierin.	Voor zover het de gemeente betreft kennen we slechts de Japanse Duizendknoop, in zeer beperkte omvang. Hiertoe zijn thans geen extra middelen nodig. Echter is het zaak om de ontwikkeling nauwkeurig in de gaten te houden. Soms vergt dit een gezamenlijke aanpak met gebiedspartners of inzet van bewoners.
Natuurmonumenten	21	Bossen en bosplantsoenen	Er wordt aangegeven rijk strooiselsoorten in de bossen te willen toepassen. Hierbij willen wij opmerken dat de huidige gemeentelijke dennenbossen een voorgeschiedenis kennen van heide en stuifzand en de bodem dus slecht geschikt is voor veel rijk strooiselsoorten. (anders kwamen die hier al wel voor). Er kan sneller resultaat worden bereikt met soorten die van nature in deze omgeving en op deze arme zandbodem voorkomen. Ook zij dragen bij aan een betere strooisellaag, maar hebben dan wel meer overlevingskans en leveren eerder effect op.	De gemeentelijke bossen c.q. bosplantsoenen met een eenzijdige beplanting zullen geleidelijk aan getransformeert worden om de biodiversiteit te stimuleren alsmede de voorwaarden te scheppen voor een bodem die meer water vast kan houden. Nader onderzoek moet uitwijzen welke soorten die zich daar het beste voor lenen. Dennensoorten of andere naaldbomen worden niet zonder meer aan de voorkant uitgesloten.
Natuurmonumenten	21	Bermen en gazons	Bermen in het buitengebied kunnen een belangrijke bijdrage leveren door hun schrale milieus om een verbinding te creëren tussen natuurgebieden. Inzet op extensief en ecologisch beheer is daarmee erg gewenst.	De gemeente onderschrijft de meerwaarde van bermten en bekijkt de mogelijkheid om het areaal aan ecologische bermten in het buitengebied uit te breiden zonder dat hierbij de verkeersveiligheid in gevaar komt. Niet alle bermten van de gemeente vallen onder eigen beheer of laten zich lenen voor ecologisch beheer omdat ze te smal zijn.
Natuurmonumenten	22	Evz's	Wij vragen de gemeente de evz opgave overreind te houden en planologisch te borgen, ondanks de bezuinigingsronde die de provincie momenteel hierop uitvoert.	EVZ's en EVZ zoekgebieden zijn vastgelegd in het huidige bestemmingsplan buitengebied.
Natuurmonumenten	22	Bijenlandschap west-brabant	Wij vragen de gemeente bermten e.d. niet in te zaaien met uitheemse / gecultiveerde soorten. Juist om de oorspronkelijke biodiversiteit te bevorderen.	Inzaaien is geen vereiste, zeker wanneer beheertechnisch verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Wanneer er wel ingezaaid wordt zal er gewerkt worden met inheemse kruidenmengsels.
Natuurmonumenten	23	Stimuleringsregeling landschap	Wij zien vooral een meerwaarde voor de regeling als deze rondom bestaande natuurgebieden en als verbinding tussen bestaande natuurgebieden wordt ingezet. Natuurmonumenten denkt graag met de gemeente mee bij het opstellen van de werkkaarten.	De regeling wordt opengesteld voor iedereen die aan de vereiste voldoet, d.w.z. dat er geen gerichte claim op het budget gelegd kan worden voor specifieke gebieden.
Natuurmonumenten	28,29	inheems	Er wordt gesteld dat inheemse beplantingen gevoeliger zijn voor klimaatverandering. Dit is echt een misvatting. Juist inheemse streekeigen beplanting is goed bestand tegen klimaatveranderingen ten opzichte van oorspronkelijke Nederlandse soorten die in het buitenland worden gekweekt. Schijnbaar geschikte exoten lijken vaak geschikt, maar zijn vaak tegen de te verwachten extremen (niet alleen droogte en warmte, maar ook lange vorst- en natte periodes) niet opgewassen. Ook brengen deze exoten vaak nieuwe ziektes en plagen mee, waar men vervolgens mee te maken krijgt. Natuurmonumenten is het daarom zeker niet eens met deze keuze.	De Groene Agenda beschrijft de eventualiteit waarin de keuze voor uitheemse soorten gemaakt zou kunnen worden. Binnen bebouwd gebied is dit principe ook niet nieuw. Buiten de kernen ligt de focus nog steeds op inheems/streekeigen.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
Natuurmonumenten	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Er mag meer aandacht gegeven worden aan het verbinden van groene gebieden tbv natuurwaarden, maar zeker ook voor recreatie.	Binnen bermbeheer, de kanskaart van het bijenlandschap en deelname aan de STILA zoekt de gemeente naar verbinding en de versterking van bestaande verbindingen. Zulke investeringen betalen zich tevens terug door een verhoogde recreatiewaarde en beleving van het landschap.
Natuurmonumenten	Slot	Welke onderdelen zijn nog niet voldoende in de Groene Agenda 2021-2025 toegelicht en waarom?	Er ontbreekt een kaart met de beschermde groene elementen Er is niets opgenomen over het wel of niet gebruik maken van chemische bestrijdingsmiddelen.	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. In het kader van tijd is het concept zodoende zonder bijlage gepresenteert aan belanghebbenden.
Particulier	Div.	Boombeleid	Is de waardevolle bomenlijst actueel? Jammer dat hij niet bij de stukken zit. Ik heb al een aantal keren aangeboden om mee te werken aan het actualiseren. Er zijn veel kapitale bomen die niet beschermd worden.	De uitdraag richting Namiro en Benegora is meermaals gedaan om te assisteren bij de herziening van de waardevolle bomenlijsten. De lijsten kunnen tussentijds herzien worden dus aanvulling, mits deze voldoet aan de voorwaarde(n) mogelijk.
Particulier	Div.	Boombeleid	Er wordt gesproken over kapvergunning ingevolge de APV en over omgevingsvergunning. Dat zijn toch verschillende dingen?	De kapvergunning is geen op zichzelf staande vergunning meer maar valt nu officieel onder de omgevingsvergunning.
Particulier	Div.	Boombeleid	Het puntenwaarderingssysteem is discutabel. Dat hebben we in Putte gezien bij de kap van 6 monumentale eiken. De puntenwaardering wordt pas achteraf gedaan in het geval van uitsluiting. Dat lijkt mij levensgevaarlijk voor de boom.	De puntenwaardering maakt onderdeel uit van het proces waarin afgewogen wordt of een boom wel of niet waardevol is en op de betreffende lijst terecht zou moeten komen. De puntentelling is derhalve geen direct onderdeel van de toetsingscriteria in een vergunningsprocedure. Om e.e.a. nader te duiden kan gebruik gemaakt worden van de puntenwaardering.
Particulier	Div.	Boombeleid	Laat mensen altijd een aanvraag doen als ze bomen willen kappen. Wel meer werk, maar wel veilig voor de bomen. Wie in de gemeente kent de waardevolle bomenlijst en de lijst/kaart met uitsluitingen? Ik verwijs hier weer naar Putte. Op de kaart met uitsluitingen stond de rij eiken ingekleurd. Ik zou veel liever zien dat de lijst met uitsluitingen zonder meer als waardevolle bomen worden aangemerkt.	We willen beschermen wat het (meest) waardevol is, hiertoe dienen de lijsten en kaarten met beschermde onderdelen. Meer regelgeving acht de gemeente op dit moment in de praktijk niet realistisch en uitvoerbaar. Het is echter wel van belang om waardevolle elementen juist vast te leggen en inwoners te wijzen op de meerwaarde en het belang van bomen.
Waterschap Brabantse Delta			Prettig dat het bijenlandschap opgenomen is onder artikel 3.3.2. In dat artikel staat ook dat de gemeente – in samenwerking met het netwerk en andere gebiedspartijen – verkent op welke andere vlakken het bijenlandschap versterkt kan worden. Genoemd wordt dat de gemeente binnen bestaande en toekomstige projecten zoekt naar meekoppelkansen. Voor het nieuwe gezamenlijke maaibestek (waarvan de aanbesteding nu loopt) waren die meekoppelkansen voor de gemeente nog niet haalbaar, maar mogelijk kan dit over 2 jaar wel worden gedaan. Verder een helder stuk wat de biodiversiteit ten goede komt.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
PvdA	Vraag		Is het Waterschap Brabantse Delta ook als belanghebbende betrokken bij de 'Groene Agenda 2021-2025' tot nu toe?	Het waterschap en de PVDA fractie zijn als belanghebbenden uitgenodigd voor de informatie-avond en in de gelegenheid gesteld om te reageren op het conceptstuk.
ABZ	18	Groenstructuren	De groenstructuur verbindt de verschillende type groenelementen van onze kernen met het buitengebied. > Hoe komt dit eruit te zien? Kan dit worden weergegeven in een kaart. En wat zijn de ontbrekende schakels die we de komende jaren moeten realiseren om tot deze groen- en waterstructuren te komen.	De structuren zijn inhoudelijk niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande beleid. Hoe er tegen deze structuren en hun meerwaarde aangekeken wordt wel. Deze uitspraak levert dus niet direct nieuwe structuren op maar is gericht op het versterken van de verbindende functie. Dat ziet met name toe op het versterken van de biodiversiteit bijvoorbeeld.
ABZ	19	Verkoop snippergroen	Kan bij de verkoop worden afgedwongen / verplicht worden gesteld dat de verkochte groenstroken als groen (tuin) worden ingericht? Een advies hierover geven is vrijblijvend.	De gemeente onderzoekt momenteel de mogelijkheid tot het vastleggen van verplichtingen ten aanzien van het uitsluiten van bijvoorbeeld verharding. Hier wordt in een later stadium op terug gekomen. Deze actie is vastgelegd in hoofdstuk 5 Vervolg, van de Groene Agenda.
ABZ	21	Onkruidbestrijding	Onlangs heeft de rechter besloten dat het bestrijden van onkruid met chemische bestrijdingsmiddelen weer mogelijk is. Kunt u bij de aanbesteding van deze Groene Agenda aan de Raad een notitie over dit onderwerp toevoegen waarin een vergelijking wordt gemaakt tussen het bestrijden van onkruid op verhardingen met hete luchtborstels en chemische bestrijdingsmiddelen. Wij verzoeken u in dit vergelijking ten minste in te gaan op de aspecten: milieubelasting, financiën, inzet buitendienst en beeldkwaliteit.	Een dergelijke notitie wordt aangeleverd.
ABZ	21	Plantsoenen/hagen en Bermen/gazon:	In de Bevrijdingsstraat in Ossendrecht zijn grote oppervlakken plantsoen de afgelopen maanden/jaren omgevormd tot gazon. Dit komt de biodiversiteit en de kwaliteit van het gebied niet ten goede. Deze actie is dus niet in overeenstemming met deze Groene Agenda, of wel? Het ingezaaide gazon is bijvoorbeeld niet ingezaaid met een bloemrijk mengsel maar is een strak gazon. Is het de bedoeling dat we deze exercities op meerdere plaatsen gaan uitvoeren? Wat zijn de achtergronden m.b.t. deze omvormingen in de Bevrijdingsstraat?	Voor de gemeente is het omvormen van vakken in het kader van de biodiversiteit een relatief nieuw begrip. Kunde en ervaring hiermee moeten worden opgebouwd, net als begrip bij omwonenden. Het juiste verhaal vertellen is daarbij van belang om dat begrip te kweken. Niet ieder plantsoenvak zal daarom op hele korte termijn omgevormd worden maar er zal in eerste instantie vanuit pilot-locaties opgeschaald c.q. uitgebreid gaan worden. Niet alle vakken laten zich lenen voor een versterking op vlak van biodiversiteit. Sommige vakken onder grote bomen die een forse invloed op bodem en zonlicht hebben zijn bijvoorbeeld zulke vakken.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
ABZ	32		"Een dergelijke herziening heeft ten behoeve van het nieuwe Groenbeleidsplan plaats gevonden in 2020/2021." > Wanneer heeft dit dan plaatsgevonden ? Of wordt hiermee bedoeld bij vaststelling van deze Groene Agenda ?	Een update heeft plaats gevonden in het kader van deze nieuwe Groene Agenda, hierbij zijn bomen uit de lijst gehaald die niet langer bestonden omdat zij omwille van ziekte, aantasting of sterfte zijn uitgevallen. De lijst is steeds aan mutaties onderhevig, vandaar dat de lijsten tussentijds kunnen worden aangepast. Uiteraard niet zonder dat de betreffende eigenaar hiervan op de hoogte wordt gesteld.
ABZ	34		De kaart met uitsluitingen (bomenkap) is een blanco kaart als deze wordt gedownload. Kan dit worden hersteld op onze gemeentelijke website ?	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. In het kader van tijd is het concept zodoende zonder bijlage gepresenteert aan belanghebbenden.
ABZ	38		Compensatie bij illegale kap en/of schade: Een financiële compensatie voor illegaal gekapte beschermde houtopstanden kan voor een eigenaar reden zijn de houtopstand toch niet te kappen. > wij begrijpen deze zin niet. Als er sprake is van illegale kap, zijn de bomen toch al gekapt ?	Wanneer dit op voorhand bekend is bij de eigenaar dan kan dat, <i>mits al niet is overgegaan tot de daadwerkelijke kap</i> , een reden zijn om van kap af te zien, of om de juiste vergunningsprocedure te volgen.
Particulier	Vraag		Waarom zijn de bijlagen en de in de Groene Agenda genoemde kaarten niet op de website geplaatst. Op de website staat dat de Groene Agenda ter inzage ligt maar dat blijkt na telefonische informatie bij het klantcontactcentrum niet het geval te zijn. De bijlagen en genoemde kaarten zijn daardoor niet gelijktijdig te raadplegen.	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. In het kader van tijd is het concept zodoende zonder bijlage gepresenteert aan belanghebbenden.
Particulier	7	1.2 Terugblik en realisatie	Laatste regel: Deze kaart dient geactualiseerd te worden, net zozeer als de lijsten met waardevolle ..... moeten worden herzien. Er ontbreekt hier een woord of stukje tekst.	Hier ontbreken de woorden "bomen per kern". Een tekstuele wijziging is doorgevoerd.
Particulier	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Er wordt verschillende keren verwezen naar een bijlage, een kaart met de groenstructuur en een kaart met uitsluitingen maar die mis ik op de website.	De bijlagen zijn/waren ten tijde van het publiceren nog niet compleet. In het kader van tijd is het concept zodoende zonder bijlage gepresenteert aan belanghebbenden.
Particulier	Slot	Zijn er misschien beleidsonderdelen waaraan te veel aandacht wordt besteed?	Ik vind het een prima beleidsstuk waarin meer aandacht is voor de toenemende meerwaarde van groen. Resultierend in aandacht voor biodiversiteit, klimaatbestendigheid en duurzaamheid. Ook het feit dat er meer aandacht is voor het herstel van bossen en de extra aanplant van bomen evenals het gegeven dat de groene elementen binnen de bebouwde kom van groot belang worden geacht voor o.a. de biodiversiteit. Daarbij is het raadzaam te overwegen of bepaalde grasvelden binnen de bebouwde kom getransformeerd kunnen worden in bosplantsoen of in de aanplant van extra bomen.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Particulier	Vraag		De voordelen van wonen in een groene omgeving worden de laatste jaren steeds duidelijker, zo zijn mensen over het algemeen gelukkiger en gezonder wanneer ze groen direct voor de deur of in de directe omgeving hebben. Wat mij echter opvalt in deze concept-agenda is het ontbreken van aandacht voor 1 vd belangrijkste randvoorwaarden van onze gemeente nl. Geluidsoverlast (incl. laagfrequent). We kunnen nog zo mooi in het groen zitten maar als we weg dreunen op de hei dan hebben we een kans gemist. Ik zou hier graag een beleid op willen zien. Minimaal in deze agenda maar eigenlijk nog meer als een echt speerpunt.	Geluidsoverlast valt niet binnen de contouren van dit beleidsstuk, het wordt op dit moment ook niet beschouwd als een van de onderdelen waarbinnen groen een significante rol speelt.
Particulier	Slot	Zijn er onderwerpen die niet zijn opgenomen in de Groene Agenda 2021-2025 en waarom moeten deze worden toegevoegd?	Ik mis verwijzing naar en/of uitleg van: -relatie van de mens en de natuur -recreatie regels -beheer en onderhoud -toegang en handhaving -zwerfvuil in het bijzonder	De meerwaarde van groen/natuur wordt benoemd in de Groene Agenda, het zij kort en bondig. De overige onderdelen worden ofwel onvoldoende relevant gevonden voor dit beleidskader (recreatie en toerisme vormen andere beleidsvelden) ofwel behoren deze toe aan andere beleidsvelden dan wel beheerplannen (zoals het Beheerplan Openbare Ruimte v.w.b. de onderdelen beheer en onderhoud en zwerfvuil).
Namiro	8	plagen	Waar komt in de gemeente de japanse Duizendknoop voor? welke bestrijding wordt toegepast?	De Japanse Duizendknoop bevindt zich, voor zover het gemeentegronden betreft, zeer sporadisch verspreid over verschillende kernen. De buitendienst graaft op dit moment de betreffende ondergrond af en voert deze apart af voor verwerking.
Namiro	11	Biodiversiteit dialoog	Biodiversiteit is meer dan een variëteit aan soorten. het gaat ook om de vrije interactie tussen die soorten. het principe is niet teveel sturen, maar leven en laten leven. dit betekent dat we soms moeten accepteren dat het groen er anders uitziet dan mensen mooi of leuk vinden. voordat je een vlinder op een bloem hebt, hebt je eerst een rups op een brandnetel. verder moet er oog zijn voor de hele voortplantingscyclus van soorten. dus ook aanbod van voedsel gedurende het hele jaar. Bepaal welke ruimte er is voor aanpassingen nav dialoog en welke minimum eisen in elk geval moeten worden veilig gesteld	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.

Partij	Blz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
Namiro	12	Aanplant bos door agrariërs	In de afgelopen jaren zijn veel bomen gekapt nadat de subsidie is vervallen. dit betrof vooral populieren op agrarische grond. mede door de afname van het aantal populieren zijn vogelsoorten als Wielewaal erg afgenomen.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Namiro	13	Brabantse bossenstrategie, omgevingsvisie LvA	5000 ha bos buiten bestaand natuurgebied. Hoeveel ha voor de gemeente Wdr? is dat ook buiten de begrenzing van NNB? multifunctioneel bos is een prima ontwikkeling en biedt kansen voor recreatie, mits makkelijk bereikbaar vanuit de woongebieden. dit moet dan de druk op NNB en N2000 helpen verminderen. belangrijk is om burgers te wijzen op verschil tussen recreatienatuur en beschermde natuur. Maak bij de implementatie van de omgevingsvisie duidelijk onderscheid tussen binnen en buiten de bebouwde kom. leg de kaders voor bescherming van natuurwaarden op voorhand duidelijk vast (huidige wet NB). bij burgers en ondernemers zie ik vaak een te hoge verwachting van de "onderhandelbaarheid" van natuurbeleid terwijl in realiteit de huidige regels onverkort blijven gelden. LvA: welke delen van het bidbook zijn nog relevant? er stonden ook plannen in die absoluut niet uitgevoerd zouden moeten worden (aanplant eiken, recreatiewoningen in N2000 etc)	Het bidbook is gedateert, als zijnde een bidbook heeft hij niet langer een functie. Als zijnde een landschapsvisie dient deze herzien te worden in samenwerking en overleg met tenminste de bidbookpartners c.q. gebiedspartners.
Namiro	14	Toerisme en recreatie Biodiversiteit en duurzaamheid	voor N2000 zijn de doelstellingen verplicht, het is geen vrijblijvende inspanningsverplichting, maar een resultaatsverplichting. de recreatie zal dus moeten worden ingeperkt wanneer dit ten koste gaat van de doelstellingen. met name voor vogelsoorten als zwarte specht en nachtzwaluw is versterking door recreatie een reden dat de doelpopulaties niet meer worden gehaald. ook hier geldt: niet alles kan. Pijler biodiversiteit: zie eerdere opm. daarnaast: bestrijden EPR is niet soortspecifiek, er zullen altijd ook andere insecten het slachtoffer zijn. dit geldt ook voor bestrijding door bv koolmezen. let op: ook hier geldt dat de soort (koolmees) de hele voortplantingscyclus moet kunnen voltooien, alleen voedselaanbod tijdens de piek van EPR is dus niet voldoende.	De gemeente onderschrijft het feit dat natuurlijke predatie afhankelijk is van vele factoren, het vergt tijd en inzet om die factoren op de juiste manier te beïnvloeden. Alle gebiedspartners en dus ook inwoners kunnen daar op een positieve manier aan bijdragen. We zullen dit als gemeente ook steeds uitdragen.
Namiro	15	natuurinclusief	Ondernemen binnen bestaande natuur gaat altijd ten koste van natuur. aanleg van nieuwe natuur bij onderneming is wel waardevol. zie eerdere opm over bossenstrategie. let bij de beoordeling ook op cumulatie en uitstralingseffecten: een B&B kan buiten N2000 staan, wanneer het verdienmodel is gebaseerd op toenemende recreatie in N2000 is er een schadelijk effect.	Nieuwe ondernemingen die buiten bestaande netwerken natuur met een verdienmodel toevoegen vormen in basis een meerwaarde. Dit is dan weliswaar geen hoogwaardige of beschermde natuur, toch draagt het in beperkte mate bij aan de groene omgeving.
Namiro	16	burgerparticipatie	Prima. er is echter wel verschil tussen natuur en tuinieren. probeer te voorkomen dat de voor mensen aantrekkelijke uitstraling ten koste gaat van ecologische waarde. educatie is dus heel belangrijk.	Binnen de stedelijke contour is het een uitdaging om tot de juiste mix van aantrekkelijkheid en ecologische meerwaarde te komen, echter hoeft het een het ander niet uit te sluiten.
Namiro	20	snippergroen	Er zijn gemeenten die groene inrichting verplichten ipv aanraden. in Halsteren mag je snippergroen wel bij de tuin voegen, maar niet verharden of bebouwen.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Namiro	21	onderhoud	Ecologisch bermbeheer. ook hier: let op de volledige levenscyclus van kleine dieren en insecten. maaien op de juiste tijd van het jaar. maaihoogte minimaal 5cm, maaisel enkele dag laten liggen om zaad, eieren en poppen te laten vallen. let ook op de snelheid van de maaiër: veel dieren worden gedood doordat ze niet snel genoeg kunnen vluchten. kruidenrijke berm moet ook liefst het hele jaar voedsel bieden. ruigtes bieden schuilplaatsen voor kleine dieren als egels, vogels en amfibieën, bramen en brandnetels zijn waardevolle voedselplanten en bieden goede bescherming.	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Namiro	23	stila	Agrarisch natuurbeheer levert vooral voor de ondernemer een verdienmodel. voor de natuur is de winst beperkt. dit is "huur-natuur", zodra de subsidie stopt, wordt de ecologische waarde weer teniet gedaan. kosten-baten afweging betekent dat aankoop en verruiging meer oplevert. planologische bescherming is op lange termijn effectiever dan alleen agrarisch beheer. Welke projecten binnen LvA zijn nog relevant?	Ondanks de tijdelijkheid heeft de tussentijdse investering meerwaarde, hetzij beperkt. Er ontstaan steeds meer groene verdienmodellen die voor zowel agrariër als natuur interessant kunnen zijn. Echter staan deze ontwikkelingen nog te zeer in de kinderschoenen om op grote schaal te worden geïmplementeert. Tot die tijd kan de agrariër er middels dit soort regeling toe worden bewogen om toch dit soort maatregelen te treffen met als potentiële bijvangst dat er meer aandacht zal uitgaan naar structurele mogelijkheden.

Partij	Biz numm	Onderwerp	Inleiding en vraag	Antwoord
Namiro	Vraag	Boombeleid	waardering voor de formulering van de visie en op de criteria voor duurzame keuzes. het is me niet duidelijk of de lijst van waardevolle bomen alleen geldt voor particulieren. De indruk bestaat dat de gemeente zelf nogal makkelijk omgaat met het kappen van bomen die van de gemeente zijn. Er worden bomen gekapt die m.i. beschermd hadden moeten zijn. Keuze voor kap wordt kennelijk bepaald door de kosten van onderhoud. Te weinig aandacht voor de mogelijkheid een boom niet te kappen maar de stam te laten staan, dit is zeker van belang voor bomen met nestholten of overwinteringsholten voor vleermuizen. Ik mis so wie so de rol van bomen ten behoeve van vleermuizen. Er zou verschil moeten zijn tussen beheer bomen binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. Bubeko is meer maatwerk mogelijk, zoals stam laten staan. Niet alleen optimaal gezonde bomen zijn belangrijk. ook afstervende bomen hebben grote ecologische waarde. Keuze voor soorten is goed onderbouwd, vooral voor de aanplant bibeko. ik mis de mogelijkheid om ook laanbeplanting afwisselend te maken ipv uniform, ook al zal de gemiddelde landschapsarchitect roepen dat lanen uniform en aan 2 zijden vn de weg "horen". \ Boomkeuze aanpassen aan veranderende klimaatomstandigheden is terecht. kandelaberen zou als maatwerk wel mogelijk moeten zijn als alternatief voor kappen. vooral als het oude bomen met nestholten betreft. ruimtelijke en technische richtlijnen zijn terecht.	Boombeleid start bij aanplant, door juist beheer vanaf de start kan de levensduur en kwaliteit van bomen zo goed mogelijk geborgd blijven. Consequent en gedegen onderhoud voorkomt additioneel onderhoud op de lange termijn waardoor kosten acceptabel blijven. Hiervoor is nadrukkelijk aandacht binnen de Groene Agenda. De meerwaarde van dood hout of aftakelende bomen wordt onderschreven, ecologische kap wordt al vaker toegepast. Dit kan echter alleen wanneer dit geen veiligheidsrisico met zich meebrengt, dit is in het geval van gemeentelijke bomen helaas vaak wel zo.
Namiro	Vraag	Bescherming en kapbeleid	update van lijst van waardevolle bomen is erg belangrijk. zijn er al reacties binnen gekomen? goede en waterdichte formulering van de beschermingsregels is noodzakelijk. regels moeten ook gelden voor de gemeente. duidelijk maken of er verschil is in uitwerking binnen en buiten de bebouwde kom. APV en lijst met uitsluitingen lijkt me correct Waarom niet een algemene herplantplicht voor alle bomen dikker dan X cm? dit geldt bv in gemeente Loon op Zand: een boom voor een boom. niet waardevolle bomen mogen gekapt worden maar er moet een andere boom voor terug komen. Dit hoeft niet per se op dezelfde locatie. Het geldt zowel voor gemeente als voor particulieren. Wet natuurbescherming geldt binnen en buiten de bebouwde kom: soortenbescherming. Is er voldoende zicht op het voorkomen van vleermuizen in de gemeente en de wijze waarop zij gebruik maken van bestaande bomen en groenstructuren?	De gemeente is voornemens haar eigen areaal aan bomen in stand te houden voor zover hiertoe de mogelijkheden voorhanden zijn. De gemeente is niet voornemens om voor alle bomen een herplantplicht te eisen van inwoners, in geval van beschermde bomen waarop toch vergunning wordt afgegeven omwille van wat voor reden dan ook is dat wel het geval. De gemeente is op hoofdlijnen bekend met de aanwezigheid van vleermuizen en het belang van bomen voor die soort. Voor eventueel noodzakelijke vakspecifieke kennis laat de gemeente zich inlichten door experts.
Namiro	Vraag	VTA controles	er zijn voorbeelden dat dit heeft geleid tot onnodige kap, bomen bleken niet in dermate slechte conditie dat kap noodzakelijk was. welke objectieve criteria worden gehanteerd? is het oordeel niet te subjectief?	Het gros van de gemeentelijke bomen staat langs wegen en of fietspaden, ofwel in de directe nabijheid van woningen e.d. In dat soort gevallen preveleert veiligheid. Indien de gemeente vanuit onderzoeken voldoende aanleiding ziet om acute aantasting of verdere aantasting in de nabije toekomst te kunnen staven dan moet zij vanuit het kader van veiligheid optreden. De slotconclusie is vaak een opeenstapeling van onderzoeksresultaten, kennis op vlak van bomen én op basis van ervaringen vanuit het verleden en het veiligheidskader.
Namiro	Vraag		graag meer waardering voor ruige hoekjes met bramen, prikstruiken en brandnetels. deze bieden goede schuilgelegenheid voor allerlei dieren. let op dat ecologische waarde voor het hele jaar nodig is, dus niet teveel focus op een korte periode van bloeiende planten, maar aanbod van voedsel, nectar, schuilgelegenheid gedurende het hele jaar en voor een grote variëteit aan soorten. belevingswaarde en recreatiewaarde zijn menselijke criteria, geen ecologische. het hoeft niet per definitie met elkaar in tegenspraak te zijn, maar het is zeker niet hetzelfde. educatie en bewustwording is belangrijk om duidelijk te maken dat er verschil is tussen ecologie en tuinieren. biodiversiteit betekent ook de vrije interactie tussen soorten gedurende de hele levenscyclus. extra recreatie bos, voedselbos of agroforestry is een prima aanvulling op NNB, geen vervanging. plan multifunctioneel bos zodanig dat het de druk op N2000 vermindert. denk ook aan hondenloosgebiedjes bij recreatiebos, dit scheelt echt!	Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.
Namiro	22		gebaad moet zijn gebaad	N.a.v. de opmerking heeft een tekstuele wijziging plaats gevonden.
Namiro	26		"staan vermeldt" moet zijn "vermeld"	N.a.v. de opmerking heeft een tekstuele wijziging plaats gevonden.

Bezoekadres

Huijbergseweg 3
4631 GC Hoogerheide

Postadres

Postbus 24
4630 AA Hoogerheide

gemeente@woensdrecht.nl
Telefoonnummer: 14 0164

www.woensdrecht.nl

- GemeenteWoensdrecht
- GemWoensdrecht
- Gemeente Woensdrecht
- GemWoensdrecht

